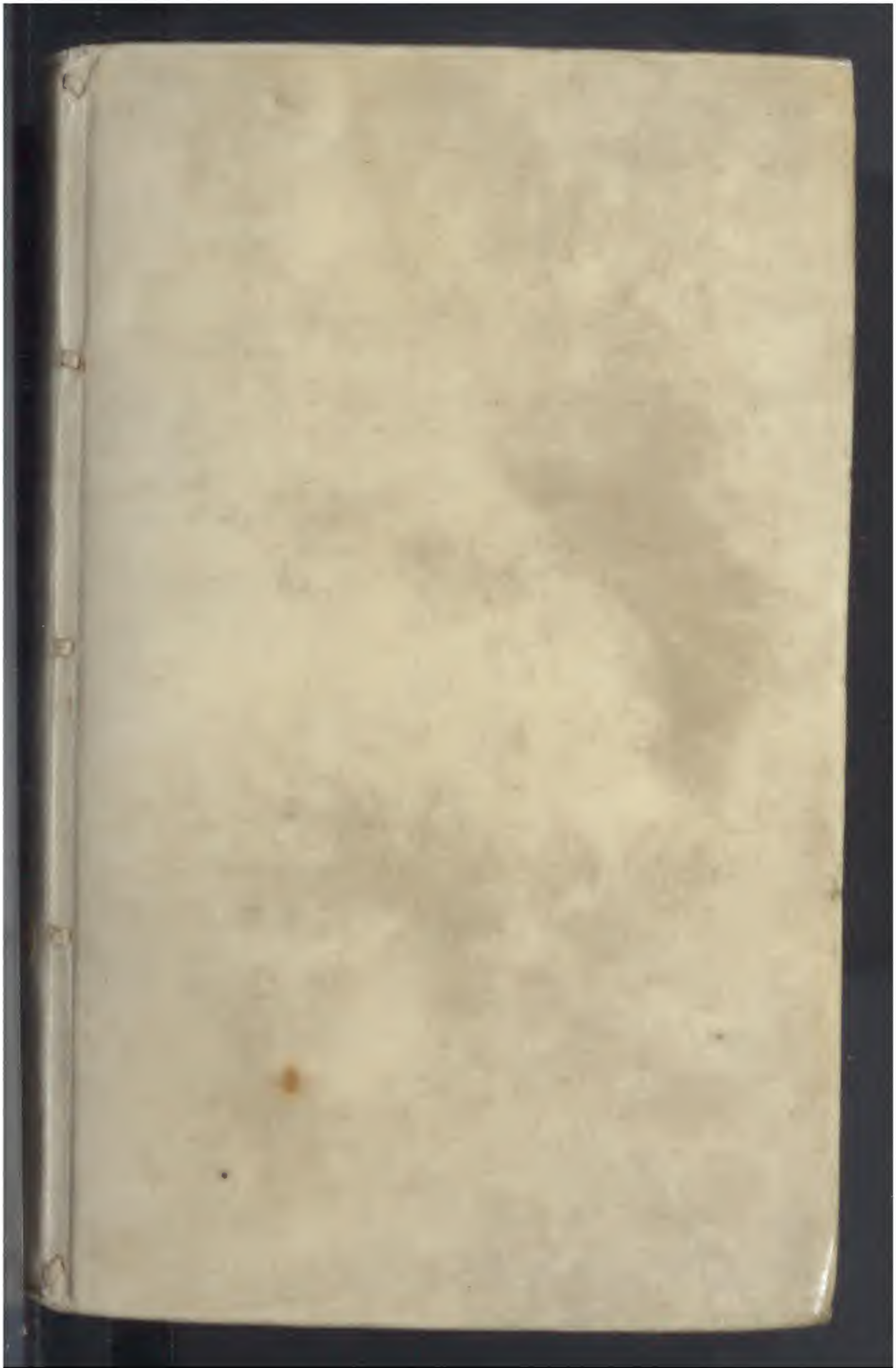

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [1]

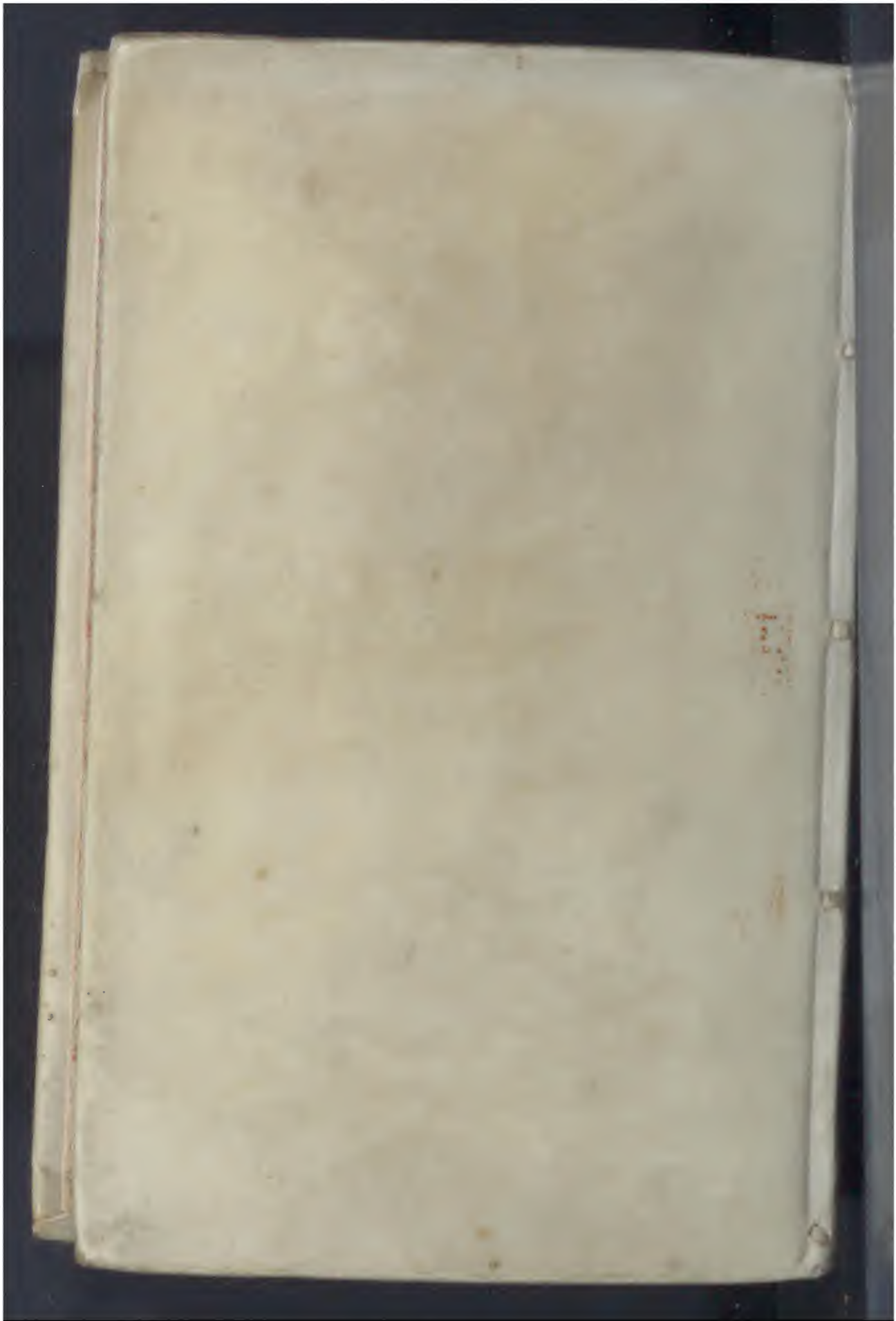

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [1]

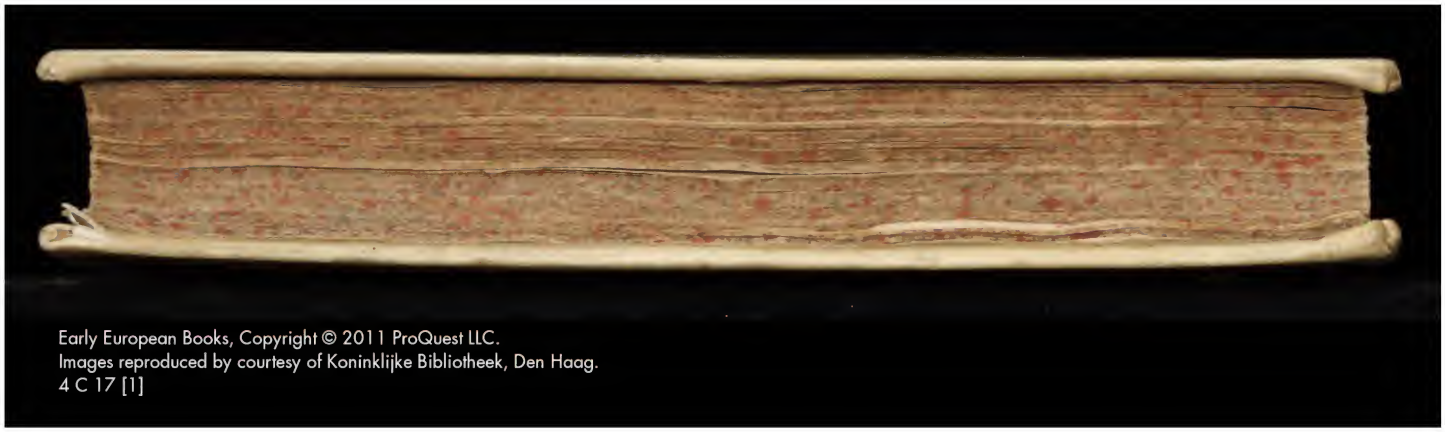

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [1]

W. SLUITERS

BUITEN-EENSAEM HUIS-SOMER-EN WINTER-LEVEN.

aenwijsende,

Hoe men op een slechte en eensame plaats, buiten op't lant, vernoegt mag leven, meer dan in't gewoel van groote aensienlijke Steden.

Crede mihi, bene qui latuit, bene vixit.

Met FIGUREN.

t'AMSTERDAM.

By JOHANNES BOECKHOLT, Boeckverkoper, in de Gaper-steegh, by de Beurs. Anno 1680.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

L. A. SENECA in HIPPOL. Actu II.

NOn alias magis eſt libera, & vitio carens,
Ritusque melius vita quæ priſcos colat,
Quam quæ, relictis mœnibus, ſilvas amat.
Non illum avaræ mentis inflammat furor,
Qui ſe dicavit montium inſontem jugis:
Non aura populi, & vulgus inſidum bonis,
Non peſtilens invidia, non fragilis favor.
Non ille regno ſervit; aut, regno imminens,
Vanos honorus ſequitur, aut fluxas opes;
Spei metuſque liber. Haud illum niger
Edaxque livor dente degeneri petit.
Nec ſcelera populos inter atque urbes ſita
Novit; nec omnes concius ſtrepitus pavet;
Haud verba finget &c.

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

TOE-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

TOE-EIGENING

Aen den Hoog-en wel-geboren Graef en Heere,

Heer OTTO.

Graef tot Limborg en Bronkhorſt; Heere tot Stierum, Wiſch, Borkeloo en Ghemen, Erf-banner-heer des Vorſtendoms Gelre en Graefſchaps Zutphen; Colonel, ende Gouverneur tot Groll &c. Capitein te Paerd' en te voet &c.

Mijnen Genadigen Heere.

Hoog-en wel-geboren Graef, Genadige Heer,

HEt is U Hoog-Graefl. Genade bekent, hoe ik mijn vrije en ledige uiren meeſt beſtede in de oeffening van ſtichtelijke Poëſij, als mijn eenigſt' en innigſte vermaek en verluſtinge, wanneer ik door mijn gewichtig beroep vermoeit ben, op dat ook ſelfs de uitſpanninge van het ſelve niet geheel vruchteloos en zy. Ik ben daerom al voor lange begeerig geweeſt, om uit de verſcheide voor-raet van mijn Gedichten iet aen U Hoog. Gr. Gn. opentlik op te dragen en toe te eigenen; als niet anders hebbende, waer mede ik mijn onderdanige genegentheit tot U Hoog-Gr. Gn. voor al de weerelt moge betoonen; te meer, alſoo ik menigmael geſpeurt hebbe een gunſtig welgevallen, welk U Hoog-Gr. Gn. in mijn eenvoudige Dichten belieft te nemen, ja ook wel door U Hoog-Gr. Gn. ſelve daer toe verwekt en aengemoedigt ben.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Om dan u Hoogh-Gr. Gn. met te veel leſens niet te bemoejen, ſoo kom' ik voor den dag met dit klein werckje van mijn eenſaem BUYTEN-LEVEN; 't welk, alhoewel het, behalve ſijn kleine ſtature, ook ſeer gering is ten aenſien van de forme en 't fatſoen; dewijl ik de hoog-vliegende Poëten deſer eeuw niet ſoeke na te draven, maer (om van elk verſtaen te worden) eenvoudig op voet en maet henen gae, nochtans U Hoog-Gr. Gn. behagen ſal ten aenſien van de materie en ſtoffe. Want u Hoog-Gr. Gn. lieft en looft ook het vrye geruſte BUYTEN-LEVEN boven het onruſtig en verſlaeft gewoel der Steden. Ik hebbe deſe vrymoedigheit te eer en meer durven nemen, dewijl U Hoog-Gr. Gn. ſlechts een afgeſchreven deel van dit mijn BUYTEN-LEVEN met ſulk een ſmaek en vermaek heeft geleſen, dat hem naderhant belieft heeft my te vragen, wanneer ik 't ſelve eens in 't licht ſoude brengen. Als nu uit het herleſen van dit Boekje ſal blijken mijn vergenoeghſaemheit alhier in dit geringe lantgehuchte, ſal U H. Gr. Gn. dies te waerder konnen achten ſijn eigen gelukkig BUYTEN-LEVEN op ſijn heerlijk vernaemt en wijd befaemt Hof, dat, als een aerdſch paradijs en luſt-prieel, alle aenſchouwers met verwonderinge ver-rukt.

Leef lange, door Gods gunſt, alſoo,
Op 't Heerlijk Hof te Borkeloo,
Vernoegt, geruſt en wel te vreden,
Als in een ander heuglijk Eeden,
Het Haegſch Voorhout zy trots en bromm',

Met

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Met ſoo veel veel koetſen, die rondom
Daer daeglijks ſwieren door malkander.
Laet d'eene daer braveren d'ander.
Al wat men ooit in's Graven-Haeg
Op't haeg'likſt ſag, is maer een plaeg
By dees' uw Borkelooſche vryheit,
Die't hert verleent meer ruſt en blyheit.
Beken, o Edelmoedigh Graef,
Dit groot geluk vry als Gods gaef.
Want ſulk een heerlijk Buyten-leven
Is maer aen weinigen gegeven.

Mogt'er nu in de eenvoudige beſchrijvinge van dit mijn ſlechte BUYTEN-LEVEN iet te vinden zijn, waer door U H. Gr. Gn. het ſijne, dat ſoo voortreffelik is, dies heugliker en geneugliker viel, of waer mede men ſich ſomtijts kon verantwoorden tegen de ghene die nooit geruſt zijn dan midden in d'onruſt van den drang der Werelt, ſoo hadd' ik met deſe vrypoſtige Toe-eigening mijn oogmerk bekomen, en ſou alle gelegentheit ſoeken, om door iet beters en grooters te mogen betoonen, dat ik ben

Hoog- en wel-geboren Graef,
Genadige Heer,

U Hoog-Graefl. Genad. Onderdanige
en Ootmoedige Dienaer,

W. SLUITER.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Aen de EE. Predicanten ten platten Lande, over het BUITE-LEVEN

Van den Godtſaligen Hoog-geleerden

D. WILHELMUS SLUITERUS,

Predicant te Eibergen.

VAders, Broeders, die Godts hant
Op de Dorpen heeft geplant,
Om ſijn Kerken daer te ſtichten,
En, met weldoen, voor te lichten;
Hebt gy luſt, van ſtuk tot ſtuk
Te beſien het groot geluk,
Dat de Heer u heeft gegeven
In dat ſtille *Buite-leven?*
Daer gy eenſaem, op het velt,
Veelderhande zegens telt?
Slaet uw oogen op de Dichten,
Die, als over-aerdſche Lichten,
Sluyter (die t' Eibergen woont)
U ſoo konſtig hier vertoont;
Dichten, die ſo ſoet en dicht zijn,
En ſo vol van geur en licht zijn,
Datſe niemant leſen kan,
Of hy wert een ander man:
'k Soek u hier geen yd'le ſaken
Noch onwaerheit diets te maken,
Maer te toonen, hoe het lagh,
Als ik ſijne Veerſſen ſagh;
't Scheen my, of ik in een Hemel,
Onder 't Engelſch ſoet gewemel,
Of in t eerſte Eden was,
Doen ik ſijne Dichten las.
Mannen Broeders, ſeid' ik, 't Leven,
Dat de Steden aen ons geven,
Wat is dat by ſulcken ſtaet,
Daer in onſe *Sluyter* ſtaet?
Ghy en hoeft ons, die in Steden
Ons' Talent op winſt beſteden,
En wat hooger ſtaen op ſtoel
Als die leven buiten 't woel,
Nooit dat ſchijnluk te benijden,
En met wangunſt van ter zijden
Aen te ſchouwen, als of Wy
't Beter hadden daer, als Ghy.
't Schijnt van buyten wat te weſen,
Maer, die 't recht' en waere weſen
Van de Steden wel doorſiet,
En wat hier en daer geſchiet;
Hoe de ſtilt', en de Geruſtheyt
Daer te woonen genen luſt heyt,
Maer te vinden is in 't Velt,
Daer s' haer ſetel heeft geſtelt;
Die magh ſich geluckig achten,
Buyten pralen, buyten prachten,
Soo te woonen als men doet
Daer me ſteets Godts gunſt ontmoet.
Dunkt u, dat, het geen ick ſegge
Lichtlik is te wederleggen,
Leeſt maer *Sluiters* Dichten, leeſt
Met opmerking in den geeſt,
Haeſt ſal hy 't contrari toonen,
En met deſe kroon my kroonen,
Dat ick voor de waerheit pleit,
En de waerheit heb' geſeyt.

VOLCKERUS ab OOSTERWYCK,

Eccleſia Delphenſis Paſtor.

Of

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Op het
Buiten-Leven
Van de Godtſalige wel-geleerde Heer,
WILHELMUS SLUITER.

Die geerne ſagh veel goede daghen,
Die mijden wil de ſnoode lagen
Van dien, die liſtigh loert en vleyt
Tot nadeel van de Saligheyt:
Die onder Godts geley wil wand'len,
Die niet dan 't goede wil behand'len,
En alles richten naer Godts ſtem
Van Horeb en Jeruſalem,
Die mijd' al wat de ruſt kan rooven,
Die heft' ſijn ziel van d'aard naer boven,
En Leer van Sluiter, voor en na,
Het oude Teçum habita.

A. Bornius,

Dienaer J. Chriſti in ſijn Gemeinte te Alckmaer.

Op het
Geeſt-en ſinrijcke Buiten-Leven,
Gerijmt door den
Eerwaerden en ſeer Geleerden
D. WILHELMUS SLUYTER.

S *Luyter* ſloot ſijn ſlot aan ſlot, en
Ving in ſtilheyd aan te ſpotten
Met al 's Werelds trooſt, en ſeyd:
So ſeer kan een blanck gewiſſe
Rampen, weelden, dulden, miſſe'
In een trooſtige Eenſaamheyd.

Dunckt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Dunckt het u tot mijnent duyſter?
't Is niet vreemd, want 't mane luyſter
Van uw vreugde ontſinckt mijn Kim;
Als my in het ſalige Ooſten
't Weſentlijcke Ligt komt trooſten,
Daerom ick meed' ten Top-punt klim.

't Rampig dampig ken'pe lemmet
Van uw luſt (daer in gy ſwemmet)
Met wat ſmeers geraackt in brand
Doet u 't ware Ligt verlieſen,
En in 't ſcheemrig tweeligt kieſen,
Keſel-ſteen voor dyamant.

't Weeldrig woelen, ruyſchend raſen,
Dans en ſang van duyſent dwaſen,
Winſt geſogt, en Staat bekuypt,
Dooven u voor Jeſus woorden
Die men in de ſtilheyd hoort, en
Die in 't eenſaam herte ſluypt.

Eenſaam leer ick Jeſum vinden,
Eenſaam aan mijn herte binden,
Eenſaam met hem ommegaan,
Om, als rijckdom, vrienden, ſtaten
Met dit leven ons verlaten,
Eenſaam, niet alleen, te ſtaan.

O! geluckig Eenſaam leven!
Willig wil ik om u geven
Al de luſten van den woel.
Laat de Steden prachtig blincken:
Al haar ſoetigheden ſtincken
By dat ick in 't eenſaam voel.

Danck heb *Sluyter*, die den *Luyſter*
Van dit leven uit den duyſter,
So te voorſchijn hebt gebragt,
Dat dien groote dingen luſten,
Wenſcht te ſchuylen wenſcht te ruſten
In ſo nagteloos een Nagt.

J. *van* LODENSTEYN, Dienaar der Gemeinte
J. C. te Utrecht.

H O-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

HONORI

Admodum Reverendi, Eruditi, Pii

D. WILHELMI SLUITERI,

Paſtoris Eibergenſium vigilantiſſimi, cognati ſui ſuaviſſimi; quando Librum ſuum de ruſticantium Vita, in ſeceſſu ſcriptum, evulgabat.

VItam quid faciat beatiorem
Hoc ſcivere Viri vetuſtiores,
Qui vitam vacuam negociorum
Tranſegere probe procul relictis
Urbis carcere, civicisque rebus.
Nunc verò (ſtomacher querarve?) plebes
Ruralis capitur potentiorum
Vah! plebs luxurians amœnitate,
Aut plebs eſuriens cibatione,
Dum Bellona fero furit flagello,
Flandrique horibili ruunt ruinâ,
Brabantisque eadem videntur orta,
Et Mars plurima Gallicus cruentat.
Hoc durum eſt equidem, tamen nec obſtat
Vitam quo minus eligam ſeorſum
Expers quæ exigitur doli, coruſcans
Sanctâ ſimplicitate Ruſticorum
Quos nec pocula mille nec ciborum
Luxant lautitiæ leves, apud quos
Invenere Viri graves quietem
Sacratam ſtudiis ſacris, apud quos
Veræ lætitiæ locus, licet nec
Cultus nec domuum micet nitela.

Hoc,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Hoc SLUITERE, *probas asque mecum,*
Quamvis triſtia damna quæ tuliſti,
Te poſſent aliter monere. Quare
Mecum propoſiti tenax voveto:
„ *Sit ſedes utinam meæ ſenectæ.*

Hoc qualecunque inſubidé
muginabatur

JODOCUS WILLICHIUS,

Eccleſiæ, quæ J. Chriſto unico Salvatorie noſtro Oofter-
vici in Brabantiâ Colligitur, Paſtor.

TOESTEMMING

Op't vrye Buiten-leven, *ſtichtelik gerijmt van den Eerwaerdigen en hoog-geleerden Heer,*

WILHELMUS SLUITERUS.

MEn heeft voor deſen hoog het leven van de Steden
By ieder-een geſchat; 't landt-leven lag beneden,
Ter tijt toe dat het boek van *Sluyter* quam in 't licht,
Daer in hy voor het landt een *luyſter* heeft geſticht.
Hy heeft'et bey beproeft, en op de ſchael gewogen,
Wat luſt en laſt het landt en trotze ſte'en vertogen:
Waer in de werelt woelt en glinſtert in haer glans,
Waer in de bitze Nijdt bevindt de meeſte kans.
Dies mijdt hy dit belet, en keurt het eenſaem leven
Van 't ſtill' eenvoudig land, daer niemant wort gedreven
Soo groots en trots te zijn. Siet, SLUITERS ſin en geeſt
Is nu de mijne, en lang voor deſen ſoo geweeſt.
Maer leſtmael hoorde ik eens niet onverſtandig ſeggen;
't Is

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

't Is quaetſt, dat lantluy voor den vyant open leggen,
En moeten lijt en goet (wanneer men 't noch krijgt
me'e)
Ter vlucht gaen bergen in de vaſt-bemuerde ſte'e.
Nu is dit quaet vergoedt door dees gemaeckte *Vrede:*
Nu woont men vry op 't landt ſoo wel als in de ſteden.
De Godt des vredes maek' beſtendigh dit verbondt,
En legge alſoo ſijn loff in 's Nederlanders mont.

MAGNUS UMBGROVIUS,
Dienaer der Gemeente
J. Chriſti te *Borkeloo.*

Dankoffer en ſchuldige erkentenis,

VOOR HET

Soet en luſtig BUITEN-LEVEN

van den Eerw. Godtſ. Hoog-geleerde

D. W. SLUITERUS,

Dienaer des Heeren Jeſu te
Eibergen.

HEt is een out geſchil al langen tijt gedreven,
Wat beſt van beiden zy het ſtadts of buiten leven;
Elk brengt het ſijne by, Die nu wil bondig weſen
In deſe ſaek bericht, magh Sluiters *Dight maer leſen,*
Hy is die Godts-geleerde man,
Die elk hier in berighten kan.
Hy is die vergenoegde ziel,
Die 't Buyten leven wel geviel,

Een

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Een die genegen is na reghten eys te leeren
Hoe dat men op het landt kan tot ſijn luſt verkeeren,
Dien is het nut voor al, dat hy om't Buiten-leven
Van Sluiter *te doorſien ſich ganſchlik gae begeven.*
Hy toont, dat niet in ſtats cieraet
't Geluk, maar in 't genoegen, ſtaet.
Die ziel is in haer element,
Die neemt in 't haer' contentement.
Hier komt de ſoete man alleen het velt betreeden
Met Jeſus ſijnen vriendt, en is daer in te vreden
Dat hy met David magh, ganſch opgenomen, ſingen,
De Hemelen, o Godt, u lof en eer toe bringen.
Hy gaet met Jeſus in het velt,
Al waer men duyſent bloemen telt.
O! ſaligh is hy, die alleen
Met Godt en Jeſus is te vreên.
Lett, vrienden, op de ſaek, ſoekt alles wel te vatten:
't Velt geeft wat ongemeens, 't ontdekt u groote ſchatten.
Pooght gy een ſtillen geeſt en welgeſtelde ſinnen
Poogt gy een vaſten gront in uw gemoet te winnen,
Sluiterus *door exempel toont,*
Hoe men vernoegt te lande woont.
't Zijn wijſe liên die haer verbly'en
En vrolik by haer ſelve zijn.
Ik ben 't met Sluiter *eens, 'k ben buiten wel te vrede:*
Ik ſchep mijn adem graeg in d'open lught te Nede:
Ja 'k weet geen beter wegh om regt vernoegt te leven
Als dat men buyten ſich te lande gaet begeven;
Die heeft een welgeſtelt gemoet
In alle dingh ſijn luſt voldoet,
En overal is vreugt en luſt
Als ziel en hert maer is geruſt.

Lant-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Lant-leven *schoon juweel, voor* Stats *gewoel te prijssen,*
Wie kan na reghten eys u eer genoegh bewijssen?
Ghy zijt een rijk geschenk, gelieft van Godt en menschen,
Men kan dogh buiten u geen meer genoegen wenschen,
't Orakel van Apoll' verklaert
Aglaus *by sijn boeren haert,*
Gelukkiger, in sijn gestaght,
Als Koninck Gyges *in sijn praghts.*
Schoon iemant in de Steên tot hooger staet verheven
Magh boven sijns gelijk in glans en eere leven,
Lant-leven, *buiten u en heeft het genen val dogh;*
Want al wat honigh schijnt dat is maer enkel gal dogh:
Waarom dat Cato pragt en staet
Van Romen heel en al verlaet,
En sich op 't landt na buiten geeft,
Alwaer hy eerst geluckigh leeft.
Wat staet kan eenigh mensch op aarden overkomen,
Daer niet een soet vermaek kan worden uit genomen?
Staen hem de Velden aen, de vruchten van den acker,
Dat geeft een soet bedrijf, en maekt de geesten wacker.
Men siet het Vee in weiden gaen,
De velden vol van kooren staen.
Men krijght van alle kanten stof
Te melden Godes prijs en lof.
Wat dient' er meer geseyt? Waer iemant komt getreden,
Daer vindt men dier geheim en saecken boven reden,
Daer vindt men hoog beleidt; om met een woort te sluiten,
Men vindt den groote Godt ook in de minste spruiten.

Sic accino Vicinus vicino, Amicus amico,

E. BECKINCK,

Dienaer des Heeren Jesu te Nede.

ANA-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

ANAGRAMMA.

WILHELMUS SLUYTTERUS:

HUYS-RUSTE LUST MY WELL.

EYberghen, waer soudt ghy gepaster Leeraer vinde
Als Sluyter, *die het* Buiten-leven *soo beminde?*
Lant-luyden, *wie heeft u soo deftigh afgemaelt*
Als Sluyter doet, die u met glans en eer bestraelt?
Ghy sult gesegent zijn en moghen u verblijden,
Indien hy by u leeft nogh langh na dese tijden;
U past een man, die 't huys-gewoel en 't stadts gerell
Veragt, en seggen kan, HUIS-RUSTE LUST MY WELL.

Vester omni Officio, E. BECKINCK; Pastor.

W. SLUI-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

W. SLUITERS
BUITEN-LEVEN,

aenwijſende,

Hoe men op een ſlechte en eenſame plaets vernoegt mag leven, meer dan in 't gewoel van groote aenſienlike Steden.

GY die geduerig gaet betreden
De ſtraten van uw trotſche Steden,
En leeft, na uw begeerlikheit,
By al des Werelts heerlikheit;
En onderdies u ſeer verwondert,
Hoe ik alhier, dus afgeſondert,
Op ſulk een plaetsje woonen mag,
Daer nooit u oog iet cierliks ſag.

Die roept als of gy groot gelijk hadt,
Hoe kont gy woonen in dit ſlijkgat?
Ik moeſt'er ſterven voor mijn tijt,
Houdt op: te wijdt gaet dit verwijt.
Al ſchijnt het u hier ſlecht en oolik,
Ik leev'er wel vernoegt en vrolik,
En wenſcht in vred' op mijn manier,
Mijn leven ſoo te eynden hier.

'k Hebb' ook al, in mijn jonge jaren,
Het leven van een Stadt ervaren,
En alles voor my ſelfs gehadt
Wat gy ſoo ſoet en heerlik ſchat.
Maet 't afgeſondert eenſaem leven
Kan my veel meer genoegen geven.
Het dunkt u vreemt; geen wonder is 't,
Als 's Werelts glans uw oog bemiſt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

De luſt om prachtige gebouwen
En ſtraten vol van volk t'aenſchouwen,
't Gewoel, 't geloop, 't gekoop, 't geprael,
Kan ik verachten altemael.
My dunkt, ik hebbe, door Godts zegen,
Voor my een Koninckrijk verkregen,
Wanneer ik op mijn kamer mag
Iet vruchtbaers werken al den dag.

Wiens geeſt gekiſt blijſt in ſijn boeſem,
En ſteeds ligt op ſijn oude droeſem,
Die mag uyt een geringe plaets
Sich ſelfs verkond'gen ſoo veel quaets.
Maer wie ſijn wakk're geeſt kan roeren,
Soo dat s'hem hemelwaerts kan voeren,
Ontlaſt van d'aerdſche ſlaverny,
Acht weinig waer ſijn lichaem zy.

De Wijsheit kan, met haer bedrijven, *Wijsh. 4.*
Wel eenig, in haer ſelve blijven, 24. 27.
En gaen beweeglik ſneeg en ſnel,
Door alle dingen even wel.
Soo dat een ziel, die wel geſtelt is,
Ook nimmermeer ſoo ſoet verſelt is,
Dan daers' is by haer ſelfs alleen,
En houdt met ſtomme boeken reên.

Die ſulk een onderhoud gewent is,
Acht, dat hy in ſijn element is,
Gelijk de viſch in 't water leeft,
En in de lugt de vogel ſweeft.
Ja, ſoo hy moeſt, van dees' twee quaden,
Op een van beyde ſich beraden,
Om ſteeds, of nooit, alleen te zijn,
Scheen 't laetſt' hem wel de grootſte pijn.

Hy voelt ſijn luſt daer heen te ſtrekken,
Hoe dat hy beſt ſich mag vertrekken,

Van

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Van al 't gewoel, tot ſtilligheit,
Verkoren uit vrywilligheit.
Wie iſſer die dit niet vermoên kan,
Dat m' ook in eenigheit iet doen kan,
Het geen veel' eeuwen op een ry
Miſſchien noch nut en dienſtig zy?

Men mag met recht het Buiten-leven
De naem van Buiten-leven geven,
Dewijl m'er heeft ſoo veel voor uit,
Om na te jagen buit op buit,
Men haelt, in d allerſtilſte hoeken,
De beſte buit uyt heil'ge boeken,
't Is niet te ſeggen hoe het hert
Door ſulk een buit vervrolikt wert. *Pſ. 119. v. 162.*

Wie graeg ſijn tijt verquiſt met mallen,
Denk', dat s'hem hier te lank ſou vallen;
Maer wie'ſe wijslik, laet en vroeg,
Wel uitkoopt, valtſe kort genoeg. *Eph. 5. v. 16.*
Hier zijn oock tydig alle tyden,
Om my voor ledig-gaen te myden.
Men vraeg' my dan ſo dwaeſlik niet,
Of my de tijt hier niet verdriet?

'k Behoeve, van den vroegen morgen
Tot aen den avond, niet te ſorgen,
Wat beſt ter hant genomen zy;
Ik vind' hier werks genoeg voor my.
Meer reden hebb' ik, om te klagen,
Dat jaren, maenden, weeken, dagen,
En uiren my ontgaen ſoo ſnel,
Als noch te kort voor mijn beſtel.

Doch d'eenſaemheit, die 'k hier dus prijſe,
Sou weinig paſſen voor d'onwijſe,
Die ſap noch ſpijs, noch ſmout noch ſout
Weet voor 't gemoet tot onderhoud;
Die met ſich ſelfs niet wel verwaert is,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Maer voor ſich ſelve ſchier vervaert is,
En nooit, dan met bedwank en pijn,
Eens by ſich ſelfs alleen kan zijn.

Die d'eenſaemheit misbruikt ſo byſter,
Dat hem, gelijk een aſſchevyſter,
De luiheit vaſt houdt aen den haert,
Is eenſaemheits geluk niet waert.
Maer die den geeſt wel uyt kan ſpannen,
En vadſ'ge ſluymer weet te bannen,
Ontfangt een invloet, die de ziel
Nooit licht verveeld' of moeylik viel.

Ei! wat verſchilt het, waer men woone?
De plaets ver eert doch geen perſone,
Noch ſtrekt tot minderingh ſijns ſtaets,
Maer hy ver-eert veel eer de plaets.
Daerom behoort men ſich te wachten
Van na de plaets den man te achten,
Vermits de plaets niet heeft noch geeft
Waer van een wijs man vrolik leeft.

Laet elk van ſchoone ſteden rallen,
Ik acht de beſte ſteê van allen,
Daer ſlechts de menſche liefſt mag zijn,
Schoon 's in ſich ſelfs niet heerlik ſchijn.
Niet in de plaets, maer in de menſchen,
Is 't dat men wel is na ſijn wenſchen.
Men leeft hier wel of niet vernoegt,
Na dat m'er ſelfs ſijn ſaken voegt.

Op aerden is geen ſtadt of ſtede,
Die 't hert geeft ware ruſt en vrede;
Of ſeker, waer der ergens een,
Elk menſch liep in gedrang, daer heen.
'k Haek na een plaets, niet die plaiſierig
Of vol gewoel is, of ganſch cierig,
Maer die bequaem is, om mijn geeſt
In 't ſtill' te oeffnen allermeeſt.

'k Be-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

'k Beminn' een plaets, daer plaets voor my is,
Waer in de ziel op 't meeſte vry is
Van 't gheen haer ondanks komt aen boort,
En meeſt haer vred' en ruſt verſtoort.
'k Soek ſulk een plaets, voor mijn bedrijven,
Alwaer ik in mijn plaets magh blijven,
En niet hoev' over-al te zijn
Daer niet gehandelt wordt van 't mijn.

Van hier en daer te rinkelroijen
En komt niet, dan 't gemoet verſtroijen,
Soo dat het 's avonds uw gebedt,
Uw luſt, uw ruſt, en ſlaep belet.
't Zy wat vermakingh Ooſt of Weſt is,
Ik ſie doch, hoe 't te huis op 't beſt is;
Daer leef' ik, ſchrijv' ik, doe iet goets, *Iac. 5.*
Ik juich, ik ſing', en ben goets moet. 13.

't Beleit van ieders ampt en leven
Vermag hem altijdt werk te geven.
Elk heeft aen 't ſijne, laet en vroeg,
Doch meer dan tijt-verdrijfs genoeg;
Soo dat hy 't in 't geklap van ſaken,
Die hem gantſch niet of weinig raken,
Noch door geduer'ge nieuwe maer,
Niet hoeft te ſoeken hier en daer.

Men kan nauw, in 't gedrang der menſchen,
Iet loflijks werken na ſijn wenſchen,
Mits 't voorwerp van veel ydelheit
Ons van de rechte ſtreek afleidt.
Men ſoekt'er dikwils maer vergaert niet;
M' ontfangt'er ſomtijts, maer men baert niet:
Heel ſelden komt'er iet wats voort,
Dan onvolmaekte wan-geboort.

Dies, wie volbrengen wil iet heerliks *Spreuk.*
En ernſtig tracht na wat begeerliks, 18. 1.
Dat nimmermeer 't gewoel hem gaf.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Die ſonder eerſt het ſelve af:
In allerlei beſtend'ge wijsheit
(Als of hy in een paradijs leit)
Vermengt hy ſich daar na ſijn ſin;
En niemant ſtoort'er hem dan in.

Wie al ſijn vreught ſoo binnens huis heeft,
En niet om 't wereldſche gedruis geeft,
Die weet niet veel vermaeks en baets
Te vinden in de keur van plaets.
Een ſlechte kamer van vier hoeken,
Bequaem voor my en mijne boeken,
Is my genoeg, 't zy waarſe ſtaet.
Wat raekt my hoe 't 'er buiten gaet?

Wat ſou 't, ſo 't plaetsje, daer ik woone,
Een groote ſtadt waer, ja de kroone,
Van alle Steden, die ik kenn',
Als ick doch op mijn kamer ben?
Of 't Stadt, of Dorp, of vuil, of mooi is,
En of 'er veel of geen getooi is,
Of groot, of klein, of geen plaiſier,
Wat geeft of neemt my dat alhier?

Als ik mijn kamerken mag ſluyten,
En houden al 't gewoel daer buiten,
En doen mijn eigen werk alleen,
Dan ben ik allerbeſt te vreên.
Daer hebb' ik al, waer hert en oogen
Sich lieflik meê verluſten mogen;
Daer pronkt mijn allerbeſt cieraet.
Wat raekt my, hoe 't 'er buiten gaet?

Of daer de Straten dan vol drek zijn,
Of daer de poorten maer een hek zijn,
Of voor elk huis een meſtvaelt is,
Wat geeft my dat voor hindernis?
Moet ik ſomtijts daer over ſtappen,
Ik weet niet, of op marm're trappen,

Of

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Of op een glatgeſlepe ſteen,
Al ſachter ſoude zijn te treên.

My dunkt, hy is wel week gebakken,
Die 't hert laet in ſijn ſchoenen ſakken,
Wanneer een ongevaegde ſtraet
Hem die met weinig ſlijk begaedt.
Ik ga, met luſt, langs onſe ſtraaten,
En ben verwondert boven maten,
Dat iemandt ooit ſich voor laet ſtaen,
Dat daer mijn vreugt door ſou vergaen.

Niet dat ik, tegen alle reden,
Vermaek hebb' in den drek te treden;
O neen: ik minn' de reinheit ſeer,
Maer 's herten reinigheit veel meer. *Matth. 5.*
'k Hebb' liever noch beſmet mijn ſchoenen *v. 8.*
Met ſlijk, die weer is af te boenen,
Dan 't hert met ſondendrek beſlijkt, *Spr. 30.*
Die 's Werelts grootſche prael aenſtrijkt. *v. 12.*

Ik trede d'aard' en drek met voeten;
Maer die in aerdſche dingen wroeten,
Om ſoo te weſen grootſch en rijk,
Die laden op ſich dikken ſlijk; *Hab. 2.*
En dikken ſlijk, die nu mag blinken, *v. 6.*
Maer al te walgelik ſal ſtinken,
Indien eens 't quaê geweten kom,
En roer des herten meſthoop om.

Hoe wel ſich ook, langhs onſe ſtraten,
Meeſt leemen huiſen vinden laten,
Een dikwils maer een ſtroye dak,
Wat geeft my dat voor ongemak?
Ja 'k hebb'er voordeel uit te wachten.
't Is als een beelt voor mijn gedachten,
Dat ieder menſch, hoe triſch, hoe ſchoon, *Iob. 4.*
Hier ſlechts een leemen-huis bewoon. *v. 19.*

Laet moojers, toojers, vieſe pronkers,
Verwijfde, kieſe ſtrate-jonkers,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Op ſulke beuſelingen ſien,
Het is geen werk van wijſe liên.
De wiſpeltuerigheit der Vrouwen,
Die van wat moois, uit ſwakheit, houwen.
Sien ſulks ſoo wars en ſpijtigh an;
Het paſt te qualik voor een Man.

Selfs achten edele gemoeden,
Die ſich met mergh van wijsheit voeden,
Al woonenſ' in een woel'ge Stadt,
't Gewoel maer ſchâ, de ſtilt' een ſchat.
Ik ſoek geen plaets tot mijn genoegen,
Dan daer 't gewiſſ' op 't minſt mag wroegen.
Soo 'k ben die 'k weſen moet, is 't my
Al-even-eens waer dat ik zy.

Schoon onſe plaets waer tien-mael ſlechter,
Ik leefd'er wel te vreden echter,
Als ik'er 't mijne maer mag doen,
En met myn oogmerk voort kon ſpoên.
Al is 't er dootſch van ſtraet-geſweven,
Die dootſchheit is mijn eige leven:
'k Acht' als een doot te veel gewoel,
Die 't ſoetſte ſoet in ſtilheit voel.

Daer 't op de ſtraten, merkten, bruggen,
Van menſchen ſwiert en ſwarmt als muggen,
Daer d'eene d'ander loopt op 't lijf,
Dat m' in 't gedrang ſchier ſteken blijf;
Daer 't al den dagh van kruien, rijen;
En ſlepen, raeſt allen zijen;
Daer 't rondom ſchreeuwt, als of de ſtadt
In oproer waer; wat vreugt is dat?

Een Stadt, van d'Overdaet verkoren,
Om, als een trotſche Babels Tooren,

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

De Werelt door vermaert te zijn. *Gen.* 11.
Geeft tot veel quaets een loſſe lijn *v.* 4.
De weelde gaet'er ongebonden.
Men geeft ſich ſelfs in dert'le ſonden,
Om d'algemeenheit, veel verlof.
De Hooghmoet houdt'er open hof.

Wat hoeftm' op grachten vol kaſteelen
Sijn oogen juiſt te laeten ſpelen?
Waer toe doch met vermaek gelet
Op pragt en prael te vry van wet?
Men hoeft veel meer ſich toe te ruſten,
Om voor d'aenprikk'lingen der luſten,
Die d'ed'le ziel den krijg aen doen, 1. *Pet.* 2.
Sich ſelfs na mog'likheit te hoên. *v.* 11.

Bevind' ik my beluſt, om d'oogen
Iet groots en aengenaems te toogen,
Ik kies debeemden en 't geboomt,
Daer 't verſche water lieflik ſtroomt.
Daer ſitt' ik neer om wat te ruſten,
Of ga al wand'lend my verluſten,
En ſie, in vreugt mijns herten, dan
Het ſchoon gebouw des Hemels an.

Dan moet al's Werelts glans verdwijnen.
Wat ſiet men al cieraets verſchijnen
Slechts op het velerlei gebloemt,
Het welk ſijn ſcheppers glori roemt!
Ook Salomon, die groote Koning, *Matth.* 5.
In al ſijn heerlikheits vertoning, *v.* 19.
Was niet bekleed als een van die,
Indien men 't na den eiſch beſie.

Hier kan mijn ziel ſich beſt vermeien,
Van Godt verquikt in graſ'ge weien, *Pſal.* 23.
Gevoert aen wat'ren ſacht en ſtil. 2. 3.
Hier ſegt s'; HEER, SUS LUST MY U WILL.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Hier hang' ik vaſter aen den hemel,
Dan in het ongeſtuim gewemel
Der werelt, die my lokt en vleit, *Matth.* 4.
My toonend' al haer heerlikheit. *v.* 8.

Al wat by na hier komt voor d'oogen,
Kan haeſt een Sinne-beelt vertogen
Van d'een of d'ander goede ſaek,
Te ſaem tot ſtichting en vermaek.
Men mag uit boomen, kruiden, dieren, *Pſal.* 104.
Ja ſelfs uit muggen, mieren, ſieren. *Spreuk.* 6.
Veel leſſen trekken die heel ſoet *v.* 6. *&c.*
En leerſaem zijn voor elks gemoet.

Hoe vry en heugelik kan men buiten
Voor Godt ſijn ziel-begeerten uiten!
Het hert komt in den Hemel haeſt,
Of d'hemel wort in 't hert geplaetſt.
Maer (om te ſpreken ſonder veinſen)
Ik weet niet, waer ik mijn gepeinſen
Al laet', wanneer ik, in de Steên,
Door 't volk gae langs de ſtraten treên.

De daeg'raet ſpreidt haer goude glenſt'ren
Alhier eer voor mijn glaſe venſt'ren,
Dan daer de muuren dicht en hoog
Zijn als een blinde voor het oog.
'k Aenſchouw me luſt, en miſſ' te noode
Die allereerſte morgen-roode,
Die 't aerdrijk geeft een nieuwe jeugt,
En 't hert en oogen t'ſaem verheugt.

't Is dikwils jaer en dag geleden,
Dat ſomm'ge luiden in de Steden
Nooit ſagen, waer, en hoe de Son
Haer ſchoone morgen-glans begon;
Hoe die met goud' en purp're ſtralen, *Job.* 37.
Ons eenigſins daer af komt malen *v.* 22.

Godts

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Godts vreeſelijke Majeſteyt, *Syr.* 43.
Die meerder is in heerlikheit. *v.* 2.

Is iet op aerden aengenaemer, *Pred.* 11. 7.
Dan (als een Bruid'gom uyt ſijn kamer, *Pſ.* 19. 6.
Verciert in 't heerlikſt feeſt-gewaedt) *Ieſ.* 61. 10.
De Son ſien opgaen in cieraet? *Richt.* 5. 31.
Of, met haer eerſte glans, hier buiten 2. *Sam.* 23.
Te ſien de jonge teere ſpruiten, *v.* 4.
Van dauw en regen ſoet bevoght,
Haer hooft uit ſteken in de locht!

't Gevogelt ſelfs kan 't niet verſwijgen, *Pred.* 12. 4.
Maer ſingt en ſpringt dan op de twijgen, *Pſ.* 104. 13.
Om dat het weer een nieuwe dag,
Met nieuwe vreugt, aenſchouwen mag.
Het leert ons met ſijn quinkeleren,
Hoe ieder ſal ſijn Schepper eeren,
En hertlik zijn verheugt in 't licht *Pſal.* 4.
Van ſijn heilſtralend aengeſicht. 7. 8.

Dan tijtmen hier by tijts aen 't werken; *Pſal.* 104.
Maer (ſoo ik immer aen kan merken) 22. 22.
't Onluſtig Stadt-volk wil niet op,
Tot dat men haer van 't bedde klopp'.
't Genoegen, dat ſy 's morgens rapen,
Is in 't vergapen en verſlapen
Van 't eelſte deel des dags op 't meeſt,
Welk 't lichaem hindert en den geeſt.

Hoe ſoet is 't, 's morgens, op het ſingen
Der voog'len, uyt het bedd' te ſpringen,
En dan te ſien, wat, tot Godts lof,
Is uitgeſproten in den hof!
Wat geeft dan tijt en vlijt al vruchten
In ſulke ſtille lantgehuchten!
Wat werpt de vroege Morgen-ſtont
Ons dan al gouts toe uit haer mont!

Wat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Wat gaet de dag voort heuglik henen
Voor een die ſigh begeert te ſpenen
Van al wat d'ed'le ziel verſtoort
En tot verkeerde luſt bekoort!
't Geluk en is niet uit te ſpreken,
Dat, waer men 't hooft hier uit komt ſteken,
Men d'oogen, rondom heeft in 't groen,
En die voor ydelheit kan hoên.

Laet macht'ge ſteden, trtoſche wallen,
Met luiſter van de werelt brallen;
Des hemels glori blinkt op 't velt; *Pſal.* 104.
En wordt'er ſichtbaerlik vermeldt. 14. &c.
Daer 't vruchtbaer kooren op ſijn ſtoppelen, *Pſal.* 65.
Of 't weilant groent van verſche droppelen, 11. &c.
De kudden berg en dal bekleên,
Daer wordt met vreugt Godts lof beleên.

O! die bevrijt van aerdſchgeſlommer,
Slechts gaet of ſit in dichte lommer,
Op d'oever van een ſuiv're beek,
En houdt daer met ſijn Godt geſpreek,
Die wort bekoorliker gedragen,
Dan in karos of gulde wagen
Door 't allermeeſt geſwier der ſtadt,
Daer 't aerdſch alleen wordt hoog geſchat.

Gy denkt miſſchien; By ſomer tijden
Sou dit noch alles zijn te lijden,
Maer 's Winters is de vreugt van 't Lant
Geheel verſtorven en van kant.
Dan zijn geen bladen aen de boomen,
Dan ſtremt het ys de water-ſtroomen:
't Is al van gras en bloemen kael;
De voog'len ſwijgen altemael.

Maer ſegt my, lieve Stadts-geſinde,
Wat vreugt is dan by u te vinde?

Komt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Komt ook by u geen ſneeuw of ys,
Of koud', op onſe landes wijs?
Of ſchijnt de Son daer in uw nekken,
Dat d'oogen u van tranen lekken!
Men wierd van ouds al verr' gewaer,
Hoe kout en ſuer de Winter waer.

Wie gaet dan lang op ſtraten dralen?
Men weet ſijn neus daer in te halen,
En ſoekt een hoekje dicht by 't vier,
Tot ſijn vermaek, ſoo wel als hier.
Daer ſitmen dan ſoo net en fiertjes,
Al meeſt by kleine prop're viertjes,
Want turf en hout wordt dier betaelt,
Die m' hier uyt boſch en veenen haelt,

Ik vinde 's Winters niet bequamer,
Dan dat ik, op een warme kamer,
In ſtille vryheit, iet vet-richt'
Het welk te ſaem vermaekt en ſticht.
En 'k ſal my 's avonds minder quellen,
Dan of een narre-ſlee met bellen,
Door al de Straten van de Stadt,
My op en neer getrokken hadt,

Geen winter drijft myn luſt na Steden.
'k Hebb' dan, ſoo wel als 's ſomers, reden,
Om liever hier te mogen zijn,
Vermits hier 't dag-licht eerder ſchijn.
Men windt hier wel een half uer daegeliks:
En is dat niet iet welbehaegeliks
Voor een die nauwkens, vroeg en ſpâ,
Die korte daegjens houdt te râ?

Wat iemant ooit geneuglik toetſte,
Ik houde licht en lucht voor 't ſoetſte,
Dat mijn gemoet verquikken kan,
Wat deert my hier de winter dan?

'k Acht

'k Acht ieder winter-dag voor winſte.
Ik weet niet wat als dan in 't minſte
Voor vreugt ſou weſen in de Steên,
Of 'k heb'ſe beter hier alleen.

Weet, dat ik ook wel, met vermaken,
Kan na de winter-daegjens haken,
Waer in ik hebb' het minſt belet
In 't geen daer 't hert is op geſet.
't Beſoek van dert'le Stedelingen
Verſtoort my dan niet in mijn dingen.
Men klopt, om d'een of d'ander leur,
Dan half ſoo veel niet aen mijn deur.

Men laet my met gemak by 't mijne.
Soo heeft de winter ook het ſijne,
Dat my tot groot genoegen ſtrekt,
En tot veel goets en ſoets verwekt.
'k Segg, dat de ſtadt-liên, daerentegen,
Meer met de winter zijn verlegen.
Sy zijn dan hier dan daer ter bank,
De winter valt haer jaren lank.

Soo lang' als ik maer niet en miſſe
Een bly gemoet en vry ghewiſſe, *Spr. 15. v. 15.*
En mag gevoelen in mijn geeſt
Slechts dat geduerig vreugden-feeſt,
Wat ſal ik dan om 't ander geven?
Een vrolijk hert is 's menſchen leven: *Syr. 20. v. 22.*
En dat bewaer ik beter hier,
Dan midden in het Stadt-geſwier.

't Valt moeilik, langs bepronkte ſtraten
Geen ydelheit in 't hert te laten.
Daer alles ſich ſoo ſchoon doet voor,
Is licht iet, dat het hert bekoor.
Maer, waer de werelt minder glans heeft,
Weet, datſe daer ook minder kans heeft,

Door

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Door aenſien wordt het oog verſocht.
Schoon voor-doen is al half verkocht.

Een ander mag ſich ſterker voelen,
Om, onder 't menigvuldig woelen,
Sijn aendacht even ſterkerte voên,
Ik ben te ſwak om ſulks te doen.
'k Bevinde, dat men langs de ſtraten,
Vol wereltſch' eere, glans, en ſtaten,
Veel meer naer d'aarde buigt en nijgt,
Dan opwaerts naer den Hemel ſtijgt.

't Is ſeker, dat wy met ons' oogen
Den Hemel ſoo niet aanſien mogen,
Daer ſich een muerwerk tuſſchen ſtelt,
Als in een vlak en open Velt.
Wy ſien langs 't velt de Sonne blinken,
Daer langs de ſtraet ons' oogen pincken
En gluiren na dien aerdſchen pracht,
Die uit der grootſchen huiſen lacht.

't Valt lichter hier ſich ſelfs met eenen
Van al het ſtadtſch vermaek te ſpenen,
Dan in de ſtadt het ſelv' alleen
Te ſchikken na beſtier van reên.
De luſten, die de ziel bekoren,
Zijn lichter t'eenemael te ſmoren
Dan ſoo te maet'gen, dat het hert
Niet eenigſins verſtrikt en wert.

Daer, met betoverend gegrinkel,
De wereldt open doet haer winkel
Van welluſt, koſtlickheit en eer,
En wat een grootſch gemoet begeer,
Wie ſulks als dan van herten weigert,
Die moet al hooger zijn geſteigert,
En klimmen met ſijn ziel recht op,
Tot Zions berg, in d'hooghſte top.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Daer 't ſteen geflonk als nieuwe ſterren,
Een vleeſchelijk ooge komt verwerren,
Daer als een nieuwe hemel brandt
Van peerlen, gout, en diamant;
Daer daegliks ruiſchen hoofſche drachten;
Hy moet al ſterk na 't hemelſch trachten,
Die ſulk een prael en pomperij *Hand. 25.*
Dan houden kan voor lomperij. *v. 23.*

D'aertſch vyant van Godts lievelingen,
Geheel deurtrapt in al ſijn dingen,
Wanneer hy 't heeft van all 's beſocht,
Dat hy ſe tot ſich trekken mogt,
Vindt niet bequamer uit ten leſten,
Dan dat hy d'heerlikſte gheweſten *Matth. 4. v. 8.*
Van 's werelts Koninkrijken toog',
Als meeſt verlokkend' hert en oog.

'k Voel, in mijn kleintje, hier geen mangel;
Daer ſteekt my een verborgen angel,
My twijf'len doend', of ſulk een ſtaet
Den mijnen niet te boven gaet.
Word' ik daer door niet afgetogen,
Ik word'er echter door bewogen.
Het gaet hoe 't gaet, een ſulk vertoog
Bedwelmt al heimelik ziel en oog.

Derhalven hebb' ik meer begeeren,
Om weer geruſt naer huys te keeren,
Dat mijn gemoet ſich ſelfs beſit',
En volg' ſijn voorgeſtelde wit;
Om my weer vryheit te beloven,
Dat niemant my een dagh mag rooven,
Want tijt-verlies is ſulk een quaet,
Dat ſich niet weer vergoeden laet.

Hy kan niet in ſyn ruſt gedyen,
Die ſtrijkt en kijkt aen allen zyen.

Indien

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Indien g' uw geeſt bezaed'gen wilt,
Bedwing uw lichaem eerſt in ſtilt'.
Dien d'Ydelheit niet ſal bekooren,
Keer' af ſyn oogen en ſyn ooren:
Soo ſluit men haer de venſters veur;
Soo gunt men haer geen open deur.

Wie in de werelt kan verkeeren,
En uit het hert de weerelt weeren,
Die moet al heel voorſichtig gaen,
Soo licht kleeft ons het wereltſch' aen.
Hoe 'k van de werelt meer kan ſcheien,
Hoe minder datſe my ſal vleien.
Sy vleit ook hier, maer ſulks verſcheelt;
Als ſchildery van 't levend' beelt.

't Geſchildert onweer ſtaet vervaerlik,
Maer is m' op zee, en wordt'er waerlik
Soo hol geſlingert op en neêr;
Als dan verneemt men 't dies te meer.
Des werelts ydelheit, by tijen,
Verſchijnt hier wel in fantaſijen,
Maer, even alsſe dan verſchijnt,
Bevind' ik, datſ' ook weer verdwijnt.

Een goede ſchuil-plaets en bevryding
Is hier voor driederlei beſtrijding,
Waer door men meeſt en in 't gemeen
Bevochten wordt in groote Steên,
De ſtrijdt der oogen, tong, en ooren,
Komt my ſoo dikmael hier niet ſtooren.
Ik hou my hier als buitens ſchoots.
En is die vrijheit niet wat groots?

De werelt kan heel licht verlokken, *Iac. 1. v. 14.*
Soo dat de menſch wordt afgetrokken,
Van 't goê, tot quaê begeerlijkheit,
Als door een lekker aes verleidt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

M' aenſchout geen aerd' en hemel t'ſamen : 1. *Ioan.* 2.
En Godts en 's werelts liefde quamen *v.* 15.
Nooit met malkander over-een :
Men kan maer dienen een alleen. *Matth.* 6. *v.* 24.

Die in 't gewoel van aerdſche dingen
Sich ſelfs ſoo diep en vaſt in-wringen,
Dat s' altijt die voor oogen ſien,
En zijn belaên met ſorg van dien ;
Hoe vinden s' ooit ſich ſelve ledig.
Om onverhindert, vry en vredig,
Te trachten na een hooger goet ?
Daer elk voor-al na trachten moet.

Ook kan een weelig woelig leven *Pſ.* 39. 7.
Geen ruſt of waer genoegen geven ; *Pred.* 2.
Daer d'een als d'aêr, wil overdaet, 21, 23.
En kuypt en kruypt om hooger ſtaet.
Daer meeſt gelijke-ſtands-perſonen
Malkaêr uit ſtaet-en baet-ſucht hoonen,
Of d'een is heimelik gram en quaet,
Dat d'ander voor ſijn oogen gaet,

Daer elk wil voeren hoogmoets ſtander,
Daer d'eene jalouzy volgt d'ander,
Soo dat de geeſt ſchier nimmer vry
Noch d'aſem recht geruſt en zy.
Daer ſteeds te hakken en te weeren,
Altoos te ſtooten en te keeren,
Nu dit, dan dat, is in de weeg'
En 't nimmermeer eens is te deeg.

De nijdt, der vroomſte vyandinne,
Die als een booſe looſe ſpinne ;
Vergift uit 't eelſte bloemkens ſchept,
Waer uit het byken honig lept,
Mag my van verr' een krijg aenſeggen ;
My luſt niet met haer aen te leggen.

'k Ont-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

'k Ontſchuil haer liever hier in 't ſtill',
En laet haer woeden na haer wil.

Men ſal my hier ſoo licht niet mogen
Aenſchouwen met afgunſtig' oogen,
Noch ik voor al een ander niet.
't Bekoort geen hert dat d'oog niet ſiet.
Hier leev' ik met mijn ſtaet te vreden,
En wenſch, in ſtille beſigheden,
Dus buyten nijt en ſtrijdt, voortaen
Na d'eeuw'ge ruſt-plaats voort te gaen.

Niet is op aerden groot te ſchatten,
(Hoe ſalig is hy die 't kan vatten!)
Dan 't vry gemoet, dat, welberaên,
Die grote dingen kan verſmaên.
O! mogt ik ſoo my ſelfs verſaken,
Dat 't hert na 't aerdſche nooit mogt haken,
Maer zijn, met luſt, daer van ontbloot!
'k Waer boven alle grooten, groot.

Begeertge vreed' en ruſt? Waer ſoekje?
S'is in een hoekje met een boekje.
Soekt hier en daer, en waer gy wilt,
Sy is te vinden in de ſtilt'.
Gy meugt van luſt en ruſt veel droomen,
Doch ſultſ' in 't aertſche nooit bekomen,
Maer onluſt in de plaets van luſt,
En onruſt in de plaets van ruſt.

Wat is 't dat iemant's werelts ſpel luſt?
Daer al de wel-luſt is een quel-luſt;
De wel-ſtant wel-ſant; al haer goet
Gaend' op en af als ebb' en vloet:
Daer d'allergroootſte prael haer quael heeft;
De ſcherts veel ſmerts tot haer onthael heeft; *Spr.* 14.
De eer haer ſeer, 't beval ſijn val; *v.* 13.
Het ſoet ſijn roet, ja al ſijn gal,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Soo 't al, wat in de Steên behaeldt wordt.
Soo dier gekocht, soo suur betaelt wordt.
Wie isser, die niet, met vermaek,
Na 't vrye BUITEN-LEVEN haek?
Om liever daer sich te verquikken,
Dan soo elendelik te stikken,
Door bange lucht van 't Steedsch gedrang?
Wie kiest geen vryheit voor bedwang?

De staet der aller eerst' oprechtheit — *Gen.* 2.
Was buiten, in een voud'ge slechtheit, — 8. *&c.*
Daer Adam met sijn ribb' alleen
Soo soet in 't Paradijs ging treên.
Dat leven was het aengenaemste,
Vol rust en lust, en soo 't bequaemste
Om best met God te zijn gemeên.
Maer Cains onrust bouwde steên. — *Genes.* 4. 14. 17.

De wijse Vaders leefden immer
Meest buiten, niet in 't stadtsch getimmer.
In hutten op het eensaem velt — *Heb.* 11.
Was slechts haer wooning neêrgestelt. — 9. 10.
Soo wierd van haer op't best, in tenten,
De Stadt, op vaste fondamenten
Selfs door Gods meester-konst gebouwt,
Verwacht en door 't geloov' aenschouwt.

Dit kon haer daegliks recht verklaren,
Hoe dat s' alhier maer Pelgrims waren;
Hoe m' hier geen vast verblijf en hadt, — *Hebr.* 13.
Maer soeken moest d'aenstaende stadt. — *v.* 14.
Soo wierden allerbest haer oogen
Met vreugt na dat gebouw getogen,
Wiens laegste sold'ring blinkt en bernt
Van Son en Maen en 't hel gesternt.

Godt selfs, omvleesch gaend' hier beneden, — 1. *Tim.* 3.
Hield nooit soo veel van macht'ge steden. — *v.* 16.

Ging

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Gingh Nazareth en Bethlehem *Mich.* 5. 1.
Godts Soon niet voor Jeruzalem? *Matth.* 2. 24.
Moeſt niet de glans van ſijne werken *Ioan.* 1. 11.
In kleine ſtedekens uitſperken? *en* 4. 46.
Moeſt niet d'Olijf-berg of Woeſtijn *Luc.* 22. 39.
Sijn keurigſte vertrek-plaets zijn? *Luc.* 4. 42. *en* 5. 16.

Indien hy in de Steên verkeerde,
't Was maer, op dat hy 't volk daer leerde,
En niet als of haer trotſch gebouw *Marc.* 13.
Hem eenigſins vermaken ſou: 1. 2. 3.
Maer 't ſcheen ſijn luſt en ruſt te weſen,
Selfs eer de Son noch was ver-reſen, *Marc.* 1.
En eer 't gewoel hem hadd' verſnelt, *v.* 35.
Weer uit te gaen na 't open velt.

Soud' hy ſijn Godtheits glans verklaren,
En ſich verheerlikt openbaren,
't Moeſt niet zijn in 't gewoel der Steên;
Maer op een hooge berg alleen. *Matth.* 17.
Daer blonk, als 't Son-licht, ons' Meſſias, 1. &c.
En ſprak met Moſes en Elias;
Daer klonk Godts ſtem de wolken door,
Als by de vloet Jordaen te voor, *Matth.* 3. 13. 17.

Ik merk ook, hoe 't ſijn ondertrouwde, *Hoſ.* 2. 18.
Sijn Bruidt, wel meeſt met dorpen houde, *Hoogl.* 7.
En luſt hebb', om, met hem verſelt, *v.* 11.
Te gaen in 't vry en eenſaem velt.
De Bruid'gom wil op opn'er ſtraten;
(Soo 't ſchijnt) ſich niet omhelſen laten,
Noch met zijn bruidt ſijn ſoo gemeen,
Als daerſe by hem is alleen.

Sondt Godt ſijn heil-boôn ooit beneden,
't Was ſelden in 't gedrang der Steden,
Maer in de vrije velden meeſt, *Luc.* 2. 8. 9.
Of daer m' in 't ſtil verhief ſijn geeſt *Dan.* 9. 10.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Verwacht m'ook noch beſoek van Eng'len,
Men moet niet veel op ſtraet gaen heng'len,
Als op dat aerdſch geſwier beluſt,
Godt ſoekt een ziel in hem geruſt.

Wat ſouden wy ſoo boven maten
Ons' hert en oog verbijſt'ren laten
Door glans van ſteen vol pracht en trots,
Die niet en zijn in d'oogen Godts?
't Is ydelheit en dert'le ſotheit,
Kleinmoedigheit, of enkel botheit,
Niet op een plaets te mogen zyn
Om datſe ſlecht van aenſien ſchijn'.

Men ſiet ook noch, uit 't Stadtſche leven,
De wijſſte ſich na 't lant begeven,
Dat in ſyn afgaend' ouderdom,
Sijn leven tot geruſtheit kom.
Daer vindt hy dan gelijk een haven,
Na al 't geduerigh omme-draven;
En, na veel ſtormen, goede reê,
Op dat hy leev' en ſterv' in vreê.

Soo wie dan, in ſijn jonge dagen,
't Geluk heeft, om, van 't aerdſch ontſlagen,
Strak tot het beſte voort te gaen.
Is hy'er niet veel beter aen?
't Kan niet geſegt zijn, noch beſchreven,
Wat voordeel dat dit ſlag van leven
Geeft aen een yverigh gemoet, 1. *Theſſ.* 4.
Dat graeg het ſijn', in ſtilheit, doet. *v.* 11

Hoe ſoet is 't, 's avonds na den eten,
Sich met een vry en bly geweten,
In d'ope lucht hier te vertreên!
Maer wat geſchiedt dan in de Steên?
Men ſit'er op de ſtoep ſlechts neder,
En ſiet'er ſwieren heen en weder,

Soo

Soo veel geloop, gepronk, geprael,
Dat ſchier 't geſicht daer in verdwael.

Men hoort rontom ſoo veel gedommel.
Hier ſchiet musquet, daer raeſt de trommel.
Hier klapt men deur en venſters toe,
Daer roeptmen beid' uw ooren moê.
Wanneer g'eens wilt in 't ſtil alleen gaen,
Men laet u ongemoeit niet heen gaen.
Men noodt u binnen, tegen dank,
Soo miſt gy 't oogmerk van uw gank.

O! die, in ſchaduw van de boomen,
Soo vry, by ſtille water-ſtroomen,
Een avond-luchtjen halen mag,
Hoe ſoet vol-eindigt die den dag!
Hy ſlaept geruſt, en quelt ſich minder.
Syn aendacht vindt niet ſoo veel hinder,
Als wel wanneer men 's avonds laet
Sich heeft verluſtigt langs de ſtraet.

Maer, ſegt een, die ſulks nooit bekende,
Gy ſit ſchier als aen 's wereldts ende,
En weet niet eens in ſulk een ſtaet,
Wat in de werelt omme gaet:
En daerom maekt hy ſijn gedachten,
Dat ik de werelt meer ſou achten,
Soo 'k van haer ſlechts meer kennis hadt,
En niet ſoo verre van haer ſat.

't Is waer, ik ſitt' hier als verborgen,
Wanneer ik denk, wat van den morgen
Tot aen den avond, al geſwier
Is in de Steden, meer dan hier.
Maer doch, ik kenn' genoeg de werelt,
Die ſoo bedrieglik is beperelt,
Dat s' heel en al in 't booſe leit, 1. *Ioan.* 5.
En ſchoon genoeg voor oogen vleit. *v.* 19.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

De Werelt lacht in haer vertoog-luſt 1. *Io.*
Van 's levens grootſcheit, vleeſch-luſt, oog-luſt, 2. 16.
Drie elementen, daer de menſch
Tracht in te leven, na ſijn wenſch:
Dat 's d'aerde, daerſe ſteeds in wroeten;
Het water daer s' in ſwemmen moeten;
De lucht, daer d'aêm ſich in verwijdt.
Het vierd' is 't vier van twiſt en nijdt. *Luc.* 12. 49. 51.

Het is noch niet heel lang geleden,
Dat ik, door noot in d'eêlſte ſteden
Een ruime tijt hield mijn verblijf:
Maer wat was daer mijn tijt-verdrijf?
Ik vondt'er doch niet aengenamer,
Dan dat ik ſtil bleef op mijn kamer,
En ſloot mijn venſters dichtjes toe,
En deed' het gheen ik hier ook doe.

Wat kon my doe 't gewoel der ſtraten
En 't leven van de Stadt doch baten?
Mits ik het alſins ſocht t'overvliên,
En moede was van ſulks te ſien.
Mijn hooft moeſt malen van al 't pralen.
Wanneer ik 't hert eens op wou halen,
Soo moeſt ik, uit 't geſwerm der ſtadt,
Verkieſen 't ſtille wandelpadt.

Dan voeld' ik ook een ſwerm te trekken
Van 't hert, en 't vry gemoet te ſtrekken
Na hooger dingen dan al 't gheen
De Werelt ſoekt in 't trotſche Steên.
Dan ſprak ik tot mijn ziel; Verluſt u,
En tot mijn moede ſinnen; Ruſt u,
Sweeft in uw eigen element,
En leeft eens als gy zijt gewent.

Wie 's werelts masker af kan trekken,
Sal haeſt met al haer ſchoonheit gekken,

's Is

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

's Is als een vuile Jesabel; 2. *Kon.* 9.
Met valsche blankketsel blinkt haer vel. *v.* 30.
Sy lonkt en lokt, en jokt begeerlik,
Maer kroont en loont op 't lest te deerlik
Dien, die, gelijk haer trouwe vriendt, *Iac.* 4.
Haer heeft ge-eert, geviert, gedient. *v.* 4.

't Is 's werelts aert, dat sy de schell'
En schors' van alle schoon voor-stelle
Met schitter-glans; maer 't vuile merg,
Onsichtbaer voor ons' oog, verberg.
Sy toont de vleeschlike genuchten;
Maer bergt de pijnlik quijnlik suchten,
Dat door hetspade rouw, in 't hert
Te jammerlik veroorsaekt wert.

Daer is by grote rijke lieden,
Die, hoog in staet, veel volks gebieden,
Een heim'lijk suchten en geklag,
Dat elk niet sien of hooren mag.
't Schijnt heerlik, als men haer geprael siet;
Maer niemant isser, die haer quael siet,
Om dat de glimp van overvloet
Die voor ons oog bedekt en hoedt.

d'Aensienlikst' houdt in sich verborgen
Veel leet, bekommernis en sorgen;
En onder 't uiterlijk geluk
Schuilt menigmael inwendig druk;
't Welk dies te meer hem valt beswaerlik,
Om dat hy niet mag openbaerlik
Elendig zyn als slechte liên,
Die sich het selve niet ontsien.

Seer cierlik zijn wel groote Steden,
Om wand'lend' eens daer door te treden,
Maer onbewroegt vernoegt en rein,
Aldaer te woonen, dat 's geen klein.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Hoe menigh menſch, die 't BUITEN-LEVEN
Ging onbeſuiſt, voor 't Steedſche geven,
Heeft ſulks betreurt, wanneer hy dacht,
Wat luſt en ruſt hem 't eerſte bragt?

De Werelt, met al haer bedrijven,
Gaet om, en ſtaet op loſſe ſchijven,
En ſwaeit en draeit geweldig krom:
Wie vraegt my dan? Wat gaet daer om?
'k Sie, dat de trein van 's menſchen ſaken,
Waer in hy hier ſich gaet vermaken,
Met recht geſtadig wordt geſeit,
Slechts in haer ongeſtadigheit.

In onruſt ſoekt de menſch daer ruſte,
Soo dat nu dit, dan dat, hem luſte.
Al ſijn begeerten zijn op 't beſt,
Maer wint, die nu waeit Ooſt, dan Weſt.
Door kragt van wenſchen na 't aenſtaende
Is tegenwoord'ge vreugt vaſt gaende.
Soo dat m'er met veel wroegen hijgt,
Maer noit een vaſt genoegen krijgt.

Wat is 't genoegen onbeſtendig,
Wanneer men 't ſoeken moet uitwendigh?
Dewijl het doch niet kan geſchien, *Pred.* 1.
Dat d'oog verzadigt wert van ſien. *v.* 8.
Vermaekt u, om, in allen wijken,
Veel koſt'liks door en door te kijken,
Gy blijft weer op wat nieuws beluſt,
In plaets van wel vernoegde ruſt.

Eer 't aerdſch vermaek noch word genoten,
Kan 't wonder ſyn waerdy vergrooten;
Maer, als men 't heeft een wijl gehadt,
Soo wordt men 't haeſt weer moed' en ſat.
Dus ſiet men elk ſich ſelfs bedriegen,
En haeſt van 't een op 't ander vliegen,

Gelijk

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Gelijk een bye, die, rondom,
Haeſt ſwerft van d'een of d'ander blom.

Al wat verandering kan geven,
Schijnt eerſt gelijk een nieuwe leven;
Doch 't nieuwtjen iſſer haeſt weer af.
Al wat ſoo lief ſcheen, wordt haeſt laf.
Maer kont gy waerlik u vermaken,
Niet in veranderlijke ſaken,
Maer in een goet, dat nooit verkeert,
Soo hebt gy wat u hert begeert. *Pſal.* 37. *v.* 3.

Soo wie 't vernoegen heeft van binnen,
En niet door d'uiterlijke ſinnen,
Dien blijft, hy zy dan waer hy zy,
Het voorwerp ſyns genoegens by.
'k Beſchouw den Hemel nooit van ond'ren,
Of moet op 't hoogſte my verwond'ren,
Dat iemant om een yd'le leur,
In d'aerdſche woonplaets ſoekt veel keur,

Wy hebben, onder alle ſteden, *Heb.* 13.
Geen vaſte Stadt alhier beneden, *v.* 14.
Waer in men ſyn verblijf-plaets ſtell'.
Al wat hier ſchijnt, verdwijnt te ſnel. 1. *Cor.*
Maer moedig moeten w'ons verkloeken, 7. 31.
Om ſteeds d'aenſtaande ſtadt te ſoeken, *Heb.* 13.
Die boven alle trotſche ſteên, *v.* 14.
Beklijft en eenig blijft alleen.

Wat ſal hy 't uiterlijk veel achten,
Die dag by dag moet leeren trachten
Na 't gheen hier boven is, en niet *Col.* 3.
Na 't gheen men hier op d'aerde ſiet? 1. 2.
Die 't wereltſch aenſien niet kan miſſen,
Wat ſal men anders van hem giſſen,
Dan dat hy noch te ſeer bemint,
En meer dan 't hemelſche verſint?

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

De ziel-oog van een yv'rig Chriſten
Dringt, dwars door 's werelts nevel-miſten,
Ons ſteeds omcing'lend' om en om,
Tot 's hemels binnenſt heiligdom.
Dan achtſe maer voor beuſelingen
Dees' ondermaenſche fijmelingen,
Daer ſich de werelt aen vergaept,
En ſoo veel yd'le vreugt uit raept.

Gelijk de fiere Sonne-ſtralen
Wel op den aerdboom neder dalen,
Maer blyven daer ter plaets nochtans,
Daer d'oorſprong is van deſe glans;
Alſoo de ziel, van Godt gegeven, *Pred.* 12.
Om voor een tijt alhier te leven, *v.* 7.
Toont wonderlik de kragt haers aerts,
En heeft haer opſigt hemelwaerts.

Een menſch, die noch, in allen hoeken,
Sijn welluſt hier beneên wil ſoeken,
Die kan noch wijs zijn noch vernoegt,
Hoe dat hy 't immer ſchikt of voegt.
Een klein misnoegen kan hem quellen,
En haeſt ontſtelen of ontſtellen.
Al d'ingebeelde luſt en ruſt.
De Werelt krabbelt daerſe kuſt.

Haer dulle ſchijn-vreugt (ſoo wy weten)
Kan heel bequaemlik kortswijl heeten,
Om datſe duert een korte wijl,
En is gedaen in aller ijl.
Geneugt, en weelde, zyn verſcheiden:
Siet, dat gy d'eerſte kieſt van beiden.
Een Chriſten weet geen ware vreugt,
Daer men ſich in Godt verheugt. *Ieſ.* 61. *v.* 10.

Gy denkt; dus eenſaam is niet lieflik,
Maer veel geſelſchap is gerieflik;

Dat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Dat heeft men in de ſtadt ter hant,
En na ſijn keur ſoo niet op 't lant.
Maer meent gy, dat men groot geluk heeft,
Wanneer men 't dag by dag ſoo druk heeft,
Verſlaeft aen 't een beſoek op 't aêr?
Is't heiligſt veiligſt leven daer?

Hoe veel geſelſchap veel verleide,
Wiſt hy ſeer wel, die eertijts ſeide;
Soo 'k onder menſchen veel verkeer',
Ik keer altijt een min-menſch weer.
Men komt heel ſelden by malkander,
Of d'eene menſch wrijft af van d'ander
Een ſchelfer van ſyn menſchlikheit;
O! waer 't ook van ſyn vleeſchlikheit!

Hoe haeſt verderven quade reden — 1. *Cor.* 15.
En dwaes geklap daer goede zeden! — *v.* 33.
Hoe haeſt wordt iet ontroert van 't gheen
Men wel geregelt hadd' door reên!
Het quaed', alred' uit 't hert verdreven,
Sal plots'lik ons op 't nieuw aen kleven.
Men komt'er ſelden ſoo van daen,
Gelijk m'er was na toe gegaen:

Licht doet'er dit of dat ons wanken.
Het gaet met ons als met de kranken,
Die haeſt weer uitgaen na de ſtraet,
't Gheen oorſaek geeft tot grooter quaet.
Want onſe zielen, die veel dagen
In doodelijke ſiekte lagen,
Zijn al te ſwak, en onbequaem,
Om veel te zijn in 's werels aêm.

Weeſt ergens maer de vierd' of derde,
Daer niet u ziel beſmet en werde,
Of onbewroegt blijv' uw ghewis;
Indien 't geſelſchap wereltſch is,

In

In 't ſtill' alleen te zijn geſeten,
Heeft ſelden my daer na geſpeten;
Maer dikwils wierd ik op my gram,
Na dat ik uit geſelſchap quam

Men gaet ſich by de menſchen voegen,
Wel met een ingebeeldt genoegen,
Maer 't tegendeel bevindt men juiſt,
Als ieder weer na 't ſijn verhuiſt.
Men ſiet het al te licht geſchieden,
Hoe ſeer men 't ſomtijts meent te vlieden,
Dat iemant by de vrolikheit
Te veel of weinig doet of ſeit.

Hoe licht verklaptmen ſich ten quaeſten
Tot nadeel van ſijn even-naeſten!
Waer hoort men immer veel gepraet,
Daer d'een of d'aêr geen hairtje laet?
Elk ſoekt uit ander luiden falen
Een glimpkroon voor ſich ſelfs te halen.
'k Segg', dat hy als een Engel leeft,
Die hier van niet een angel heeft,

Indien 't geſelſchap ons verblije,
De bitſche Nijdt, de jalouſije,
De Gulſigheit, onkuiſche min,
En hoogmoet, nemen 't hert haeſt in.
Veel ſoeter is 't in 't ſtil te ſchuilen,
Dan dat men met de wolven huilen,
En met de honden baſſen moet,
Gelijk men licht uit ſwakheit doet.

Indien ik moet de vreugt ontbeeren,
Die komt uit dagelijks verkeeren,
'k Onbeer' het leet ook, dat daer uit
Soo onvoorſiens gemeenlik ſpruit.
Ik acht geen vrolike geſellen,
Wanneer 't ghewete ſich moet quellen,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Soo datter iet van binnen woel,
En 't hert in 't lagchen ſmert gevoel. *Spr.* 14. *v.* 13.

't Is al te ſlecht en ſtaefts met eenen,
Sijn vreugt te moeten gaen ontleenen
Van d'andere; maer een dapper man
Is 't, die ſich ſelfs vermaken kan.
Hy hoeft 't vermaek niet verr' te ſoeken,
Die 't vinden kan in wijſe boeken:
Dien 't hert, door 't goê ghewiſs' verheugt, *Spr.* 15.
Verſchaft een ſtadigh feeſt vol vreugt. *v.* 15.

't Is waer, men moet by menſchen leven,
Doch 't moet geen hinderniſſe geven,
Maer eer en meer behulp, in 't werk,
Dat elk heeft tot ſijn oogemerk.
Wilt met de menſchen ſoo verkeren,
Dat s' uw beroep niet mogen deeren,
Maer daer in tot bevord'ring zijn.
Geſelſchap ſoet zijn baert veel pijn.

't Gaet wel, wanneer men, na ſijn wenſchen,
Is vry van d'overlaſt der menſchen, *Pſal.* 119.
En dat ons niemandt licht belet, *v.* 134.
Van 't gheen waer toe wy zijn geſet.
't Gaet wel, wanneer men, met goê wille,
Soo lang het ſijne doet in ſtille,
Tot dat beroep en nood als dan
Ons roep' en nood', en hael daer van.

Vermits de boog, door 't ſelf bedrijven,
Niet altijt wil geſpannen blijven,
Soo maek' men ſtaet in ſijn gemoet,
Om uyt te ſpannen, als men moet.
D'uitſpanning ſal van ſelfs wel komen.
Daer is in 't minſt niet voor te ſchromen.
Men krijgt altijt genoeg beſoek,
Al ſit men achter in een hoek.

'k Ben

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

'k Ben van geſelſchap niet afkeerig,
Maer ook daer na niet ſoo begerig,
Dat ik het, ſonder leet of rouw,
Somwijlen niet onbeeren ſou.
'k Ben geerne vriendlijk en gemeenſaem,
Maer geern' ook by my ſelfs weer eenſaem.
Het is een ongelukkig man,
Die niet van beide weſen kan.

Wie na 't geſelſchap en 't geſnater
Steeds jankt, gelijk een viſch na 't water,
En buiten dat geen ſoetheit kent,
Als ſwevend' uit ſijn element,
Die altijt, buiten eige deuren,
Sijn vreugt moet elders na gaen ſpeuren,
En by ſich ſelfs niet is te huis,
Die heeft een ongevoelijk kruis,

Die by 't geſelſchap zijn op 't kluchtigſt,
En by de vrolikheit uitruchtigſt.
Zijn by haer ſelfs wel meeſt ontſtelt,
En met de ſwarte gal gequelt.
'k Vermaek my matig by de menſchen:
Maer 't gaet niet minder na mijn wenſchen;
Wanneer ik in mijn eige geeſt
Aenrechten mag een vreugden-feeſt.

Soo 'k, beſig met mijn eige dingen,
Het hert mag uitten treuren ſingen,
Gy weet niet hoe 'k my dan verbly',
Al iſſer ſchoon geen menſche by.
Wie om te gaen weet met papieren,
Wat hoeft die hier en daer te ſwieren,
Of aen te halen ſulke maets,
Die hem meer hinders doen dan baets?

Wie ſulk een volkje wil believen,
Krijgt menigmael ſijn huis vol dieven,

'k Meen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

'k Meen ſtoute dieven van de tijdt,
Die uitgekocht moet zijn met vlijt. *Eph. 5. v. 16.*
Schuwt alle dieven, maer beſonder
Een tijt-dief, want hy ſchaedt te wonder,
Die 't gheen hy neemt, u nooit als-dan;
Al wild' hy ſchoon, weer-geven kan.

Doch, ſoo men d'omgank met veel wijſe,
Geleerd' en hoog-ge-eerde, prijſe;
Die meeſt beroemt zijn en vermaert,
Zijn op mijn kamer t'ſaem vergaert:
Ja ſelfs ook van de voorig' eeuwen,
Die ſoetjens, ſonder veel te ſchreeuwen,
Verhand'len allerhande ſtof.
Elk ſpreekt bedachtſaem en met lof.

Nooit gaet ſich een van dees' ontſteken.
Men magſe nacht en dag aen-ſpreken,
Daer wordt by haer geen tijt verſpilt,
Indienge ſelfs op merken wilt.
Deeſ' ommegank geſchiedt vrypoſt'lijk;
En dees' gemeenſchap valt niet koſt'lijk:
Sy willen altijt by ons zijn,
En proeven nooit ons' broot of wijn.

U Dunkt; Men wordt ge-eert in Steden;
Daer wordt uw roem en deugt beleden,
En als op 't ſchouw-tooneel geſtelt,
Soo dat m'er over al van meldt.
Maer 't gaet wel dikwijls recht daer tegen:
En ook wat iſſer aen gelegen,
Of juiſt het ongeſtadig volk
Niet over-al uw lof vertolk?

Die nooit iet loff'lijks doen en mogen,
Of 't moet juiſt zijn, in aller oogen,
Dat ſmaekt wat na 't vermomde grijn,
En heeft een yd'le faemſuchts ſchijn.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

De ware Deugt is, daerentegen,
Om oog-getuigen niet verlegen:
De ſchouwburg haerer werken is
Haer eigen onbevroegt gewiſſ'.

Hoewel de deugt ook woont in 't duiſter,
Noch ſprijdtſe wijd en zijd haer luiſter,
Haer minnaer wordtſe licht gewaer,
En volgt haer op de voet-ſpoor naer.
Ja ware deugt kan in de mueren
Van d'een of d'ander ſtadt niet dueren:
Sy wil niet in ſoo eng een bandt.
De werelt is haer Vaderlant.

Doch 'k laet u gunſt en macht verheffen,
Als ik, in ſtilheit, mag beſeffen
De ſoetheit van een vry gemoet,
Dat, ſonder hinder, 't ſijne doet.
Munt uit, en zijt uitſtekend hooge;
Het is niet anders in mijn ooge
Als een verheven ſteilte maer;
U houdend' in een ſtaeg gevaer.

De ſtormwint treft den hoogen ceder,
En ſmakt verheve toppen neder,
Daer kruit en bloemen, laeg in 't dal,
Wel zijn bevrijt van 't ongeval.
Die wel te blijven weet by d'aerde,
Valt immers met te minder ſwaerde.
Hoe hooger doch alhier gepraelt,
Hoe laeger eindelik gedaelt.

Hoewel ik hier niet ſteeds verkeere
Met luiden van geſag en eere,
En om haer grootheit, ſtaet, ofpracht,
Van elk geacht en opgewacht:
Soo mag ik nochtans by de vromen,
Soo dikwils als 't my luſte, komen;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

En vinde by haer ſoet onthael,
En 't goed eenvoudig hert, voor praël.

Als ik my dus wil gaen verſellen,
Behoev' ik niet te ſtaen en ſchellen
En bellen voor de deur of poort,
Tot dat het eerſt een dienſt boô hoort.
'k Behoev' de vloer dan niet te mijden.
Noch in de zael te ſtaen by-zijden,
En wachten daer my ſelve moê.
Ik gae hier over-al reght-toe.

Dan ſie ik geen çieraet ſoo heerlik,
Noch na mijn ſin ſoo iet ſoo begeerlik,
Als 't vroom en oprecht hert der liên,
Dat 's in eenvoudigheit my biên.
'k Sie alſoo lief op leeme vloeren
Den vlegel of den gaffel roeren,
Dan dat men ſich in 't ſchoonſt ſalet
Tot ledigheit of ſpelen ſett'.

'k Sie liever in boomſije kled'ren
Den huis man hier ſich ſelfs verned'ren,
En na ſijn werk ten akker gaen,
Dan pronkers op haer wandel-baen,
Die met beſtrikte zije kleeren
Een ieder langs de ſtraet braveren,
En ledig ſwerven over-al
Waer 't beſt haer dertelheit bevall'.

't Sie alſoo lief een karr' of wagen
Den meſt, die 't lant bevrucht, uit-dragen,
Dan koets by koets, waer in m' om ſtrijdt
Soo vrucht'loos uit-draegt d'ed'le tijt.
Van al dat toeren gins en weder,
Van al dat voeren op en neder,
En 't hoſſeboſſen door de ſtadt,
Is d'oor haeſt moê, en d'ooge ſat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Gy ſegt: Daer is geen leer of voordeel
By luiden van ſoo weinig oordeel.
O ja; een wijſe leert ook daer,
Of hy ten minſten leert een aêr.
Ja 'k ben'er met veel meer genoegen,
En voel in 't herte minder wroegen,
Dan daer men, met bevalligheit,
En uitgeſochte woorden, vleit.

Daer ſich deurtrapte koppen ſpitſen,
Om met haer fletſen, als met flitſen,
Eens ſlechten en oprechten oor
Somtijts te booren door en door.
Dat noemt men daer politiſeeren.
Wie 't niet en kan, die ſal 't daer leeren.
Die door de werelt wil, moet zijn
Nu wit, dan ſwart; nu grof dan fijn.

Die in de Steên met lof wil woonen,
Moet meeſt ſijn aenſicht av'rechts toonen,
En weten, door een looſe vondt,
Elk een te praten na de mont.
Gy ſult 'er veel aen u verbinden;
Maer zijnſe daerom all' uw vrienden?
Sy bieden u haer dienſt wel aen,
Maer 't is ſlechts om haer ſelfs gedaen.

Schoon d'een op d'ander is verbeten,
Ia ſchoonſe 't beyde ſeker weten,
Dat s'op elkander zijn vol ſpijts;
Noch is 't als vriendſchap wederzijds.
Men kuſt'er menigmael de handen,
Waer in men liever ſloeg ſijn tanden,
Om s'at te byten, mog 't geſchiên.
't Gaet wonder vreemt by ſtaetſche lien.

Men moet'er 't vleien dikwils hooren
Met jonſtig' en met open' ooren,

Om

Om datter vriendſchap en gevlei
By veelen nu is eenerlei.
Het ſchijnt doch, dat men nu oprechtheit
Houdt onder volk van ſtaet, voor ſlechtheit;
Als of de deugt ſlechts in de mont,
In ſchijn, en niet in zijn, beſtondt.

Ja die met and'ren nu wil voort zijn,
Moet van Vos-meer of Schalker-oort zijn.
De werelt overvloeit nu doch
Van linkernijen en bedrogh.
Wie meê niet weet van bril-verkopen,
Die heeft'er niet veel goets te hoopen,
Wie 't ampt van kuipen niet en kan,
Die blijft'er een vergeten man.

Die na der wereltſchen genoegen
Sich niet begeert noch weet te voegen,
Wordt overal beſpot, veracht,
En, als een ſlecht hooft uitgelacht.
O! Wat al liſten, laſten, luſten,
Zijn 't, die de ziele ſtaeg ontruſten,
Dan hier dan daer, in groote ſteên!
Veel beter leeft men hier te vreên.

Loop wereltſch woel-geeſt, als een jager;
Uw beurſe vet, uw ziele mager;
Ik hebb' een goud-mijn hier in 't ſtill':
Daer vind' ik ſchatten, na mijn will';
Doch ſchatten voor de blinde mollen,
Die met veel moeite d'aerd' uit hollen,
Verborgen en ganſch onbewuſt,
Dies zyn s'er ook niet op beluſt.

'k Wenſch, dat mijn oogen en mijn ooren
Ter werelt nooit iet ſien of hooren,
Dan 't geen my van de werelt trekk',
En tot Godes liefde meer verwekk'.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Wie ſou, voor 't ydel aerdſch gefemel,
Niet graeg verkieſen ſulk een hemel,
Een hemel, die men voelt in 't hert,
Als 't vry van 't aerdſch gelaten wert?

Wat heeft de vroom' al ziel geſpertel
In groote Steên, daer weelde dertel,
Daer hoovaerdy, en prael en pracht,
En veinſery, zyn in haer kracht!
Daer Staet-en Baet-ſucht, als twee peſten,
Soo licht vergiften d'allerbeſten.
Daer d'Ydelheit is op 't tooneel,
Op dat s'haer roll' aenlokk'lik ſpeel.

't Is ſeker, aenſien doet gedenken,
En menigmael aenlokk'lik wenken,
Soo dat de vroomſte wordt verleidt
Door aenſien en aenſienlikheit.
Laet, 't geen gy prijſt, zijn heel aenſienlik,
Het is ten weinigſten niet dienlik
Voor een, dien 't moeilik valt en deert,
Dan ooit de werelt hem verheert.

Men heeft alhier geen ſorg te dragen,
Om ſoo veel oogen te behagen,
Als dag by dag, in groote Steên,
Zijn over-al rondom u heen.
Hy mag wel letten op ſyn ſaken,
Die 't elk aldaer te pas ſal maken.
Men raekt'er dikwils in verſchil,
Men zy ſoo vreedſaem als men wil.

Men hoeft ſich hier, als in de Steden,
Niet daegliks even mooi te kleden.
Men doet alhier ſoo veel met py,
Als daer met blinkend felp en zy.
Te ſlaefſch is 't, ſich te moeten voegen,
In kleding, na elk-eens genoegen.

Hier

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Hier gaen wy, met gemak en ruſt,
On-opgeſchikt, ſoo lang 't ons luſt.

Die na iet goets en ſoets wil pogen,
Siet hier een ander niet na d'oogen,
Maer doet, in vryheit, onverzaegt,
Het geen ſijn grage luſt behaegt.
'k Sou, woonend in de Stadtſche ſtraten,
Miſſchien veel goede dingen laten,
Die 'k, na mijns herten wenſch en wil,
Alhier verrichten mag in 't ſtil.

Die 't hert ontlaſt van aerdſche ſorgen,
En na Godts vreê haekt in 't verborgen,
En ſchat de tijdt na waerd' en recht,
Wat plaets is ſulk een menſch te ſlecht?
Wat van de werelt wort gepreſen,
Dunkt ſulk een hinderlyk te weſen,
Vermits 't hem van veel tijts berooft,
Die tot iet beter is belooft.

O vryheit, aengename vryheit!
Wat geeft gy 't hert al ruſt en blyheit!
Wat nut en voordeel brengt gy voort!
Hoe doet gy alles ongeſtoort!
Mijn ed'le ziel, ſoo vry-geboren,
Mag van geen dwank of ketens hooren,
Daer 't Stadtſch gewoel ú vaſt in houdt,
Al waren s'ook van enkel gout.

Wat kan de werelt dien vermaken,
Die arbeidt om haer te verſaken? *Tit. 2. v. 12.*
Die haer gelijk een vyant acht,
En om haar loosheit houdt verdacht?
Wy bidden immers en begeren,
Dat Godt ons' oogen af wil keeren, *Pſ. 119. v. 37.*
Op datſe d'ydelheit niet ſien,
Die 'k hier ſoo veilig kan ontvliên.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Wat ſoud' ik mijn geſicht dan weiden
In dingen, die de ziel verleiden?
Om welke niet te ſien; ik 't oog *Marc. 9.*
Veel nutter uit te ſteken poog. *v. 47.*
Gevaerlik is dees open venſt'ren
Te ſetten naer het meeſte glenſt'ren
Der ydelheit, die eerſt daer in
Komt ſluipen, eerſe 't herte winn'.

Wat ſtiertmen, ſoo verdwaeſt, ſijn oogen *Spr. 23.*
Na 't geen wy doch niet hebben mogen? *v. 5.*
De werelt gaet hoe ſchoon ſe zy, *1. Ioh. 2.*
Met haer begeerlikheit, voor-by. *v. 17.*
Waer ſal ik, onder d'heele Sonne, *Pred. 2.*
Iet ſien, dat lange blijven konne? *v. 11.*
't Is ydelheit der ydelheit *Pred. 1.*
Al watter is in 's werelts kreit. *v. 2.*

Och lacy! arm' erbarmelingen,
Die ſtar-oogt na ſoo niet'ge dingen,
Die gy uw leven-lank miſſchien
Niet weer ſult met uw oogen ſien!
Wanneer de Doot maer aen komt kloppen,
Soo maektſe ſpaden ende ſchoppen
Met kroon en ſcepter haeſt gelijk;
Cieraet en prael met drek en ſlijk.

Segt eens op 't einde van uw leven,
Wat u de werelt heeft gegeven;
Och lacy! ongewiſſe vreugt,
Geſauſt met leet en ongeneugt;
Een valſche hoop, die veel te keur ſtell',
Maer op het eind' u ſelfs te leur ſtell';
Een bloem die in der yl verwelk'
Vergif in een vergulde kelk.

Sy toond' u deftige paleiſen,
Maer opgepropt met ſorg en peiſen;

Volk-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Volk-rijke ſteden, ſchoon van glans,
Vol onruſt en gewoel nochtans:
Cieraden, ſchatten, eere-titt'len,
Maer die tot hoovaerdy ons kitt'len;
Veel heerlikheit, maer al vermomt,
Tot dat de Doot ter deur in komt.

O kromme zielen, domme ſinnen!
Hoe meugt gy 't aerdſche ſoo beminnen,
Daer d'aerd' alreê ſig neigt ten val, 1 *Pet*. 4.
En in der haeſt beſwijken ſal? *v*. 17.
Die 't hert hier op geen ſichtbaer goet ſtelt,
Maer all ſyn goed'ren in 't gemoet ſtelt,
En niemant ſiet, met wien hy wenſch
Te wiſſ'len, is een ſalig menſch.

Men moet de goede dingen leeren
Na haer geduurſaemheit weerderen:
Dies vindt alleen een wijs gemoet
Genoegen in 't onſichtbaer goet,
Al wat hem ware trooſt ſal geven,
Moet weſen van een beter leven:
Want tijd'lik is 't al wat men ſiet, 2. *Cor*. 4.
Maer 't eeuwig goet en ſiet men niet. *v*. 18.

Al wat gy hebt van doen nootſaeklik,
Al wat de ziel ooit was vermaeklik,
Al wat ooit heil op aerden brogt,
Moet boven d'aerde zijn geſocht.
Hy doet wel een verkeerde keuſe,
Die ſich laet leiden by de neuſe
Van d'yd'le werelt. O! die hoer
Verleydtſe dieſe krijgt aen 't ſnoer.

Waerom dus ydel, edel menſche,
Dat uw verſlaefde luſt ſlechts wenſche
De valſche glans van 't aerdſche ſlijk,
En ſich ſoo ſeer daer op verkijk?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Waerom is niet uw ſluim-ſiek ooge
Meeſt na 't onſichtbaer goet om-hooge?
Want daerom ſchip u Godt recht-op,
Om ſteeds te ſien na 's hemels top.

'k Laet d'ydelheit aen die ſoo bot zijn,
Dat s', aerdſch van d'aerd', op 't aerdſch verſot zyn;
Het ſchoonſte, dat men ſoekt op d'aerd';
Is doch mijn liefde gantſch niet waerd:
Ik ſal'er nooit het hert op ſetten;
Maer ſteeds op beter dingen letten.
Ik ben veel hooger van gemoet,
Geſchapen tot een beter goet.

Niet anders hebb' ik voorgenomen,
Dan dat ik mag te boven komen
De gantſche werelt t'ſaem met al
Wat hier is in dit aerdſche dal.
Mijn ſin is hemelſche verſinning. *Phil. 3. 20.*
't Geloof is d'edel'overwinning, *1. Ioa. 5.*
Die elk na Godt geaerdt gemoet *v. 4.*
De werelt overwinnen doet

Den adelaer, ſoo eêl van aerde,
En wroet niet, met de mol, in d'aerde,
Maer ſpoedt ſich, door een wakk're vlucht,
Met luſt, in de hoogte, na de lucht:
Soo vliegt een Chriſten, als met vlerken,
Ook edelmoedig na de ſwerken,
En acht als 's wereltsdom geſwier,
Aldus verheven niet een ſier.

Wil't volk, te ſeer van 't aerdſche beſtoven,
Dit noch niet loven noch gelooven,
Ik blijv' nochtans by mijn gevoel.
En kies' het tot mijn deel en doel.
Dus ſal ik waerlik niemant kunnen
Sijn welluſt, ſchat, of eer, mis-gunnen.

Dus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Dus hebb' ik wat mijn hert begeer',
En wensch op aerden doch niet meer.

Soo 'k mag een heer zyn van de lusten,
Die d'ed'le ziel, door 't aersch', ontrusten,
En onverhindert blijv' in 't mijn',
Hoe kan ik dan gelukk'ger zijn?
Een mensch die stil en geern' alleen is,
Met Godt, sijn hoogste lot, gemeen is, *Ps.* 16. 5. 9.
En niet met 's werelts sorg beswaert, *Luc.* 21.
Heeft als een hemel hier op d'aerd. *v.* 34.

Fabel van de lant-muis en de Stadt-muis, uit Horatius Serm. Lib. II. Satyr. VI.

Waer mede hy te kennen geeft sijn ruste, gemak en genoegsaemheit op 't Lant, en d'onrust en moeite van 't wellustig Stadtsch leven.

HOort vrienden, hoort wat ongemeens.
Men segt, hoe dat de lant-muis eens
De stadt-muis in syn hol ontfing.
Al was syn voor-raet schoon gering,
Hy heeft nochtans syn oude vriendt
Van alles mild'lik toegedient.
Hoewel hy selfs meest eet wat rouw,
En 't suinig by malkander hou',
't Is al ten besten voor een gast,
Daer groote spaersaemheit niet past.
Hy brengt sijn wech-gestopte grein,
En al sijn voor-raet groot en klein,
Met halfgegeten stukjens spek,
Nu graeg te voorschijn met sijn bek,
Als t'eenemael daer over uit,
Dat eens de hoogmoet zy gestuit

Der

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Der Stadt-muis, *die de ſpijs van 't lant*
Te walg'lik aenraekt met haer tant.
Mits alles nu dus is bereidt,
Daer d' huisheer ſich in't kaf uitſpreidt,*
Eet onkruit en van 't ſlechtſte zaet,
Waer med' hy ſig genoegen laet,
Maer 't beſt banquet niet aen en taſt,
Soo ſegt op 't leſt de ſteedſche gaſt:
Waer toe, mijn vriendt, waer toe leeft gy,
Dus arm in deſe woeſteny?
Indien gy d'overvloedt der Stadt
Meer dan verlaten boſſchen ſchat,
Soo neemt de reis nu vaerdig aen,
Om in geſelſchap meê te gaen:
Vermits al wat op aerden leeft
Een ſterflik lot ontfangen heeft,
Noch daer en is voor klein of groot
Gantſch geen ontkomen van de doot.
Daerom terwijl 't uw beuren mag,
Geniet met vreugt een goeden dag.
Terwijl gy leeft gedenkt altijt,
Hoe kort gy doch van leven zijt.
Dit woort beweegt de buiten-muis;
Hy ſpringt ligvaerdig uit ſijn huis,
Sy geven ſich van daer op 't padt,
En reiſen t'ſamen na de ſtadt;
Op dat men 's nachts den wal bekruyp',
En vry en vrank in 't duiſter ſluip'.
't Was nu ontrent de middernacht,
Wanneerſe t ſamen ſoet ſacht,
Daer komen in een machtig huis;
Een ſprei van purper-roode pluis
Blonk op den diſch van wit yvoor,
En mits'er 's avonds juiſt te voor
Een boven maten heerlik feeſt
Was in die grote zael geweeſt,
Soo ſtondt daer noch veel ſchoon banquet,

* De huis-heer *d i.* de Lant-muis in ſijn eigen huis of hol.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

In tafel-mandjes neer geſet.
De Staatmuis neemt de lantmuis daer
Op 't purp kleedt ſorgvuldig waer.
Hy dient heel ſneeg, als weert en knecht;
En ſchaft het een na 't aêr gerecht,
Van allerhande lekkernij,
En proeft eerſt wel wat ſmaeklikſt zy.
De lantmuis is heel in ſyn ſchik,
Vermits nu in een vogenblik
Sijn ſtaet ſoo ſeer verandert zy,
En is om al de voorſpoet bly,
Terwijl ſeer haeſt een groot gedruis
Van open deuren klonk door 't huis,
En onverſiens (laes! al te vroeg)
Haer beide van den diſch afjoeg.
Sy liepen door de zael te ſaem
Met vrees en ſchrik, als uit den aêm;
Terwijl'er 't heele huis door vaſt
Van groote doggen wierd gebaſt.
Doe ſprak de Lant-muis *met fat ſoen:*
Ik hebb' dit leven niet van doen,
't Vaer wel, ſoo vol van vrees en ſchrik:
't Is tijt, dat ik my weder ſchikk'
Na 't bosjen, in mijn hol, daer my,
Van ſoo veel liſt en lagen vry,
De ſlechte wikken ſoeter voên,
Als hier de lekkernijen doen.

Men neemt 't niet qualik, dat ik ſluite met een *Fabel.*
Door *Fabels* heeft men 't volk, van ouds, af, ſoet en abel,
De *Waerheit* ingeſcherpt, en goede zeên beduidt.
Oprechte liefde legt het al ten beſten

UIT.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

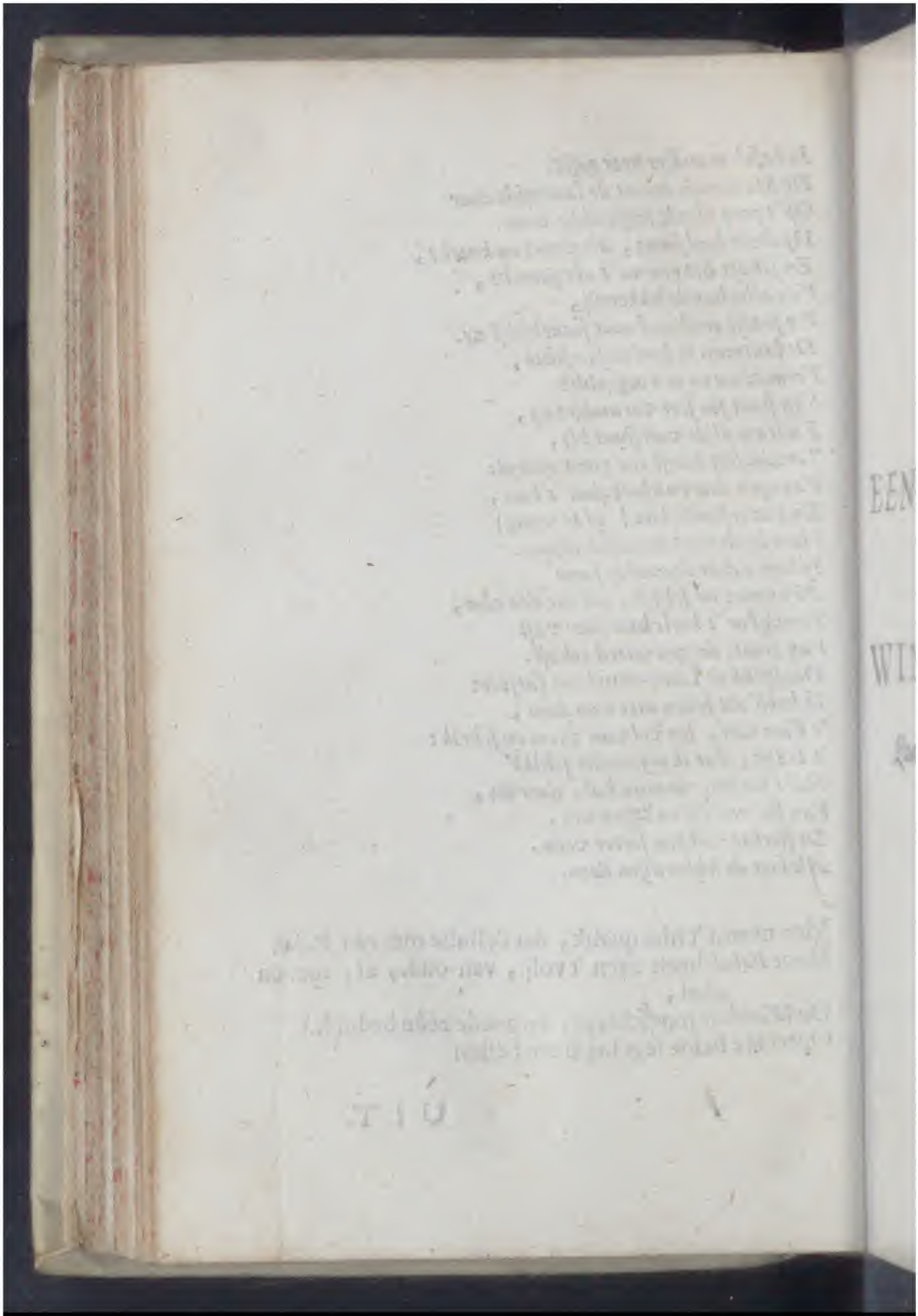

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

W. SLUITERS

EENSAEM HUIS-

E N

WINTER-LEVEN.

Quanto ſecretius, tanto liberius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Spreuk. Cap. XVIII. verſ. 1.

DIe ſich af-ſondert, tracht na wat begeerlijks: hy vermengt ſich in alle beſtendige wijsheit.

Aen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Aen die

Hoog-en Wel-geborene Gravinne
en Vrouwlijn,

AMELIA LOUYSA WILHELMINA,

Geborene Gravinne tot Limborg en Bronkhorſt,
Vrouwlijn tot Styrum, Wiſch, Borkeloo en Ghemen &c.

Hoog-en Wel-geborene Gravinne,
Genadige Vrouwlijn,

MYn voorgaende BUITEN-LEVEN, aen U Graefl. Gen. Heer Vader, mijnen genadigen Heere, onderdaniglik toe-geëigent en opgedragen, is niet ſoo haeſt in 't licht gekomen, of 't heeft U Graefl. Gn. belieft aen my te ſchrijven, *dat het wel ſeer aengenaem was, maer dat het haer Heer Vader, Vrouw Moeder, en haer allen verdroot, dat het allerſoetſte van mijn eigen Huys-houdinge* (ſoo luiden U Graefl. Gn. woorden) *daer was uit-gelaten; dat ſy dat datelik geſocht hadden door het heele Boekje, niet anders meenende, of 't ſelve ſou mede daer by zyn geweeſt.*

De reden, waerom ik 't 'er niet by-gevoegt hadde, hebb' ik, ſulks verſtaende, wel overgeſchreven, doch is niet aengenomen, noch genoegſaem bevonden tot mijn verontſchuldinge: maer my wordt door laſt van ſyn Hoog-Graefl. Gn. bevolen, mijn *Eenſaem Huis-en Winter-leven* noch daer by te voegen.

Het komt dan heden dus in 't ſelve klein for-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

maetje voor den dag, op dat het als het een Boekje met het voorige moge weſen.

Maer ik neem de vryheit, om 't ſelve aen U Gr. Gn. die ſich ſoo veel aen 't ſelve heeft laten gelegen zyn, opentlik op te dragen en toe te eigenen, onderdaniglik verſoekende, dat het om ſyn ſlechtheit en eenvoudige ſtijl niet moge verſmaedt worden. 't Heeft ſyn reden gehadt, waerom ik immers in deſe ſtoffe by d'eenvoudigſte en gemeenſaemſte maniere van ſpreken bleef. Doch

Hoewel mijn ſtijl eenvoudig gaet,
Sy blijft noch recht op voet en maet,
Het welk ook wel veel glans en leven
Kan aen de ſlechtſte reden geven.

Deſelve dingen, (ſegt Seneca in ſyn 108. Brief) *in ongebonde redenen geſegt, worden onachtſamelijker aengehoort, en dringen niet ſoo diep in. Maer als de maet daer by komt, en een heerlijke ſin-ſpreuk in ſekere voeten beſloten is, ſoo dringt deſelve ſin-ſpreuk deur als met de hant deurgeſtuwt.*

U Graefl: Gn. heeft doch nooit eenig Gedicht van my, om ſyn eenvoudigheits wille, verontwaerdigt t'ontfangen.

Siet nu dan ook alhier, hoe 'k in mijn ſlechte wooning,
Daer niemant by my is, kan leven als een Koning.
Schoon dat de werelt niet kan krijgen in haer hooft,
Soo weet ik doch, dat gy 't wel ſonder moeit gelooft.
't Is u bekent, waer in ik meeſt my gae verluſten,
Wanneer mijn moede geeſt een weinigjen moet ruſten
Van 't ſwaer en wichtig werk, dat my bevolen is;
Dat ſelfs mijn ledigheidt haer voordeel ook niet miſs'.
Al leeft gy ſelve, na uw ſtaet, ſchoon Hoofſch en heerlik;
O edel-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

O edelmoed'ge ziel, niet dunkt u ſoo begeerlik,
Als datge, ſtil en vry, ſit op uw cabinet,
En dat u niemant daer in uw bedrijf belet.
Gy meugt den oogenblik van u verganklijk leven
Soo nood aen d'ydelheit van Hoofſche weelde geven.
Veel hooger ſtrekt uw geeſt. Het dunkt u al maer ſtof,
Wat niet in u verwekt een luſt na't Hemelſch Hof.
Gy rijt niet in den Haeg ſteeds met de Koets in orden,
Alleenlijk om te ſien en om geſien te worden:
Sy voert u maer regt toe waer datge weſen moet.
't Is nimmer ſonder vrucht al wat gy werkt of doet.
Al wie op 't Graeflijk Hof hem ſchikk'lik wenſcht te dragen,
En weet ſomtijts niet, Hoe? die komt'et u maer vragen,
Die door uw kloek beleit altijt te raden wiſt,
En watter t'ondeeg is, met wijſe reden ſliſt.
Voorſichtige Gravin, u is niet aengenamer,
Dan dat all' onruſt blijf van uw Vrouw Moeders kamer,
Alwaer gy met vermaek de noentijt meeſt paſſeert,
En alle deugt van haer voortreff'lijk voorbeelt leert.
Terwijl uw hant daer werkt, wil doch u geeſt niet ruſten,
Die altijt wakker is, en ſoekt ſich te verluſten
Op allerhande wijs, maer nooit met beuſelwerk.
Gy hebt in al uw doen een loff'lijk oogemerk.
Men ſiet geen ſwarte maen, of ſterr', of and're plekken;
De ſtaet'ge minlikheit uws aengeſichts bevlekken,
Welk boven't held're Son- en Maen- en Sterre-licht,
Dat aen den Hemel blinkt, begeert te zyn gericht.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

't Gewaet is als 't gelaet, uw zeden als uw reden,
In all' ootmoedigheit, en nochtans niet beneden
Uw Graefelijke ſtaet. Gy toont, in uw beleit,
Op ongemeene wijs, een zeed'ge Majeſteit.
De Graefelijke diſch, ſoo vol van lekkernye,
Verſchaft u ſoo veel ſoets niet, als uw Poëſye,
Waer door uw wakk're geeſt op 't heuglikſt gaet te gaſt,
En meer dan Koninklik, in ſuiv're welluſt, braſt.
De Dichters roemen veel van negen Zang-heldinnen,
Gy meugt de tiende zyn, o glori der Gravinnen.
Wie d'eer mag hebben, van uw konſtig werk te ſien,
Moet ſeggen, dat het tot vermaek en ſtichting dien'.
't Is weinig, datge my, of mijns gelijk, met dichten
Bywijlen overwint: gy hoeft ook niet te ſwichten
Voor geeſten, dien 't laurier geſchoncken wordt tot loon.
Al wil't uw ootmoet niet, gy ſteektſe na de kroon;
Wien ſoud' ik beter nu dit Rijm-werk op gaen dragen,
Dan u, Hoog-ed'le ſpruit? die u doch laet behagen
Al wat ik immer dicht hier achter in mijn hoek,
Daer gy ons, meer dan eens, gegunt hebt uw beſoek.
Soo gy iet goets vint in mijn HUIS-en WINTER-LEVEN,
'k Sal om 't verkeert gevoel der werelt dan niet geven.
Ei! lees het ſomtijts uit; indien 't u niet verveelt,
Om dat het nu en dan wat koddig is geſpeelt.
De werelt moet met ſulk een liſt ook zyn gevangen.
'k Sal anders niet te veel aen boerteryen hangen.
Indien ge ſomtijts lacht, wanneer 't wat kluchtig luidt,
Dat ſchaedt niet. Lach, met my, de blinde werelt uit.

U Graefl.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

U Graefl. Gn. believe niet aen te ſien de geringheit van dit werkje, maer mijn ernſtige genegentheit om hier door ten allen tijden, en voor al de werelt, te mogen betoonen, dat ik ben,

Hoog-en Wel-geborene Gravinne,
Genadige Vrouwlijn,

U Graefl. Genad. Onderdanige en
Ootmoedige Dienaer,

W. SLUITER.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Aen den

GUNSTIGEN

LESER.

IK ſchrijf dit niet om eigen lof,
Of dat ik met het mijne ſtoff';
Maer om ſoo velerlei gepraet,
Dat van mijn leven omme-gaet,
Op dat nu d'een aen d'aer daer van
Goê onderrichting geven kan.
't Is ſoo, als 't uit mijn hert hier vloeit,
Of anders waer my 't dichten moeit;
Maer moeit' en arbeit moet van 't mijn
Inſonderheit gebannen zijn,
Die wat gewicht'gers hebb' te doen.
't Moet vluchtig van der hand af ſpoên;
Of anders liet ik 't liever ſtaen.
Mijn dichten is mijn ſpelen gaen.

Anagr. HEEL RYM WIL LUST.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

W. SLUITERS
EENSAEM HUIS-
EN
WINTER-LEVEN.

Perditurhæc inter miſero lux non ſine votis.

INdienge vraegt hoe 't my al gaet
Hier achter af, en van de ſtraet?
En of dit eenſaem leven my
Niet moeilijk in de winter zy?
Of ſpreektm'er als een wonder van,
Hoe 'k my aldus behelpen kan?
Of wat ik al den dag door doe,
Ik ſal 't u ſeggen. Luiſter toe:
'k Ben meeſt alleen hier in mijn huis,
Gelijk een kluis'naer in ſijn kluis,
Van al 't gewoel der werelt ſchuw.
Mijn keuken is mijn kamer nu,
Op dat ik geen twee vieren ſtook,
En 't eene vruchteloos ver-rook,
Of dat men in de winter hier
Geen haert-ſteê vinde ſonder vier.
Doch datmen hier geen keuken meen',
Als daer, in dicht-bemuurde Steên.
Het licht eerſt van een engeſtraet
Door dobb'le glaſen henen gaet:
Daer 's winter ſchier de dag weêr daelt,
Eer datter 't heuglyk Son-licht ſtaael.
Men ſiet nu hier, by winter-tijt,
Door 't Bladerloos geboomt heel wijdt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Ik kan, van vinn'ge kou bewaert,
Hier blijven ſitten by mijn haert,
En ſien nochtans, door 't ope velt,
De Son, ſoo vrolijk als een helt, *Pſal.* 19. 5. 6.
Haer ommeloop te ſneller ſpoên, *Pred.* 1. 6.
En flikk'ren op 't begrijpte groen,
En door mijn glaſe venſters heen.
't Gemakjen is wel ſlecht en kleen;
Maer licht en lucht is, na mijn ſin,
Het allerbeſt cieraet daer in,
En rekt den dag uit voor mijn werk.
Dat 's recht de ruimte, die 'k bemerk.
De glinſterende Morgenſtond
Brengt hier het gout al uit haer mont,
Wanneer men in de Steen noch ſlaept,
En op het bedd' in 't duiſter gaept.
Ook licht noch d'avond-Son op 't lant,
Als in de Steên de keers al brandt.
Hoewel mijn keuken *keuken* hiet,
Het keuken-werk en geldt'er niet.
Ik ſett'er my in 't midden neer,
En ben alleen daer baes en heer,
Met al mijn boeken en geſchrijf;
Waer by ik makk'lik ſitten blijf,
Daer ſnort geen meit met 't wiel in d'aſch.
Ik hebb' geen noot van ſpijt of vlas,
Noch dat (al ben ik ſchoon niet vijs)
Bequijlde vingers mijne ſpijs
Betaſten of bemorſſen gaen.
Ik ſtook'er ſelfs een viertjen aen;
Het welk geen meit om verre wroet,
Wanneer s' een kooltjen hebben moet.
Ik ſitt'er by, gelijk een prins,
En weet voor my al veel gewins
Uit ieder dag alſoo beſteedt,
Waer van de werelt niet en weet,
Die ſlechts na eer en rijkdom tracht,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

En 't beſte niet en kent noch acht.
'k Hebb' arbeit noch bekommernis — *Ioan.* 6
Om ſpijſe die verganklijk is. — *v.* 27.
Ik winn' geen gelt, geen lant of ſant,
En hebb' daer van ook geen verſtant,
Maer ſitt' en kijk gelijk een kint,
Als iemant roemt, hoe veel hy wint,
En oplegt van dien aerdſchen ſlijk, — *Hab.* 2.
Of wat hy hier of daer van ſtrijk'. — *v.* 6.
Ik denk op gelt en goęt op 't minſt,
En arbeid' om een groote winſt.
Hoe ſalig leeft de menſch voor Godt,
Wat heeft hy een gelukkig lot,
Die, dag by dag, niet van veel gout,
Maer van ſijn leven rek'ning houdt,
En t'ſaem verlies en winſt daer van
Slechts wel te boeke ſetten kan!
Ik hael my ſelfs niet geern van all's
Noch al de werelt op mijn hals;
Ik moet mijn ſelve machtig zijn,
En hebb' genoegh te doen aen 't mijn',
Dat Godt wel niet met magtig gelt,
Maer met een beter loon, vergeldt.
Godt geeft ſijn gunſtgenooten vreugt, — *Pred.* 2.
En wijsheit, die de ziel verheugt, — *v.* 26.
Terwijl hy 't ſondig wereltſch wicht,
Welk 't aerdſch alleen aen 't herte ligt,
Geeft beſigheit; om met verdriet
Te ſaem'len 't gheen hy nooit geniet.
Iſcarjot hou' ſijn beurſe ſelf, — *Ioan.* 12.
Indien ik maer, met d'ander elf, — *v.* 4. 6.
Te pas kom by dien rijken buit,
Die niet was voor dien ſnooden guit.
Wat is de winſte los en ſlecht,
Indienſe niet wordt aengelegt — 1 *Tim.* 6. 19.
Aen vaſte grondt en blijvend goet, — *Heb.* 10. 34.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Voor roeſt en dief-ſtal wel behoedt, *Matth. 6. v.*
Dat nooit ſich weer verteeren laet, 20.
En ſelfs in 't ſterven met ons gaet.
Het is doch niet in d'overvloet, *Luc. 12. v.*
Dat yemant leve van ſijn goet. 15.
Wie 't *klein*, dat *rein* is, hebben magh,
Schuw als een peſt, veel ommeſlagh.
Soo 'k matig my van 't mijn kan voên,
Wat hebb' ik dan ſoo veel van doen?
Dunkt iemant, dat ik leef te ſlecht,
Die kent mijn leven noch niet recht.
Ik hou' dus al wat heerlik ſtaet.
'k Eet mael op mael ſchier warm gebraedt:
En ſelden is mijn diſch ſoo kael,
Of dit geniet ik tot onthael.
'k Hebb' ook iet anders voor een gaſt,
Maer warm gebraedt gaet meeſt-tijds vaſt.
Doch weet, dat al het braet-werk zy
De rooſter, die my hangt na-by:
Dien grijp' ik by ſijn ſteele ſtraks,
En ſett' hem met min ongemaks
Hier by my op de koolen neêr,
Dan of ſich 't ſpit hier wend' en keer'
Met al 't geratel en geſwier,
Dat daer by hoort rondom het vier.
Een Koek, gerooſt op koolen, was 't, *1. Kon. 19.*
Daer Godts Propheet op ging te gaſt, 5. 6.
Ja die hem ſelfs een Engel bragt;
En 't wortd'er als wat groots geacht.
De water-fleſſche ſtondt'er by;
En dit was al de lekkerny.
Wel, wat ſou my dan overgaen,
Dat ik my met ſoo veel gebraên
Niet ſlechts van koeken, maer van vlees,
En alles, niet vernoegt bewees!
De honger koſt den menſch niet veel,

Maer

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Maer d'eerſucht en een lekk're keel.
Een ander kookt my ſomtijts iet,
Maer dat gebeurt ſoo dikwils niet,
En aller minſt voor my alleen,
Die met het minſte ben te vreên,
En alle werk, dat my niet roer',
Soo veel ik kan, hou van mijn vloer.
Geen ſpijſe die my beter luſt.
Dan 't gheen my hier beſt laet in ruſt,
En niet veel loopens en gedruis
Behoeft te brengen in mijn huis.
'k Eet alles wat my luſt of ſmaek',
Soo lang ik na niet anders haek,
En, graeg van maeg, met mijn gebraedt
My ſelve dus vernoegen laet.
Ik ſett' daer op een dronkje wijn,
Die van de ſlechtſte niet moet zijn,
Maer die het herte van een man *Pſal.* 104.
Verheugen en verquikken kan. *v.* 15.
'k Drink buiten maeltijt niet met al;
Maer 't heeft by 't eten goede val,
Dat ik een glaesje twee of drie
My ſelven uit mijn wijn-fleſch bie.
Niet dat ik ben tot wijn heel graeg,
Maer om de ſwakheit van mijn maeg; 1. *Tim.* 5.
Tot koeſt'ring van mijn mag're huit, *v.* 23.
Soo lepp' ik met verpooſing uit,
Mijn dunne biertje warmt geen borſt;
Het dient alleenlik voor den dorſt.
Al ruſt men hier niet ſtaegh veel toe,
Men wordt goed broot niet licht'lik moe,
Al eet men 't zelve ook dag by dag,
Dat hebb'ik hier van alle ſlag,
't Zy bruin of wit, of goe biskuit,
(Daer blijft de muffe ſchimmel uit)
Met boter, verſch en van de mey,
En kaes wel drie of vierderley.

Ik

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Ik voeg'er my in alles nae,
Dat m' hier niet daegliks kooken gae.
Ik kies geen ſpijs dan van ſulk ſlag,
Die 'k ſonder toe-ſtel hebben mag;
't Geen gaer gekookt leit in d'azijn,
't Zy van den os of 't jonge ſwijn,
Het geen ik haeſt te braden weet,
Of kout maer uit den wijn-eêk eet.
Wat m' uit een eêkjen eet, verfriſcht,
En wordt gemakk'lik aengediſcht.
Dat 's koſt, als Boaz hadd' ter hant, *Ruth.* 2.
Waer med' hy op ſyn kooren-lant, *v.* 14.
Slechts met wat broot en met gerooſt,
D'ootmoed'ge Ruth verzaedt en trooſt,
Noch hebb' ik ſpijs, die 'k warm en heet
Ter vlugt hier aen te rechten weet,
't Geen in tinne ſtoof-pot leit,
Die hier geduerig ſtaet bereidt
Met vleeſch geſauſt door ſpecery,
Die 't van verderven lang bevry',
Welk aerdig en voord-vaerdig dan
Mijn pot en ſchotel weſen kan:
Doe 'k maer alleen den dekſel op;
't Ruikt keurig, geurig, vleeſch en ſop,
Dan, dunkt my, is mijn tafel rijk.
Indien dat ik, of mijns gelijk,
Sich daer niet mede lijden kond',
Het waer wel groote ſchand' en ſond'.
Elias diſch is niet ontbloot, 1 *Kon.* 17.
Als hem de raven vleeſch en broot 5. 6.
Toebrengen daer hy eenſaem ſit,
En ſchept een friſſche dronck uit Crith.
Eliſa ſlaet, op ſijn manier, 2 *Kon.* 4.
Den grooten moes-pot haeſt te vier, 38. &c.
Waer van die groote Godts-propheet,
Met ſijn prophete-ſonen, eet.
Al heeft men weinig, als men 't oog

Heft

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Heft dankbaerlik tot Godt om-hoog,
Die 't geeft en zegent, dan is 't veel.
De ziel ſmaek gae doch voor de keel.
Hoe dikwils wenſcht' ik, met geſucht:
Onlangs geleên, in onſe vlucht,
Dat ik, verloſt uit ſulk een noot,
Hier eten moght een ſtukje broot,
In plaets van alle vleeſch en viſch,
Die 'k daegliks, aen mijn vrienden diſch;
Genieten mog in overvloet!
Sou 'k nu dan door een los gemoet,
My ſteets met lekkernyen voên?
Neen: 't kan my vry wat minder doen.
Waer toe mijn diſch ſoo overlaên,
Dat ik my ſelve ſou beraên,
En twijff'len, wat van allen my
Op 't ſmaeklikſt of vermaeklikſt zy?
Genoegſaemheit is 't beſte deel.
Wie veel begeert, ontbeert ook veel.
Ik hebb' genoeg; Waer toe de reſt?
Ik wil gevoedt zijn, niet gemeſt.
Waerom doch voor 't gewormt' in d'aerd'
Aen 't lichaem ſoo veel vets vergaert?
Hoe lekker gaet de pier te gaſt,
Daer s'aen gemeſte buiken braſt!
De menſch, die ſoo veel ſpijs verdoet,
Wordt ſelfs een ſpijs die wormen voedt.
O! waer 't gemoedt hier door beroert,
En gulſ'ge luſt wat ingeſnoert!
Een beeſt weet maet in ſpijs en drank,
En wil, al preſt men 't met bedwank,
Niet meer dan ſijn natuur hem raedt:
Leert noch een red'lijk menſch geen maet?
Geen dier is, na vervolg in al,
Van keel ſoo eng, van buik ſoo ſmal,
Geſchapen, als de menſch. Dat hy
Dan ook van allen matigſt zy.

Gedenk,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Gedenk, dat een geringe dis
De moeder van geſontheit is,
Daer gulſigheit en overdaet
De voeſter is van alle quaet,
Soo datſe ziel en lichaem deert,
En doot'er meer dan 't oorlogs ſweert.
Veel lekkerny beſwaert de maeg,
En maekt de menſche loom en traeg,
Soo dat hy luſt noch moed en heeft,
Noch na iet heerlik tracht of ſtreeft.
Het ſchip met ballaſt overlaên
Komt in 't gemeen te trager aen.
Soo 'k van twee quaden kieſen moſt,
Te veel of al te weinig koſt,
Ik koos, tot ſoberheits gebruik,
Een *holle* voor een *volle* buik.
Een holle buik deugt noch tot iet,
Een volle buik tot min als niet,
Dan tot ontſteking van de luſt,
Die beter dient te zijn gebluſt.
Daer m'overdadig braſt en ſlemt,
Daer gaet de vleeſch-luſt ongetemt.
Hoe veel aenlokking, wat gevaer
Lijdt d'onbeſmette kuiſcheit daer!
Maer matigheit in ſpijs en drank
Houdt beſt het weeld'rig vleeſch in dwank.
Men vliegt veel lichter van der aerdt,
Indien de buik ons niet beſwaert.
Waerom de keel dan ſoo getergt?
Waer toe den buik ſoo veel gevergt?
Als ondertuſſchen 't eêl gemoet
Daer by ſoo weinig wordt gevoedt.
Ik neem alſoo mijn vleeſch ſlechts waer,
Als die niet geern' heel vleeſch en waer,
Het voorbeeldt aller matigheit
Heeft nooit op ſpijs veel toegeleit:
De ſpijſe, die hem beſt kon voên, *Ioan. 4. v. 34.*
Was,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Was, dat hy 's Vaders wil mogh doen.
Dat koos hy voor gesoôn gebraên,
Ook als hy elders was gelaên.
Het bleek wel, dat hy 't noo verdroeg, *Luc.* 10.
Dat m' om hem soo te haerde sloeg, 40.41.42.
En soo veel moeit hadde om de keel,
In plaets van 't beste zielen-deel.
Ik hou doch van geen lekkertant,
Die, met een al te slaefsch verstant;
Geen soeter smaek aen tafel heeft,
Dan die de spijs syn tonge geeft.
Vol-op is alles toe-bereydt,
Daer God met spijs en vrolikheit *Hand.* 14
Het hert vervult. Hy zy gelooft, *v.* 17.
Die my daer van ook niet berooft.
Mijn disch is na mijn eigen sin:
Mijn Boek-kraem heeft de plaets half in,
Daer staen dan mijn gerechten by,
Slechts op 't servet, aen d'ander zy.
En 't is met min bekommernis,
Dan, daer men 't silver op den dis
Sorghvuldiglik in order schikt,
En 't lange tafel-laken strikt;
Daer soo nauwkeürig wordt gelet,
Waer elk gerechte wordt geset;
Daer alles eerst het oog vermaekt,
Eer dat het eens de keel genaekt,
En juist in sijn bysond're leên
Moet na de konst zyn voorgesnêen?
Daer op de prijs van kost'likheit
Met alle kracht wordt toegeleit;
Ja daer men speurt in ieder dink,
Dat m' ook met eersucht eet' en drink',
En moeit' hebb', om na 't nieuw fatsoen,
Soo wel als na behoef te doen.
Ik trotst' alhier, met mijn onthael,
De keur van trotsche tafel-prael,

Met

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Met alles wat, ſoo dom en blint,
Der menſchen dertelheit verſint,
Ik hebb' in alles mijn gerak;
Ik reken' alles tot gemak,
En vinde, na mijn wenſch en luſt,
By kleine ruſting groote ruſt.
Mijn viertje, dat ik hebb' alleen,
Verwarmt my ſoet door all' mijn leên:
Ik hebb''t ſoo geern' in mijn geſicht.
Dat's meê ſoo goet als een gericht.
Wat helpt gebraedt van tam of wilt,
Als m' aen den diſch van koude trilt?
Ik weet, na mijn geringe ſtaet,
Voor ſlaefſche moeilikheden raet.
Men brengt my reis op reis alhier
Geen ketel voor mijn neus op 't vier,
Men maekt mijn vaten allegaer
Met eens ter week gemakk'lik klaer.
Onnodig is 't, dat ik mijn huis
Om 't een of 't aer deurloop of kruiſſ;
'K hebb' alles by der handt ſoo fraei,
Mijn branthout, kelder en ſchappraei,
Mijn water, dat ik met een kraen
Laet uit een rein lampetje gaen,
Daer ik mijn handen onder waſch,
En vaerdig ſpoelen kan mijn glas,
Mijn toegeſtopte fleſch met wijn
Hoeft ſtaeg niet voor de ton te zyn,
Als daer men roemers van een oort
Met eene teuge ſet overboort.
Al wat tot mijn gerief maer dien,
Dat hebb' ik in een ommeſien,
Soo dat ik, met fatſoen en eer,
Hier nu kan weſen knecht en heer,
Mijn woning is beknopt en kleen.
Ik hebb'er alles dicht by-een.
't Is al ſoo licht eens omgetaſt,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Als iet aen meit of knecht belaſt
Soo 'k nu en dan eens op moet ſtaen,
Soo waſſ' ik onder dies niet aèn:
Mijn lijf en leden worden ſtijf,
Soo 'k al den dag door ſitten blijf.
Mijn werk dijt daerom even wel.
Sulk opſtaen is voor my als ſpel.
Het ſtoort veel min een goê gedacht,
Dan ſpreken; al waer 't noch ſoo ſacht.
Al doe ik ſelfs mijn deur eens op,
Indien 'er d'een of d'ander klopp',
Daer is geen ſchaê, maer voordeel by;
Want niemant komt'er dan om my.
Geen menſch ſiet na mijn huys ſyn voet;
Dan die my ſelve ſpreken moet.
Waer toe dan eerſt door meit of knecht
My ieders bootſchap aengeſegt?
Nooit gaf ik iemant door mijn meit,
Maer altijt door my ſelfs, beſcheidt.
Nooit voerd' ik hier ſoo groots gebiedt;
Dat ik aen iemant ſeggen liet,
Mijn heerſchap ſit noch aen den dis,
Komt weer als 't na de maeltijt is.
Al jaegt men my van 't tafel op,
Of dat men my van 't bedde klopp';
Indien ik iemant wel mag doen,
't Kan al het ongemack vergoên.
Is 't moeite, dat ik 's morgens hier
Ontſteek mijn eerſte licht en vier?
Sulks hebb' ik lang al ſelfs gedaen;
'k Liet daerom nooit mijn meit op ſtaen;
Die hier ſoo vroeg geen werk en vindt,
Dan datſe ſlechts een draetjen ſpint,
Of maekt, met noodeloos geboen,
Alleen ſich ſelve wat te doen.
't Slaept alles vry van boven neêr,
Als ik wat vroeg ben in de weer.
De meeſte ſtilt', en 't minſt geraes;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Is, dat ik ſelfs mijn vier op-blaes.
Soo 'k 's nachts wil, dat mijn keerſe brandt,
Ik hebb' mijn vier-ſlag ſelfs ter hant;
Daer kom ik makk'lik meê te recht.
Indien ik daer toe meit of knecht
Van 't bedd' afriep, dat hadd' geen aert,
En nauwliks waer 't de pijne waert.
Mijn hant, die ſelden ſich ver-roert,
Dan als ſe ſlechts de penne voert,
Gevoel ten minſten, datſe leeft,
En tot mijn dienſt vijf vingers heeft.
Het zy, hoe 't zy, 'k hebb' minder moeit',
Dan of mijn vryheit was geboeit,
Soo dat ik, reis op reis weer aen,
Mijn dienſt-boôn achter aen moeſt gaen,
En ſien in alle hoeken toe,
Hoe dat men 't maek', of wat men doe,
Men zy van dienſt-boôn opgepaſt;
Maer 't is, mijns oordeels, meerder laſt,
Dat m'altijt haer op-paſſen moet;
Het welk een man te noode doet,
Dien 't al te ſlaefſch dunkt ſijn bemerk
Te nemen op ſoo ſlecht een werk,
En die ſyn tijt te koſtlijk kent,
Dan dat 's hier toe zy aengewendt.
Ik ſou by ſulk een dienſt veel-eer
My achten knecht te zyn, als heer,
En vinden, (ſoo ik 't recht uit ſegg')
Veel meer werks in, als uit de weg.
Ik moet alleen doch doen al 't mijn;
De reſt ſou ſlechts het hare zyn.
'k Sitt' aen mijn diſch nu als een heer,
En ben aldaer van geen dink meer
Gedient, als dat ik ſelve dan
My na mijn ſin beſt dienen kan.
'k Hebb' eens voor-al, om laſt t'ontgaen,
Mijn winter-voorraet opgedaen;

Soo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Soo dat ik niemant vroeg en laet
Hoev' uit te ſenden langs de ſtraet,
Om my te koopen dit en dat.
Ook woon' ik in ſoo fraey een Stadt;
Men brengt my meer te huis om niet,
Als ik'er immer koopen liet.
Wanneer mijn maeltijt is gedaen,
Dan moet'er 't vrolijk ſingen aen,
Soo dat de luide Pſalm-geklank
My meer verheug dan ſpijs of drank.
Dan denk' ik by my ſelfs alleen;
Hoe kan natuer ook zijn te vreên
Met ſulk een kleintje na haer ſin.
En rechte wijsheit met noch min,
Die al wat overtollig is,
Wel achten kan voor hindernis!
Waer toe voor my ſoo veel beſlag!
Al 't kooken, ſmooken, al den dag!
Ik hebbe een ſpijſe, die ik eet, *Ioan.* 4.
Die ieder-een niet kent of weet. *v.* 32.
Soo die my maer wel ſmaken kan,
Wat vraeg' ik na 't al ander dan?
Soo 'k, ſonder veel geſtoort te zijn,
Dus vry mag blijven by het mijn',
Weet dat my ſulks dan in der daet
Voor eeten en voor drinken gaet.
'k Ben met mijn kleintje wel gedient;
En komt my onverſiens een vriendt,
Ik krijg'er licht noch ſoo veel by,
Dat hy hy genoeg verzadigt zy,
Goê gaſten vinden licht haer deel,
En quade gaſten doch te veel.
Maer in 't gemeen, ſoo als de waert,
Zijn ook ſyn gaſten meeſt geaert.
Men neemt hier 't mijn' al geern' in dank,
En komt hier nooit om ſpijs of drank,
Mits hier gants weinig te doen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Met 't gheen alleen de buik kan voên.
Ik houd' hier nooit een drink-gelag;
Maer hael wat Dichtjens voor den dag;
En daer en luſt geen teerbroêr ân:
Hy krijgt'er licht het buik-wee van,
En houdt de beſte rymery
Voor lymery of mymery.
Is dan 't Gedicht wat ruim en lank,
Hy ſit in eng en kort bedwank,
En overpeinſt het middel vaſt
Om van 't geteem te zyn ontlaſt,
Of, toeft hy wat, hy raekt door 't rijm
Schier heel in ſlaep of half in ſwijm.
Hy denkt; Is dit hier 't beſt onthael?
Dat komt geweldig ſlecht en kael.
Sulk volkje gaet daer 't kan-lit klapt,
En daer m' uit ander vaetjens tapt.
Al vloeid' een Dicht noch eens ſoo gladt:
Sy houden 't met het vloeyend nat.
Men krijgt daer van wat meer in 't lijf,
Dan van mijn bullen en geſchrijf.
Doch wat ook iemant laek' of prijſ',
Ik hou doch huis op mijne wijs,
En ſchaff' mijn ſpijs en drank met maet,
Maer al te nood' in overdaet.
Die geeft en opſet 't gheen hy heeft,
Is immers waerdig dat hy leeft.
Het hert is 't beſt gerecht van al,
Dat elk hier by my vinden ſal,
Met nootdruft voor geſonde liên,
Waer med' ik altijt ben verſien.
Uitheemſche koſt, van verre gebragt,
Kom hier niet eens in mijn gedacht.
Sendt iemant my van ſelfs iet meê,
Dat, als wat raers, komt uit de zee,
Ik neem 't in dank, en ſmaekt mijn mont,
Maer ſoo 't my niemant t'huis en ſondt,

Ik

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Ik dacht'er 't heele jaer niet om.
Soo dat het my heel vreemt voor kom,
Als 't volk, dat geerne maeckt goê çier,
My vragen magh; hoe maecktje 't hier,
Daer sulks niet wel te krijgen is?
Als of een versche Berkel-vis,
Of wat ons Godt hier geeft op 't lant,
Noch niet genoeg waer voor den tant.
Godt geeft genoegh in elke kust,
Daer m'eet tot voedsel, niet tot lust. *Pred.* 10.
Met weinig is natuer verzaedt, *v.* 17.
En daer ons die alleen toeraedt,
Dat krijgt en vindt men over-al.
Men is 't na overtoll'ge mal.
't Is enkel weelde die ons steekt,
Als by genoeg soo veel ontbreekt.
Men droomt nu 's nachts van lekkerheit,
En 's daegs is 't op den disch bereidt.
Men wil in ordening sien geschikt
Al wat m' op 't lant en zee verstrikt.
De lust, nooit van versoeking vry,
Wordt aengehitst door lekkernij.
Met moeite leert men overdaet,
Die beter ons t'ontleeren staet.
O mensch, leer, 't geen een Christen voegt.
Met weinig wel te zijn vernoegt.
Is iemant al wat rijk van goet,
Die denke, dat men leven moet
Niet na sijn wellust, maer na reên.
Die al te veel heeft, send'iet heen 2. *Cor.* 8.
Na 't volkje dat geen munt of kruis, *v.* 14.
Noch broot noch boter heeft in huis.
Die, altijdt met wat nieuws vermaekt,
Schier selfs niet weeten, wat haer smaekt,
Zijn doch met al haer lekkerny
Niet half soo wel te vreên, als wy.
Het volkje, dat voort koopt en snoept

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Wat langs de ſtraet de roeper roept,
En vaerdig is met d'hoogſte bodt,
Blijft altijt op wat nieuws verſot.
't Is met verwond'ring aen te ſien,
Hoe ſ', in de Steên, ter merkte vliên.
Dan dingt en dringt'er, d'een voor d'aêr,
Als of men uitgehongert waer.
Mijn eet-luſt ſtrekt en trekt alleen,
Na koſt en drank, die Godt verleen'.
Ik hoev' de viſch-of vleeſch merkt niet,
Soo 'k mijn gewoone diſch geniet.
Al waer 't veel ſlechter en veel min,
Soo ſie 'k'er doch een zegen in.
Men leeft niet ſlechts by broot en ſpijs, *Matth.4.*
Maêr, op een ongemeene wijs, *v.4.*
By alle woordt uit Godes mont,
Het welck ons kracht en leven gont.
Hoe ſalig is hy die dit weet!
Ik leev' hier niet, op dat ik eet',
Maer eet' hier ſlechts op dat ik leev',
En 't vleeſch ſijn noodig voedſel geev':
Want ſpijs en drank houdt hier beneên
Der menſchen lijf en ziel by-een.
Daer toe zy 't voedſel dan gebruikt;
Tot dat men deeſ' onſ' oogen luikt,
En d'ed'le ziel verhuiſen gaet, *2.Cor.5.1.*
Daer s'eeuwig haer by Godt verzaedt, *Pſ.16.11.*
En eet en drinkt, ſtaeg even friſch, *Luc.22.30.*
In volle welluſt, aen ſijn diſch; *Pſal.36.*
Daer al des werelts lekkerny *verſ.9.*
Is enkel ſnot en vuilnis by.
O treff'lijk onweerdeerlijk mael, *Openb.19.*
In 's hemels hoog verheven ſael! *verſ.7.9.*
Wie hoop heeft, dat hy eens aldaer
Aenſitten ſal met Chriſtus ſchaer. *Matt.8.11.*
En met ſijn nieuwe vreugde wijn *Matth.26.*
Soo heuglik ſal beſchonken zijn *verſ.29.*

Van

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Van ſijn nooit toegeſloten hant,
Wat leit die hier een lekkertant,
En maekt, uit weeld en dertelheit,
In d'aerdſche koſt veel onderſcheidt?
Door dit bedenken vind' ik nooit
Een diſch ſoo ſober of berooit,
Of keer'er, na mijn Meeſters wet, *Luc. 10.*
Het geen'er my wordt voorgeſet. *verſ. 8.*
Segt, wie my ooit ter tafel noodt,
Daer ik met boter en grof broot,
Of met een eitje verſch geſoôn,
Of diergelijk my aengeboôn,
Niet al ſoo wel te vreden zy,
Als offer was van alles by?
Ik kan by ſcherp-bier, als by wijn,
Indien 't te pas komt, vrolijk zijn,
En rijk'lik teeren als een Graef.
Ik ben doch van mijn buik geen ſlaef,
Hoe ſou dan nu mijn eige dis,
Waer op veel meer dan nootdruft is,
My niet vernoegen? Eer dunkt my,
Dat alles noch te heerlijk zy,
Dan datter iet ontbreken ſou,
Soo lang ik ſulk een tafel hou'.
En waerlik hebb' ik overvloet,
Waar voor ik Godt ſteeds danken moet.
O ydelheit! ô quaed gebruik,
Dat menigmael om eene buik,
Die ſoo ganſch licht kan zijn gevoedt,
Het heele huis vol werks zijn moet!
O ydelheit! ô quaed gebruik,
Dat meenigmael om eene buik,
Die 't al weêr draegt na d' heim'likheit, *Matth. 15.*
De konſt met koſt om win-prijs pleit! *verſ. 17.*
O ydelheit! ô quaed gebruik!
Dat menigmael om eene buik,
Van ſulk een korte levens hoop,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Een huis vol volks den aêm af loop'!
Hier wordt niet veel in huis gedaen,
Voor ſpijs en buik, die 't ſaem vergaen, 1. *Cor.* 6.
En noch veel minder werks gemaekt *v.* 13.
Voor 't geen alleen het ooge raekt.
Waer toe 't gewaſch, geplaſch, geplaer?
Waer toe al 't boenen, voor als naer?
Al 't vagen, ragen, al 't gewrijf,
Dat geen dink ongeplaegt en blijf?
Al 't ſchrobben, tobben, ſonder endt,
En alles van ſijn plaets gewendt,
En dit ſoo dag by dag weêr aen,
Soo dat het nimmer is gedaen;
Het hoeft ſoo net niet dat het kraekt.
Het hoeft ſoo rein niet, dat het blaekt.
Een ſtofje maekt ons niet vervaert.
Wy zijn doch ſelve ſtof en aerd.
Soo m' hier of daer wat ſpin-rag ſiet.
Het hangt ons in de mont nog niet.
Men bruikt het hier als ſachte zy,
Indien men in de vinger ſny'.
Het is daer toe te wonder goet:
Het ſtilt en ſtolt terſtont het bloet.
De Spinne-kopp' heeft doch den lof, *Spr.* 30.
Dat s'ook is in een Koninks Hof. *v.* 28.
S'is ſelfs 's Koninks diſch niet wijdt,
Al ſchuilt s'er achter ſchoon tapijt.
De vloeren zijn alhier doorgaens
Doch niet op ſijn Italiaens,
Die 't minſte vlekje ſmeert en deert.
't Is hier ſlechts beſem-ſchoon gekeert.
'k Hou niet van liên, die, al te kuis,
Een afgodt maken van haer huis;
Soo dat m'er, als in 't heyligdom, *Exod.* 3. 5.
Met uitgetogen ſchoenen kom. *Ioſ.* 5. 15.
Noch in gebraek, noch in gebrek,
Blijft Sinlikheit in haer beſtek:

Soo

Soo dat ik middelmaet bewaer,
Niet al te morſig noch te klaer.
't Is hier bewaert voor Y en Fy!
En dat is al genoeg voor my,
En elk die niet te nauw en ſiet.
Het blinkt'er noch en ſtinkt'er niet.
Dat iemant ſich hier ſtoor' of ſtoot'
Aen nettigheit, heeft nu geen noot.
Het is myn bueren ſlechts gelijk;
En, ſoo men 't deur en deur bekijk',
Sy mogen met my over wegh.
Op pracht en valt'er geen geſegh.
De meit komt daegs een half uir hier?
En voorts en iſſer geen geſwier
Van eenig huis-of keuken-werk.
De ſtilheit is myn oogemerk:
Die hebb' ik hier in deſe ſtaet.
Ik hoor geen praetjens van de ſtraet.
Wat d'een of d'aêr al doet of ſeit,
Daer my niet aengelegen leit.
Wat raekt my ieder beus'lery?
Ik hou mijn huis te geerne vry
Van yd'le ſtraet-en meule maer
Die weinig nut is, of niet waer.
Klap-woorden, die 'k niet bemin',
En draegt men hier noch uit noch in,
Waer menig huis daer van ook vry.
Het bragt meer ruſt en vrede by.
Ik minn', de welvaert van het lant,
Maer hunker na geen poſt-courant:
'k Hoor liever 't gheen dat oudt en wis,
Dan nieu en heel onſeker, is.
'k Hoor 't quade voor ſijn tijt ſoo noô;
En dikwils volgt de kreup'le boo
Op goede tijding achter-aen,
En ſegt ons, hoe 't 'er zy gedaen.
Mijn vryheit is myn macht en recht.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Ik hoev' geen dienſt van meit of knecht;
Waer in ik my gelukk'ger acht,
Dan een die ſteeds wordt opgewacht
Van ſoo veel dienaers om ſijn dis,
Dat elk om't ſeerſt gedienſtig is.
Hy ſchijnt gelukkigh voor de liên,
Die ſoo veel booden magh gebiên.
Maer dieſe niet van doen en heeft,
Seg, of hy niet geruſter leeft?
Een Prins heeft noodig als den dag
Veel dienaers van verſcheide ſlag;
Maer dieſe niet behoeft, dunkt my,
Dat wel te recht een Konink zy.
Niet daer ik ſoo by groei en bloei,
Als dat ik my met mijne moei.
En, na mijn eigen keur en wil,
My ſelfs vermaken kan in't ſtill',
Die ſich af-ſondert van 't gewoel, *Spr. 18*
Heeft iet begeerlijks tot ſijn doel; *vers. 1.*
Hy mengt ſig in een wijs bedrijf;
Dat eeuwen lank beſtendig blijf,
Dit ſoek' en jaeg' ik, vroeg en ſpâ,
Na mijn geringe kracht ook na.
Geloof my 'k hebb' geen ander wit
In al mijn eenſaemheit, dan dit.
Soo 'k ben vermoeit, ik ſing' of dicht'
Het welk te ſaem vermaekt en ſticht.
Ik maek heel weinig werks van vreugt,
Die niet en ſticht, maer ſlechts verheugt.
Vreugt ſonder ſtichting geeft het hert, *Spr. 14.*
Ook midden in het lagchen, ſmert. *v. 13.*
Nooit ben ik minder eenſaem, dan
Wanneer ik eenſaem weſen kan.
De ziel heeft dan haer onderhoudt,
Waer meê s'op 't allerlieflikſt kout.
Kan ſulk een zyn geſegt alleen,
Die al den dag rondom ſich heen

Heeft

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Heeft ſoo veel wijſe mannen ſtaen,
Waer med' hy mag te rade gaen,
En op'nen hun verborgen ſchat
Verſpreidt op elk gelettert bladt?
HUYS-RUSTE LUST MY altijt WELL;
Soo dit geſelſchap my verſell'.
Hoe ſeer ik my na ſtilheit ſett',
Noch word ik al te veel belet:
Soo verr' is 't, dat my 't ſtille zyn
Sou ſtrekken tot verdriet en pijn.
Hoe lang ik 't huis dus eenſaem zy,
't Is maer een kort vermaek voor my.
Trekt van mijn leven eens den tijt,
Die 'k in mijn ampt, daer buiten ſlijt',
En binnen, tegen dank en wil,
Met iemant, die my ophoudt, ſpill',
Wat ſchiet'er dan, na uw vermoên,
Veel over tot mijn vry verdoen?
Wanneer ik dan een Winter-dag
Tot mijn believen hebben mag,
Hoe onverdrietig, ja hoe ſoet
Moet die dan zyn voor mijn gemoet!
Het is een ongelukkig man,
Die by ſich ſelfs niet woonen kan;
Die voor ſich ſelve vreeſt en ſchrikt;
En nooit ſijn geeſt alleen verquikt,
Maer al ſyn vreugt moet in 't gedruis,
Der werelt ſoeken buitens huis.
Ik weet geneugt, in dees mijn ſtaet,
Die 'k niet kan halen van de ſtraet.
Met boeken, en goed ſchrijf-gerak,
Verluſt ik my op myn gemak.
Ik hebb' aldus veel min gebrek
Dan een die gelt vergaert als drek,
Het welk der werelt is en blijft.
Hoe wel men ſoo veel lof toe ſchrijft.
Een vroom, een vry en bly gemoet,

Dat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Dat is myn ſchat, myn gelt en goet,
Waer med' ik, als ik pover ſchijn;
Soo ryk als 't water diep kan zyn.
'k Hebb' dus meer vreugt, dan die ſyn tyt
In ongeſtuimig tap-huis ſlyt,
Al waer men, met den bek in 't nat,
Geen drooge blijdſchap kent noch vat;
Daer blyde dolheit van een uer
Eindt in berouw te lang van duer. *Spr.* 14.
'k Benijd' ook niemants eer en ſtaet *v.* 13.
Die in het graf niet met hem gaet: *Pſal.* 49.
Ik ben op d'hoogſte punt van eer, *v.* 18.
Indien ik maer, gelyk een heer,
Mag heerſchen over ſnoode luſt,
En al wat d'ed'le ziel ontruſt;
Soo 'k moedig onder voet mag treên
Den trots van 's werelts ydelheên,
En, verr' van 't wereltſch eer en ſtaet,
My hier in 't mijn vernoegen laet.
Ik laet een ander ſijn gevoel.
En kies de ſtilheit voor 't gewoel,
't Ghewete blijft dus beſt in vreê.
Hoe *vrijer* dan, hoe *blijer* meê.
Ik kan, hier in mijn element,
Al iſſer ſchoon geen menſch ontrent,
Noch ſmook tabak, noch wijn of bier,
Wel luſtig zijn op mijn manier;
Het welk noch my noch and'ren deert,
En daer geen gelt in wordt verteert.
Soo 'k anders geen verdriet en hadt,
Als 't geen ik uit myn ſtilheit vatt',
Ik ſou maer weinig zyn ontſtelt.
Al wat my meeſt ontruſten quelt,
Dat komt van buiten in mijn huis.
En dan is 't noch myn meeſte kruis,
Dat ſulks my ſoo belet in 't goê,
Het welk ik hier in ſtilheit doe,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

En dat myn werk met minder vreugt
Ook geeft te minder vrucht en deugt.
Doch 't eigen onbevroegt gewiſſ', *1. Pet. 3. 16.*
Dat van niet quaets bewuſt en is, *Handl. 24.*
(Dewijl myn eenig oogmerk *verſ. 16.*
Godts eer en ſtichting van ſyn Kerk
In alles is) ſegt dan in 't ſtill'
Tot Godt; HEER, SUS LUST MY U' WILL',
Men ſie, in allerhande quaet, *Amos. 3. 6.*
Op Godts bepaelde wil en raet, *1. Pet. 4. 19.*
Die 't eind'lik al ten beſten keer, *Rom. 8. 28.*
Soo dat ons geen verdriet en deert. *37. 38. 39.*
Dan ga ik in myn plicht weer voort,
Schoon niet ſoo wakker als 't behoort.
Ik denk'; al lijd' ik wat verdriet,
Wat niet en ſuert, dat ſoet ook niet.
Al is all' ongeval geen vreugt,
Men maekt wel van de noot een deugt,
Een Chriſten, wat hy immer ly',
Kan droevig zijn, doch altijt bly: *2. Cor. 6.*
Indien de werelt hem eens ſtoot, *verſ. 10.*
Hy moet de werelt zijn als doot, *Col. 3. verſ. 3.*
Dewijl met Chriſtus in ſijn Godt,
Verborgen is ſijns levens lot.
Wil 't hert dan noch niet zijn te vreên
Ik ſing'er al mijn beſt door heen,
Het luſt my dan, of 't luſt my niet,
Met d'een of d'ander Pſalm of Liedt, *Eph. 5. verſ.*
Die ſoo verr' komt, dat hy ſyn hert, *19.*
Met al ſijn ingekropte ſmert,
Waer door 't ſich voeld' als in de klem,
Al ſingend', en met luider ſtem,
Voor d'herte-kenner draegt en klaegt,
Vindt al ſijn quelling ſchier verjaegt,
Soo dat hem dunkt, hem ſal voortaen
Geen zee van ramp te hooge gaen.
Geſang en ſpel, dat zielen trekt,

Dat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Dat ſelfs propheete-geeſten wekt, 1. *Sam.* 10. 5.
En vaerdig maekt hun traeg gemoet, 2. *Kon.* 3. 15.
Is doch voor my te wonder ſoet,
Mijn hert moet berſten, ſoo 't ſomtijts
In ſoo veel moeilikheits en ſtrijdts,
Sich ſelfs niet door geſang uit goot. *Pſ.* 62. 9.
Men ſingt ſyn ſelfte vyant doot.
Soe 'k door geen Sang kon zyn verheugt,
Ik hadd' op aerden weinig vreugt;
Maer waer ik ben, of waer ik kom,
Verſelſchapt my die vreugt al-om,
Doch allermeeſt hier in mijn huis
Soo vry van 't woelig aerdſch gedruis,
Alwaer ik ſchroomloos, dag by dag,
Mijn ſtem vry uit verheffen mag,
Vermits 't een dwaes, die haet en ſmaedt,
Hier niet kan hooren op de ſtraet.
Soo doe men hier het geen hier-na,
Door 't vreugdenrijk *Halleluja*, *Openb.* 19. *v.* 1. *&c.*
In eeuwigheit ſal zyn het werk
Van Chriſtus uitverkoren Kerk.
Dit's vreugt, die 't hert nieuw leven geeft,
En die de Werelt niet en heeft.
Het meeſte volk weet hier niet van,
Dat nooit ſchier ſmaek'lik ſingen kan,
Dan vol en dol door bier of wijn.
Maer ik moet nuchter vrolijk zijn.
'k Hebb' heele ſtapels hier in 't ſtill',
Van alle Sang-ſtof tot mijn will'.
Soo 'k Davids harp dan recht mag ſlaen, 1. *Sam.* 16.
Moet haeſt de booſe quael-geeſt gaen. *v.* 23.
Hoe voelt men ſich van heil omringt,
Als 't hert ſich uitten treuren ſingt!
Waer trooſt en vreugt in Godt kan zijn,
Wordt alle quelling medicijn.
Mijn werk gaet vaſt tot d'avond heen:
Dan ga 'k beſoeken dees of geen',

Die

Die na mijn komſt wel ſelfs verlangt,
En my met ſulk een luſt ontfangt,
Dat door het vriendelijk gelaet
Mijn hert in 't lijf my open gaet.
'k Bewys dan, hoe ik daer ook ſoet
En openhertig weſen moet,
En geerne zyn mag by de liên;
Soo darſe by de kaers wel ſien,
Dat al mijn ſtilt' en eenſaemheit
Niet ſpruit uit ſuer en ſtuer beleit:
Want ſchoon ik veeltyts eenſaem ben,
Men ſiet ook hoe 'k gemeenſaem ben,
En aen het volk, waer by ik woon,
My nimmer-meer on-minn'lijk toon'.
Al is ſoo veel geſelſchap juiſt
Alhier niet ſteeds by my gehuiſt,
Behoev' ik daerom met verdriet
In eenſaemheit te zijn? Gantſch niet.
Ik hebb' geſelſchap over hoop,
Ook ſonder dat ik verre loop,
Hier by myn volk ſoo menigmael
Als ik'er ooit na tracht of tael':
Dat weet my mijn beſoeking dank;
En 'k ſie de ryge noch ſoo lank,
Dat ik bekommert ben om tyt,
Hoe 'k noch eens komen ſal ſoo wydt.
De winter-dagen zyn heel kort;
Soo dat nu 's daegs niet veel en wordt
Van myn beſoeken hier en daer,
Ten zy het by de kranken waer,
Of daer de ſaek geen uitſtel lijdt.
Maer 's avonds is 't de rechte tydt.
Myn volkje, dat hier woont op 't lant,
Is 's daegs wel hier of daer van kant,
Maer 's avonds vind' ik groot en kleen
In ieder huis-geſin by-een.
Dan ruſt elk met gemak by 't vier',

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Soo dat hy mijn geſelſchap vier',
En vryer by my ſitten mag,
Dan in ſyn arbeit op den dag.
'k Neem die gelegentheit dan waer,
En ga, met luſt, dan hier dan daer.
Wanneer ik dit beſoek dan doe,
Men ruſt my geen lanteerne toe,
Soo groot en ſwaer, dat ſchier daerom
De meit haer gantſche lichaem kromm';
Of d'arm moet ſetten in haer zy,
Eer dat s' haer door de ſwaert' ontgly',
En dan weer hebb' van doen een uer,
Eer dat s' haer blanke bodem ſchuer'.
Ik ben al meeſt gewent te gaen
By 't blinken van de lichte Maen,
Soo haeſt die maer van 's hemels trans
Verſchijnt met d'allereerſte glans,
En lijd' als dan, om pracht of ſtaet,
Geen ander licht voor my op ſtraet.
'k Onſteek geen keers voor Son of Maen,
Soo 'k by haer licht kan ſien en gaen.
Of ſchijnt aen 't hemels hoog gewelf
Geen held're Maen, ſoo vatt' ik ſelf
Mijn kleine dieve-luchtje ras,
Met eene keers, en een gelas,
En ben daer van heel wel geleidt,
Vermits al 't licht ſich voorwaerts ſpreit,
En trekt ſich t'ſaem, recht vòor mijn treên,
Niet achter of rontom my heen.
Al wat door weinig wel geſchiedt,
Hoeft ſonder noot door meerder niet.
Ja 'k ben daer van gedient veel meer,
En ſtappe daer meê voort veel eer,
Dan of mijn gank moeſt na den tredt
Der luchte-dragers zijn geſet.
Men heeft doch hier voor knecht of meit
Geen voor- of achter-huis bereidt,

Waer

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Waer in men haer soo lang doe gaen,
Tot dat haer heerschap op sal staen.
En dat men haer te saem met my
Sou setten in die selve ry,
Dat hadd' geen val; en 't huisgesin,
Dat ik besoek, sou dan te min
My openen haer vreugt of smert,
Of watter meest leidt op haer hert.
Men is doch weêrzijds geern' als dan
Soo openhertig als men kan.
Waer soud' ik ooit verselschapt zyn
Soo soet en wel als by de myn'?
Die raekt ons nu te meer aen 't hert,
Om dat wy, met verdriet en smert,
Zijn van malkaêr verstrooit geweest;
Doe 't noch verquikken kon myn geest;
Indien ik d'allerminste maer
Van dit geselschap wierd gewaer:
Doe 'k nu en dan, uit liefdens drift,
Myn volk besocht met brief en schrift;
Ja doe wy weerzijds kermden; Ach!
Die eens beleven mogh dien dagh.
Dat wy malkander hier ter steê
Weêr sagen in goê rust en vreê!
Is 't vreemt, dat dit geselschap my
Dus aengenaem en heuglijk zy?
Ik sie, Dat onder haer elk-een
My ongeveinsd'lik minn' en meen',
Gelijk als ik met hert en sin,
Ook haer al t'samen meen' en minn'.
Schoon 't ongeacht schijn of gering
Aen een verwaende Stedeling,
Die 't al na staet en baet weerdeert,
En met syn minder noô verkeert,
Ja vraegt, wat eer, of leer, of nut
Voor my is in een leemen hut,
By volk niet van deurtrapt verstant,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Maer in haer eenvoudt op het lant;
Soo acht' ik 't nochtans als wat groots,
En hou my hier meer buiten ſchoots
Van jalouſy en vinn'ge Nijdt,
Soo datſe my ſoo licht niet bijt',
Maer ſlechts van elders, en van verr',
Haer ſchen-bek tegen my opſperr':
'T Is ook niet ſonder nut of leer,
Soo 'k hier dus met myn volk verkeer':
Haer ommegank leert my myn plicht,
En ſy zyn weêr door my geſticht.
Als ik met dit geſelſchap praet,
Weet, dat my ſulks aen 't herte gaet,
Veel meer dan daer men, na de konſt,
Met hooge woorden, ſonder jonſt,
My op ſijn grootſch feeſteert en eert,
En honig om de lippen ſmeert.
Wat uit het herte komt van daen,
Moet immers meeſt ter herten gaen.
Ja 'k breng wel uit de ſlechtſte kluis
De meeſte vrucht en vreugt weêr t'huis;
Mits, ſonder ſtoot, de tyt daer meer
Met ſtichtelyk gepraet paſſeer'.
Sy willen liefſt zyn onderrecht
Die dus eenvoudig zyn en ſlecht.
De trooſt heeft op haer ziel meer vat.
Sy roemen van geen aerdſche ſchat,
Noch van haer ſtaet, of gelt en goet,
Maer zyn verneêrt door arremoed,
Waer door ik haer en mijn geluk
In haerr' en myne ziele druk',
En leert te ſaemen haer en my,
Hoe 's menſchen rijkdom niet en zy
Gelegen in veel tijd'lijk goet,
Maer in een welgeſtelt gemoet;
En, dat hy rijk is, die, vernoegt,
Sich na ſyn armoed' heeft gevoegt.

Maer

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Maer iſſer ergens een wat meer
Verhoogt door rijkdom of door eer,
Daer ſpreekt m' al veel van gelt en winſt,
Of waer 't win ſuchtig hert op pinſt.
Helaes! 'k vergeet my ſelfs daer wel
Door veel onvruchtbaar aerdſch gerel;
Soo dat ik namaels in mijn geeſt
Gedenk; hoe ben ik daer geweeſt,
En hebb' on-nut mijn tijt verpraet
Met 't gheen dat my niet aen en gaet!
Men is beſt in een arme hut
Voor 's werels ydelheên beſchut;
Het goê gheweten houdt daer by
Sich beſt van 't pijnlijk wroegen vry.
Al wordt my daer dan op mijn hant
Geen groote roemer wijn geplant,
Haer liefd' en luſt tot my en 't mijn'
Verheugt'er my veel meer dan wijn.
Wie uit een goedertieren aert,
My ſlechts een ſtoel zet by ſijn haert,
Al is 't geſeet van ſtroo of tien,
Behoeft my anders niet te biên.
Noch hebb' ik vrienden hier rontom,
By welk' ik ben heel wellekom:
Soo my de tijt hier viel te lank,
Ik nam tot haer wel meer mijn gank.
'k Heel ondank, ſoo 'k dus lange drael;
En hier ſoo vaſt blyf als een pael;
Soo dat men my by-wijlen vraegt,
Of my haer vriendſchap niet behaegt,
Om dat ik s' in ſoo lang een tijt
Niet eens hebb' met mijn komſt verblijdt.
'k Weet ſoo 't geſelſchap laet en vroeg,
Hadd' ik daer toe ſlechts tijt genoeg.
Want geen dink kom' ik meer te kort
Als tijt waer aen 't my immer ſchort.
Steeds blijft'er noch iet ongedaen,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Al vang ik dag by dag weêr aen.
Veel ſticht'lijks hadd' ik noch wel voor;
Maer raek'er, na mijn wenſch, niet door;
Hoewel ik ſomtijts al wat winn',
Ik ſteek'er noch ten hals toe in.
My komt dan geen dink vreemder voor,
Als dat ik ſomtijts ſeggen hoor;
Ja wel! hoe lank moet u de tijt
Daer vallen, daer g'alleene zijt!
't Is ſteeds by elk het out geſank;
Wat valt u nu de tijt wel lank!
Daer ik veel meer my ſelve quell',
Dat alſins my de tijt verſnell'.
Mijn tijt die valt my, laet en vroeg,
Noch veel te kort, nooit lank genoeg
't Is offe my te poſt ontrijdt.
Ik hebb' alhier meer werk dan tijt.
Indien dan nu mijn ſtaet u deer',
Beklaeg mijn tijt-verlies veel-eer;
Vermits mijn hert na tijt-winſt helt
Gelijk de vrekkaerd na veel gelt.
Mag in geen dingen gierig zyn;
Ik ſpaer voor vrienden broot noch wijn:
Maer wat de Tijt raekt, ik beken,
Dat ik daer mee recht gierig ben.
Ik hebb' het gelt niet over-hoop,
Maer, waſſer tijt voor gelt te koop,
Ik gaf daer voor het beſte gout;
Dat iemant in ſyn ſpaer-pot hout.
Daer is geen ſchat, na-by of wijdt,
Te ſchatten tegen d'ed'le Tijt.
Wie deſe ſchat verquiſten gaet,
Of ſich ſoo licht ontſtelen laet,
En krijgt hem met geen moeite weêr,
Als wel verlooren gelt of eer.
O menſchen kint, weerdeer den tijt?
't Zy watge doet, gy raekt hem quijt.

Hy

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Hy gaet ſoo wel met boertery,
Als met gewichtig werk voor-by.
Doet alles met een wakk're hant, *Pred.* 9.
Mits geen gebruik van kloek verſtant, *v.* 10.
Noch werk, noch wijsheit noch beraedt
In 't graf is, daer gy henen gaet.
Wie tijt wil achten als iet groots,
Beſief', als hy ſ' in d'uir des doots,
Wanneer s'hem is geheel ontvlucht,
Sal deerlik na-ſien met geſucht.
O! konden doch ſoo wel de liên
Haer kort' aenſtaende tijt beſien,
Als wel die nu verſtreken is,
Wat ſchrik, wat al bekommernis
Sou zyn in 't binnenſt haers gemoets,
Om s'aen te leggen tot iet goets!
Maer, eer men dit te weten kom,
Men is verſleten; d'uir is om
De Doot legt menig' in de kiſt,
Eer dat hy van wel leven wiſt.
Het is een wijs voorſichtig man, *Pred.* 8.
Die tijt en wijſe kennen kan; *verſ.* 5.
Die tijt vergaert en wel bewaert,
Als 't beſte dat hy vindt op d'aerd,
Soo dat hy voor geen koninks kroon
Syn tijt verruilde, al kond' hy ſchoon.
Elk uirken zy al ſneeg betrapt,
Eer 't ſonder vrucht ter vlucht ontſnapt.
Men neem' een ieder dag ſoo waer,
Als of 't onſ' heele leven waer.
Men kamp' met ſnelheit van de tijt,
Door 't ſnel gebruik der ſel've, om ſtrijdt.
Dien 't volk onnut veel tijts ontrooft.
Verlieſt meer als hy wel geloott.
'k Ben blyde, dat de Winter my
Van menig tijt-dief nu be vry'.
Het Steê-volk wil nu niet van ſteê,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Bevreeſt voor buien, koud', en ſnee:
Het weet op 't lant nu geen plaiſier,
En denkt wel dat nu niemant hier
Kan leven, dan met groot verdriet.
Sy ſeggen; 't iſſer 's Somers iet:
Maer wie is 't, die by winter-dag
Op ſulke plaetſen harden mag?
Daer ik my ſelve vaſt verbly',
Die hier nu ſitten mag ſoo vry,
Op dat ik dag by dag ver-richt'
Al wat my ſelfs en and'ren ſticht.
Of 't buiten mottig is, of kout,
Ik hebbe hier droog en luchtig hout,
Dat fraei geſchelt is en geklooft.
Ook ſchijnt de veen-ſon my voor 't hooft.
Waerom ik 't in de Winter hier
Wel harden kan op myn manier.
De tijt verleent my nu meer jonſt.
Daer wordt niet half ſoo veel gebonſt,
Als in de Somer, voor myn deur,
Waer door de dag krijgt ſcheur op ſcheur.
Wat is een winter-dagje ſoet
Voor een die ſich voor luiheit hoedt!
Die meer in ſtilheit ſich verblijdt,
Dan een die ſulk een dierb're tijt.
Op 't glad-bevroſen ys of ſnee,
Verjaegt met paerd en narre-ſlee.
Doe 'k eens een uitvlugt na de Steên,
't Geſchiedt al om gewicht'ge reên.
't Is ſomtijts om myn naeſte bloet,
Dat my daer by ſich hebben moet.
Wie kan ſig dat geheel ontſlaen?
Het bloet dat kruipt daer 't niet kan gaen.
Maer ſoo 'k nu in een Stadt eens toef,
Het is uit noot, of groot behoef,
Om dat het dan aldaer voor my
Soo druk is met de drukkery.

Ik

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Ik ben niet ſinlijk in myn huis,
Maer hebb' myn werk graeg net en pluis,
Dat voor elks oogen komen moet,
En blijft als 't is, 't zy quaet of goet.
De drukkers proef heeft vaek een fout,
Die niemant licht bemerkt of ſchouwt,
Dan ſelfs de maker van 't geſchrift,
Die alles op het nauwſte ſift,
Of vindt iet onfatſoenlijks uit,
Dat door geen tekens wordt beduidt;
Waerom hy ſelfs daer by zyn moet.
Als 't leſte bladt ten einde ſpoedt,
Moet ſomtijts daer iet by of af,
Dat nooit een vreemde nam of gaf.
Indien'er haeſt is by myn werk,
Soo moet de drukke drukker ſterk
Geport en aengedreven zyn;
Of ander werk gaet voor het myn'.
Dan moet ik tot de binders gaen,
En ſelve met haer overſlaen,
Hoe beſt myn werk gebonden zy,
Of hoe veel dat men eiſch van my
Voor hoorn' of ſlechte ſchapen bandt.
'k Maek met haer klaer den achterſtant.
Om ſulk een diergelijk ver-eiſch
Is 't dat ik na de Steden reiſ':
Geloof my, vrienden, dat ik daer
Om ander reên niet henen vaer'
Het Stadſch bedrijf geeft my geen vreugt,
Maer wan-luſt en veel ongeneugt;
Waer van ſoo klaer gelijk de dag,
Myn BUITEN-LEVEN tuigen mag,
Het welk ik ongeveinſ'delik ſchreef,
Soo als myn geeſt my daer toedreef,
Voor-al niet anders als ik 't meen.
Daer gaet het lant my voor de Steên.
Wie tijt weerdeert, en dicht en ſchrijft,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Heeft nooit meer vreugt, dan als hy blyft
Gantſch afgeſondert, by ſyn werk,
En in ſyn ſelfs bepaelde perk.
Ik waer wel mal, ſoo 'k om plaiſier,
Ging in de Winter-tijt van hier,
Daer ſelfs geen ſoete Somer-dag
My licht'lik toe bewegen mag.
'k Weet met mijn gelt wel beter keer,
En met mijn koſt'le tijt noch meer,
Dan dat ik die met reiſen quiſt,
Als of ik daer geen weg meê wiſt.
'k Hebb' meer vermaeks te huis alleen
Dan 'k weet te halen in de Steên,
Daer nooit voor my iet is bereidt
Dan moejelijke beſigheit.
'k Onſie my, dat m'er ſtaeg weêr aen
My ledig langs de ſtraet ſie gaen,
En niet begrijp' wat ik daer doe,
Soo dat m'er 't een of 't aêr vermoê,
Dat nooit mijn hert eens hadd' gedacht.
'k Slyt hier den winter ſoet en ſacht;
En denk al dag by dag weêr aen;
Wat wil hy haeſt ten einde gaen!
Niet ongerijmder, dan bejag
Om 't korten van de winter-dag,
Die 's avonds vroeg en 's morgens laet
Te veel met ſlapen henen gaet,
En tuſſchen bedd' en dekens blijft,
Hoe ſeer men ook ſich ſelve drijft.
Profijt'ge beſigheit en vlyt
Verkort op 't allerbeſt den tyt.
Waer iemant duiſent vreugden ſock,
Mijn vreugt is in deeſ' achter-hoek.
Soo 'k als een aſſche-puiſter ſat,
En anders niet te doen en hadt,
Als ſlechts mijn ſchenen wat te braên,
Men mogh dit leven my ontraên.

Ik

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Ik ben gantſch niet van ſulk een aert,
Dat ik in 't hoekje van den haert,
Wat lang ſou ſitten ſonder werk,
Of eenig loff'lyk oogemerk.
Ik houde niet van ſulke liên,
Die ſlechts in 't vier wat mann'kens ſien,
En 't mym'rig hooft vol ſotheit broên,
Niet wetend watſe ſullen doen.
'k Hebb ſoo veel werks hier over-hoop,
Dat altyt my de tyt ontloop'.
'k Hoor na geen klokke die der ſlaet,
Eer datſe's middaegs bom-bam gaet,
Soo dat ik denk; Wel! hoe is 't hier!
't Gebraedt is noch niet eens by 't vier;
En 't is ſoo laet? De klok die liegt,
Of 't is dat my de tyt bedriegt.
Soo gaet het na de noen-tyt weer.
Ik denk vaek; Is het donker weêr;
Of komt den avond al weer aen?
Daer noch ſoo weinig is gedaen!
't Is tyt dat ik mijn keers ontſteek.
Soo gaet elk uire, dag, en week.
Nu oordeelt eens, na 't geen gy ſiet,
Of my de tyt verveel', of niet;
En of 't ſoo groot een wonder ſchijn',
Dat ik ſoo lang alleen kan zyn.
Ik hou de tyt in waerd' en eer,
Maer ik verdrijv'ſe nimmermeer.
Ga 'k hier en daer by-wijlen heen,
't Is om geen tijt-verdrijf; o neen:
Maer 't is, om dat beroep en tijt
My dan niet langer 't huis en lydt.
Indien ik d'een of d'aêr beſoek,
't Is niet, om dat ik, in mijn hoek,
Hier achter niet, niet meer raet en weet;
Waer in mijn tijt ſal zyn beſteedt;
Maer dat hier door mijn ſchuld'ge plicht *Rom. 13. v. 8.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Van liefd' en trouw' ook zy verricht.
Die u beſoekt om anders niet,
Dan dat hem eigen haert verdriet,
En ſelfs de tijt hem valt te lank,
Verdient van uw heel weinig dank.
Al komt hy dan al menig-werf,
Gy zyt alleen ſyn noot-bederf.
De reden zyn dan veel te ſlecht,
Als d'een of d'ander tot my ſegt;
Soo, komt eens uit, om dat de tijt
U doch te lank valt daer gy zijt.
Neen, vrienden; ſoo ik tot u kom,
Geſchiedt het nimmermeer hierom.
Soo 'k 't niet en deed' om uwent will',
Ik ſat de ganſche week hier ſtil:
En ſou niet eens noch vroeg noch laet,
Myn beenen ſetten op de ſtraet.
Ja, ſoo 'k wou uitgaen om een leur,
'k Hadd' hondert plaetſen tot mijn keur.
Daerom gedenkt vry, waer ik kom,
Het heeft geduerig ſyn Waerom.
Heeft 't een of 't aêr niet veel om 't lyf,
Noch doe ik 't om geen tijt verdrijf,
Geniet ik wat vermaek of ruſt,
't Is, om den tyt met verſche luft
Weêr na te jagen al myn beſt.
Tijtquiſting ſchuw' ik meer den peſt.
Fy! dat de naem van *Tijt-verdrijf*
Noch by den Chriſt'nen overblijf!
Daer Godt ſo ſcherp eiſcht tijt en ſtondt, *Rom.* 13. 11.
Die hy ons hier ten goede gont. *Gal.* 6. 9. 10.
Niet wordt'er ſoo beklaegt in d'hel,
Als dat men d'ed'le tijt door ſpel
En ydelheit verwaerlooſt heeft.
Maer tijt, eens quijt, wordt niet herleeft.
O tijt verdrijver, wie gy zijt,
Verdrijf ons doch den quaden tijt,

Maer

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Maer koop den goeden wijſlijk uit; *Col.* 4.
Hy heeft en geeft een rijke buit. *v.* 5.
De menſch, op koopmanſchappen wijs,
Eilaes! ſet alles nu op prijs,
Maer geeft ſijn tijt ſlechts overhoop,
Gelijk een toegift op de koop.
Segt, wie ſoo graeg na tijt-winſt zy,
Om die te ſchatten na waerdy?
Men acht ſich nu aen ons verplicht
Voor iet van geen of klein gewicht,
Dat elk doch haeſt, na ſynen doen,
Met 't een of 't ander kan vergoên.
Men dankt ons voor en dronkje bier;
Maer voor een uire drie of vier,
Die m' af-breekt van ſyn tijt en werk,
En aen hen geeft, dankt niemant ſterk.
Indien men tyt van ons ontfang,
Dat acht men als van geen belang,
Daer nochtans ſelfs een dankbaer man
Die nimmer weer vergelden kan,
Noch daer voor, met fatſoen en eer,
Kan ſeggen, *Haelt ww ſchaê eens weêr.*
Men deelt ſyn gelt niet geerne meê;
Maer met ſyn tijt is elk haeſt reê,
Om die te quiſten aen een aêr,
Als of ſe van geen waerde waer:
Daer doch geen dink op aerden meer
Geſpaert mag zyn met lof en eer.
O blinde, waer is u geſicht?
Hoe weegt gy 't ſwaerſte doch ſoo licht?
Geen menſch lydt meer verborgen ſchaê,
Dan die ſyn tijt niet houdt te raê.
Segt, oft'er op aerden leef,
Die ooit verloren tijt weêr-geef.
De Tijt loopt vlug en ſnel voor-uit,
Wordt niet her-roepen noch geſtuit,
Vliet ſachtjes heen, maekt geen gerucht,

En

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

En waerſchouwt niemant van ſyn vlucht.
De tijt wordt niet beſtiert door konſt,
Noch ooit verlangt tot iemants jonſt.
Hy houdt ſijn vlugge loop en draf;
Die Godt van aenbegin hem gaf.
Hy ſpant nooit uit, wordt nooit verlet,
Noch door geſmeek eens neer geſet,
De tegenwoord'ge tijt is kort,
Soo datter aen getwijfelt wordt,
Of tegenwoord'ge tijt ook zy,
Want s'is all' oogenblik voor-by,
Het gheen ik nu ſegg', is niet meer.
Een ander tijt-punt iſſer weêr.
De Tijt wil 't ſnelſte zyn van al,
Tot datſe niet meer weſen ſal. *Openb. 10. verſ. 6.*
Gy vraegt my, of ik ſelve dan
Mijn tijt ſoo wel toe-brengen kan,
Dat ik s'aen ieder dus weerdeer'?
Ik ſegge; Dat ik ſulks begeer',
En tracht'er na met alle vlijt,
Om niets te qniſten van mijn tijt.
'k Segg' niet ſoo ſeer wat ik vermoog',
Als wel, waer dat ik meeſt na poog',
En wat een man, als my, betaem'.
Is iemant ſelfs ſchoon min bequaem
Om ſnel te loopen in de baen,
Noch maent hy wel een ſterker aen.
Ja 'k ben, door Godts genaê, ſoo verr',
Dat ik volmondig ſeggen derr',
Dat ik tot in mijn ziel beſucht
Den tijt, die 'k miſſe ſonder vrucht.
Ik overdenke dag by dag,
Hoe 'k beſt mijn ov'rig leven mag *1. Petri 4. verſ. 2.*
Beſteden tot Godts dienſt en eer,
Ik vrees geen dink ter werelt meer,
Dan dat my ooit veel aerdſch bedrijf
Mog komen vallen op het lijf.

Tot

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Tot niet- en quaet- doen ſal, met weet,
Van my geen uire zyn beſteedt.
O menſch, die, met ſoo licht een hant,
Den dierb'ren tijt verlanterfant,
Verſin doch, waer gy henen ſeilt.
Koop tijt uit, wijl s'u wordt geveilt. *Eph.* 5.
Maer die ſe beſt uit-koopen wil *v.* 16.
Tot zielen oeff'ning, moet in 't ſtill'
Al veeltijts weten om te gaen
Met ſtommen, buiten 's Werelts baen,
Soo dat hy afgeſondert leev', *Spr.* 18.
En ſich geheelik over-geev', *v.* 1.
Met lijf en ziel, aen 't loff'lik werk,
Verkoren tot ſyn oogemerk.
Dit maekt ook, dat mijn *Eiberg* my
Soo mooi als *'s Graven-Hage* zy.
'k Was leſt een ruime tijt aldaer;
Maer ſat meeſt, d'eene dag na d'aêr,
Op mijn vertrek in 't ſtill' alleen,
Met boek- en ſchrijf-tuig om my heen,
En hiel mijn deur en venſters toe,
Van al 't geſwier ontruſt en moe.
Mijn vrienden deên my dikwils d'eer,
Om my te leiden op en neêr,
Na 't Princen Hof, of na 't Voorhout,
Daer m'al, wat prachtig is, aenſchouwt;
Waer in ik wel haer gunſt aen-nam,
Maer, als ik op mijn kamer quam,
Was daer, in plaets van al 't geprael,
In ſtilheit weêr mijn ſoetſt onthael.
Dan dacht ik by my ſelfs altijt;
Wat lijdt een Chriſten hier al ſtrijdt,
Die in de werelt geen vermaek 1. *Ioan.* 2. 15.
Begeert, dan dat hy die verſaek! *Tit.* 2. 12.
Geloof my, dat ik reis op reis
Sat by my ſelfs in ſulk gepeis:
A woond' ik in den moojen Haeg,

Die

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Die mooiheit waer my ſlechts een plaeg,
En gaf my veel belet in 't myn,
Waer in ik doch moet beſig zyn.
Of ſoo veel koetſen, met veel ſtaet,
Hier hoſſeboſſen langs de ſtraet,
Soo dat het in mijn ooren raeſt,
Daer van hebb' ik de ſatheit haeſt.
Al waer 't te Eiberg ook als hier,
Gedacht ik, wat ſou dat geſwier
Voor my zyn, die na ſtilheit tracht,
En 't ander maer voor quelling acht,
En d'on-weêr-roepelijke tyt
Niet geern' in aerdſch vermaek verſlyt!
'k Ben noch al van het ſelf gevoel,
Waer ons plaets ſoo vol gewoel,
En praeld' ook ſoo in weeld' en glans,
Ik blijf hier in myn huis nochtans,
En hadd' noch luſt, noch tyt, om 't oog
Te weiden in al 't ſtaet-vertoog.
'k Weet in die grootſche Steên ook liên,
Die 't al met tegenheit aenſien
Wat daer van 't wereltſche geſlacht
Soo wordt geacht of na-getracht,
En daegliks met een hoek in 't ſtill'
Op 't beſt vernoegt zyn na haer will'.
Wat helpt haer al die luiſter dan?
Dewijlſe liever zyn daer van,
Op dat haer oogen, ooren, hert,
Niet zyn bekoort, deurboort, verwert.
Is 't hier te dootſch? Weet, dat voor my
Die dootsheit als een leven zy:
Maer veel gewoel is my een doot,
Waer in ik nooit ben, dan door noot.
'k Ben op geen plaets ſoo wel te vreên,
Als daer ik 's werelts ydelheên
Al levendig ontſterven mag.
Of iemant op ſyn leſte dag
Wanneer hem Doots gewelt om-vat,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Fy Werelt! ſegg', wat lof is dat?
Ik tracht, dat ik de werelt haet,
Eer dat ſy ſelve my verlaet.
Al quam my al de werelt toe,
'k Sou doen het geen ik heden doe,
En ſoeken, even graeg en ſterk,
Al voort te gaen in 't ſelve werk:
'k Sou by my ſelfs nooit blyder zyn,
Dan als ik blyven kon by 't myn'.
't Genoegen, dat ons d'aerde geeft,
Is niet in dingen die men heeft,
Maer in 't gemoet van een die s'acht.
Iet grooters wordt van ons verwacht. *Rom.* 8. 23.
Al waer ik van al 's werels eer,
Van al haer vreugt en rijkdom, heer,
Het waer een arme ſlaverny,
Soo 'k daer door week van Godt en my.
Daer is geen waer geluck in iet,
Daer niet is dan een groote *Niet*, *Spr.* 23. 5.
Dat, als een ſchouw-ſpel, eens verſchynt, 1. *Cor.* 7. 31.
En daer med', als een ſchim, verdwynt. *Handl.* 5. 23.
't Is ydelheit der ydelheên *Pred.* 1. *v.* 2.
Al wat geſien wordt hier beneên.
Wat ooit een vleeſchlyk herte vleit,
Een Chriſten leeft voor d'Eeuwigheit.
Dit 's ook mijn doel, waer na ik mikk'. *Phil.* 3.
Hoe ſoud' ik dan den oogenblik *v.* 14.
Mijns levens geven aen bedrijf, *Pred.* 1.
Daer niet op 't leſt van over-blijf? *v.* 3.
Haeſt valt deeſ' aerſche hut daer neer, 2. *Cor.* 5.
En daerom yver' ik te meer, *verſ.* 1.
Dat al myn tyt en vlyt doch wel
Beſteedt zy, eer de Doot ſoo ſnel
En onvermoed'lik my verraſch,
En al mijn ſpillen werp' in d'aſch.
'k Moet nu iet doen het welk als-dan 2. *Pet.* 1.
De levenden noch ſtichten kan. *v.* 15.

Onſ'

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Onſ' leven gae doch ſoo niet heen
Voor luiden van ons' eeuw alleen.
Men moet iets doen, dat voor de liên,
Die na ons leven, ook noch dien',
En aen meer eeuwen voordeel geef.
Men leeft voor wein'ge, ſoo men leef,
Slechts voor de luiden van ſyn tijt.
Men kan ook, buiten 't oog der Nijdt, *Pred.4.2.4.*
Die na de Doot niet wordt geacht,
Iet doen voor 't verre na-geſlacht.
Is mijn talentje klein en ſlecht, *Matt. 25.*
Het moet al meê zyn aengelegt. *15, &c.*
Schoon 't veel geringer waer in waerd',
Ik bergd'et nochtans niet in d'aerd',
Om dat ik merk', hoe 't hier of daer
Meer ſticht, als óf 't iet grooters waer.
Soo niet; het hout ten minſten my
Van ſchendig niet- en quaet-doen vry.
Denkt, als ik dit al t'ſaem betracht;
En na behooren neem in acht,
Of my mijn ſtille leven dan
Te lank vall' of verdrieten kan.
Doch elk en vat het niet ſoo reê
Die 't vatten kan, die vatt'et meê.
't Is juiſt voor ieder-een geen raedt,
Te leven in ſoo ſtill' een ſtaet,
Die voor een ſwaer en traeg gemoet,
Door Satans liſt, veel onheil broedt.
Weet, dat geen eenſaem leven paſt
Voor een, die ſelfs ſich is tot laſt,
En d'aerde die hem dragen moet,
En met verdriet ſoo ledig voedt.
Men bind'er ſich, door los beſtaen,
Ook nimmer door geloften aen.
't Is voor een menſchen kint, in tijt
Van ſwaer' aenvechting en van ſtrijdt,
Niet raedſaem, dat hy eenſaem zy,

Maer

Maer ſich by goed geſelſchap vly',
Het welk hem help' en onderſtutt', *Pred. 4. verſ. 10.*
En voer bedroefder leet beſchutt'.
Maer ſoo men, van verſoeking vry,
Sich ſelfs gemakk'lik machtig zy,
En, ſterk en moedig in den Heer, *Eph. 6. v. 10.*
Sich in ſich ſelve wend' en keer',
En ſmaek' het allerheugelikſt ſoet
Van ſoo een werkſaem vry gemoet,
Men blijv' in ſulk een ſtaet, als-dan.
Soo lang vry eenſaem als men kan.
Ik voege myn genegentheit
Aldus na tijts gelegentheit.
Mits God myn huis dus eênſaem ſtell'
Soo tracht ik d'eenſaemheit ook wel,
Tot myn en ander luiden baet,
Te bruiken, eer de tijt vergaet.
'k Geniete ſoo een ſtille dag
Niet langer dan ik kan en mag.
Belieft'et Godt, dat ik eenmael,
Mijn jonge ſpruitjens by my hael,
Met al wat tot haer dienſt behoort,
Dan is myn gantſe wooning voort
Van goet en ſoet geſelſchap vol.
'k Moeſt ongevoelig zyn of dol,
Soo 'k daer in ook geen vreugt en hadt.
Myn kind'ren zyn myn rijkſte ſchat,
Myn erven die ik over-won *Pſal. 127. verſ. 3.*
Na dat ik d'Ee-ſtant eerſt begon.
Kond ikſe bey, met goet fatſoen,
Hier by my ſelfs ſoo wel voldoen,
Als nu ſteeds op haer wordt gepaſt,
't Sou my een luſt zyn, maer geen laſt.
God gunn' my, dat ik s', aen myn diſch, *Pſal. 128. verſ. 3.*
In vrede, mag geſont en friſch,
Gelijk olyve-planten, ſien,
En daegliks haer myn liefde biên.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Het ſal ook ſtrekken tot Godts eer!
Soo 'k wel myn eigen huis regeer', *1. Tim. 3.*
En hou myn kind'ren met beleit, *verſ. 4.*
In ſtemmig' onderdanigheit,
Ja ſoo ſoud' uit der kind'ren mont *Pſ. 8. 3.*
Godts lof hier by my zyn verkondt: *Matt. 21. 16.*
't Gheen 't ſoetſte ſoet is in een huis.
'k Sal nochtans haten, veel gedruis,
En trachten, dat ik ook als-dan
Noch by my ſelve woonen kan,
En, ſonder noot, geen aerds bedrijf
Aenhale, maer in 't myne blijf:
Gelyk ik hebb' tot noch gedaen.
Ik hebb'er 't volle voer doch aen,
En kenn' myn ſchoud'ren veel te ſwak
Tot meerder laſt en ſwaerder pak.
Gepreſen zy myn Godt, dat hy,
Die beſt myn ſwakheit kent, van my
Tot noch toe d'aerds geſlommer weert.
Al wordt mijn gelt ſchoon niet vermeert,
Hy gunne my voortaen 't geluk;
Dat my geen nypend' armoê drukk',
Die d'oorſaek weſen moeſt alleen,
Dat ik ſou buiten 't myne treên.
Al wiſt ik ergens veel profijt,
Soo 't zyn moeſt met verſuim van tyt,
Die 'k tot iet beters kan beſteên,
Dan 't geen men t'ſaem raept hier beneên,
't Waer eer en meer verlies dan winſt;
Het meeſte wierd verquiſt om 't minſt.
Al d'arbeit van een wereltſch kint *Pred. 5.*
Is doch, in plaets van *winſt*, maer *wint*, *verſ. 15.*
Wanneer hy naekt weer henen gaet,
En 't alles in de werelt laet.
Myn ſtille vryheit was myn ſchat,
Selfs doe 'k ſoo wel verſelſchapt ſat
Met haer die 't nooit in 't ſtill' verdroot:

Maer,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Maer, met my, al 't gewoel ontvloodt:
Om 't eeuwig onwechnem'lyk Een, *Luc.* 10.
Dat nut en noodig is alleen. *v.* 42.
Dit was haer ſchat en eer; dies quam
HAAR EER-TROON RAS BY 'T SALIG LAM. *Anagramma,*
Soo 'k leven mag met myn geſin, *of Letter-keer*
Sal nochtans hier, om aerdſch gewin, *uit de Naem*
Of voor-raet van veel tijdlijk goet, *van des Au-*
Niet veel geſweet zyn of gewroet, *theurs zalige*
Soo lang de noot daer niet toe dwing, *Huis-vrouw,*
Die 'k maer alleenlik uit beding
Krijgt myn geſin geen tijd'lyk goet,
Dan 't gheen dat ik haer winnen moet,
Soo wil haer deeltjen ſober zijn.
Ik mag niet woelen buiten 't mijn',
Noch ſteke, door te veel beſtier,
Myn hant niet in een nood'loos vier.
Doch waer toe maek ik veel gewag
Van d'ongewiſſe aenſtaende dag? *Spr.* 27.
'k Vergat ſchier, dat ik ſlechts beſchreef, *verſ.* 1.
Hoe 'k nu in deſe winter leef,
In beeſ'ge ruſt en ſtilligheit.
Verkoren uit vrywilligheit,
En dus alleen hier dueren kan.
Begrijpt men 't niet? Dit iſſer van.
Myn werk, myn Sang, en Poëëſy,
Brengt altijt my verand'ring by,
Soo dat 'k nooit op een dink dutt'.
Mijn ledigheit heeft ook ſijn nut:
En wat ik hier dus eenſaem klaer',
Dat wordt aen veelen openbaer,
Soo dat het nut en dienſtig zy
Soo wel aen and'ren als aen my.
Wie niet in 't ſtill' ſich ſelfs kan voen,
En t'ſaem aen and'ren voordeel doen, *Phil.* 2. 4.
Waer toe de Chriſtenen liefd' ons raedt, *Heb.* 10.
Schuw d'eenſaemheit als 't giftigſt quaet. 24. 25.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Men is niet voor ſich ſelfs alleen, *Phil.* 2. 4.
Maer ook voor and'ren in 't gemeen.
Geen kooren-maet bedekk uw licht; *Matt.* 5.
Het glinſter' ook in elks geſicht, 15. 16.
Soo veel het ſonder huich'len kan:
Dan krijgt'er God meer eere van.
Men vrage nu voortaen niet meer,
Hoe 'k dus alleen myn tyt paſſeer?
Dat niemant ſulks te vreemt voor koom,
Soo help' ik hem nu uit den droom,
En toon' hier, hoe 'k den Winter-tijt
Soo ſtil en afgeſondert ſlijt'.
Ik voeld' in my een ſoete drift,
Om dit te ſtellen in geſchrift;
Want waer myn kennis my ontmoet,
Of wie my ſent een brief of groet,
Ik hoor al datter wordt gepraet,
Hoe 'k leven kan in ſulk een ſtaet?
Elk dunkt, hy kan dit niet vermoên,
Dat iemant die 't wel konde doen,
Indien hy 't anders hebben wou,
Sich ſoo alleen behelpen ſou.
Ja wel! ſegt een die 't hoort of ſiet:
Die man behoefd'et immers niet;
Dat hy, die ſoo gantſch eenſaem leeft,
Geen wil meer van de werelt heeft.
Wat! wat! heft weêr een ander aen;
Men moet hem eens ten beſten raên,
't Geeft hem geen aenſien noch ontſag,
Die doch wel anders hebben mag.
Ja wel, is 't mooglik! ſegt een aêr;
Indien ik in ſijn plaetſe waer,
Ik dee my beter wat te goê:
Hoe brengt hy ſoo ſyn leven toe?
Dan vraegt'er een weer; Sit hy daer,
Nu noch al als een kluiſenaer,
En ſonder dat hem ſulks verdriet?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

'k Verſta my ſulk een leven niet.
Dan roept een vreemt en los geſel;
Dat lijkt het monniks leven wel,
Hy ſou met kleine moeit en pijn
Alſoo haeſt geeſt'lyk konnen zyn:
Als of het geeſt'lijk leven maer *Gal. 6.*
Aen kloosters vaſt gebonden waer, *v 1.*
En of met elk van ons ſyn vat *1. Theſſ. 4.*
Soo wel in eerbaerheit beſat, *verſ. 4.*
En 's werelts ydelheên kon vliên,
Als juiſt geſchoren Kloosſter-liên.
Noch roept men; Dit en heeft geen aert,
Want, komt hy t'huis, hy vindt kout haert.
Maer weinig weten ſy 'er van,
Hoe haeſt myn viertje branden kan.
Ik hael myn hout niet eerſt van veer;
't Leit by my voor de ſchoorſteen neêr,
Schoon uit gedroogt, en heel verjaert,
Van 't Munſterſch krijgsvolk fraei geſpaert,
Veel meer dan eenig huis-gerak,
Of mantels kleeren, ſak of pak:
Het komt de blaesbalg ſchier te voor,
En warmt het heel gemakje door.
Maer elk verwondert ſich voor-al,
Hoe lank my hier de tijt wel vall'.
't Is een uit hondert, die den ſchat
Van ſtille beſigheit wel vat.
Men grijpt het al aen 't onrecht endt.
Dies maek ik 't alles hier bekent
Wie nu dit leven prijſt of laekt,
Ik ben'er ſelve meê vermaekt,
En ſing' als noch myn oude Liedt.
't Beval is 't al; en is 't ſoo niet?
Ja, ſoo het ſpreek-woort heeft gelyk,
Is 's menſchen ſin zyn hemelryk.
Genomen dat dit leven my
Somtyts wat ongemakk'lyk zy,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

En juiſt niet gae gelyk 't behoort
Is 't elders na elks wenſchen voort?
'k Weet ſeker, dat by veel geſwier
Wel meer te ondeeg is als hier,
Soo datm'er ſomtijts knort en kijft,
En om een beuſ'ling misbaer drijft,
Soo 't hier ſomtyts niet recht en gaet,
Ik word' alſdan op niemant quaet,
Noch ſpreek iet, dat niet wel betaemt'.
Ik ben hier doen en laten t'ſaem,
En kan in al myn overlegh,
Wel met my ſelven over wegh.
'k Ga even-moedig uit en in,
En niemant overdwerſt myn ſin.
Een drooge beet met vreed' en ruſt *Spr. 17. verſ. 1.*
Was ook wel-eer een Koninks luſt.
Niet dat mijn hooft ſoo korſel zy,
Dat ook een ander niet met my
Sou vreedſaem weten om te gaen;
Alleenlik wijſ' ik hier med' aen,
Dat in een huis vol levens 't kruis
Soo wel is, als in 't eenſaem huis.
't Zy hoe men 't ſchikk', met veel bedil,
't Is nooit volmackt na iemants wil.
Indien g' iet beters vinden kunt,
Dat wordt uw wel van my gegunt.
'k Misprijſ' het goe van and'ren niet.
Elk leve maer, na dat hy ſiet,
Dat beſt, na ſyn beroep en ſtaet,
Syn werk gedijt en effen gaet.
'k Ben dus tot noch toe wel vernoegt:
En, ſoo 't Godt anders met my voegt:
Ik voeg my na ſyn wille weer,
Na dat als-dan de tyt beſt leer'.
Of iemant my hier om beſchimpt,
En 't vleeſchlijk oordeel ſchoon beglimpt,
Ja of my ſchoon een werelts ſot

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Voor vies houdt, of te ſlecht en bot
Om met de menſchen om te gaen,
Ik ſtoor'er my heel weinig aen.
Wie wereltſch is, brengt wereltſch voort; 1. *Ioan.* 4.
En wordt van werelts volk gehoort. *vers* 5.
'k Ben wijs, ſoo 'k wijs in 't myne ben,
En ſo 't gewicht myns ampts beken,
Dat ik myn werk by-daeg beſtell', *Ioan.* 9.
Eer my met ſchrik de nacht verſnell'. *verſ.* 4.
Myn adem ylt, van ſnik tot ſnik,
Vaſt na den leſten oogenblik,
Gelijk een uir-werk, dat ſteets gaet,
En naer lang loopens ſtille ſtaet,
Doch niet weer opgetrokken wordt,
Haeſt is myn tijt voor-by geſnort.
Dan leit daer ook al 't aerdſch beleit.
Aen deſe ſtip hangt d'Eeuwigheit.

HEER, SUS LUST MY U' WILL'.

Dat hier geen blaedtje ledig blijve,
Hoort, wat een deftig Leeraer ſchrijve,
Ter plaets daer ſyn deur wijs beleit
Veel roemt van 't goet der Eenſaemheit.

Joannes Hoorenbeek, Theol. Pract. Tom. II. Lib. IX. Cap. XXVI.

TOtam *noſtram vitam vel degimus* ſoli, *vel cum* aliis. *Quovis autem modo, ſemper & ante omnia, & in omnibus colendus Deus eſt: ad quia in ſocitate facile alii alios impedimus, ſaltem ne tam liberè agamus, ſæpe nec tam bene ac oportet, hinc ſtudioſe otium quarimus & ſolitudinem, ut cum ſolo Deo hoc agamus fervidius ſanctiuſque, quo ſoli, & ab impedimentis variis remotiores.* Dat is;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

Dat is:

ONs' heele leven brengen wy of *alleen*, of met *anderen*, toe. Doch in allerlei maniere, altijt en voor alles, en in alles moet men Godt dienen; maer dewijl wy in geſelſchap malkander lichtelik beletten, ten minſten dat wy 't ſoo vryelijk niet en doen, dikwils ook ſoo wel niet als 't behoort, hierom ſoeken wy neerſtelik de geruſtheit en eenſaemheit, op dat wy 't met Godt alleen ſoo veel te vierigliker en heiligliker doen, als wy te meer alleen, en van menigerlei beletſelen verder af zijn.

Gevonden op den Auteur ſijn doot kleet, en ſtondt buyten op geſchreven.

Dit is het laatſte gewaadt.

SIet hier de koſtelijckheit, den rijkdom en den ſchat,
Die 'k van al 't aerdſche goedt ten leſten mee ſal dragen,
Daerom heb ick'er noyt veel me te doen gehadt,
Vermits mijn ogen na een beter, op waerts ſagen.

O menſche, wieńs begeert, hier nimmer wort verſaet,
Denckt immers op u eynd', als alles hier moet blijven,
Behalven d'ed'le ſchat der ziel' die met ons gaet,
Ey wilt dit ſo in 't hert, als op u graf-kleet ſchrijven.

was geteeckent

HEER SUS LUST MY U WILL.

Des Auteurs naem komt uyt het Anagramma, *of letterkeer*,

WILHELMUS SLUYTERUS.

NOTA Den Gunſtigen Leſer heeft noch te verwachten eenige andere Geſangen van den ſelven Auteur, dewelke (ſoo het Godt belieft) eerlangh meede ſtaan uyt te koopen.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

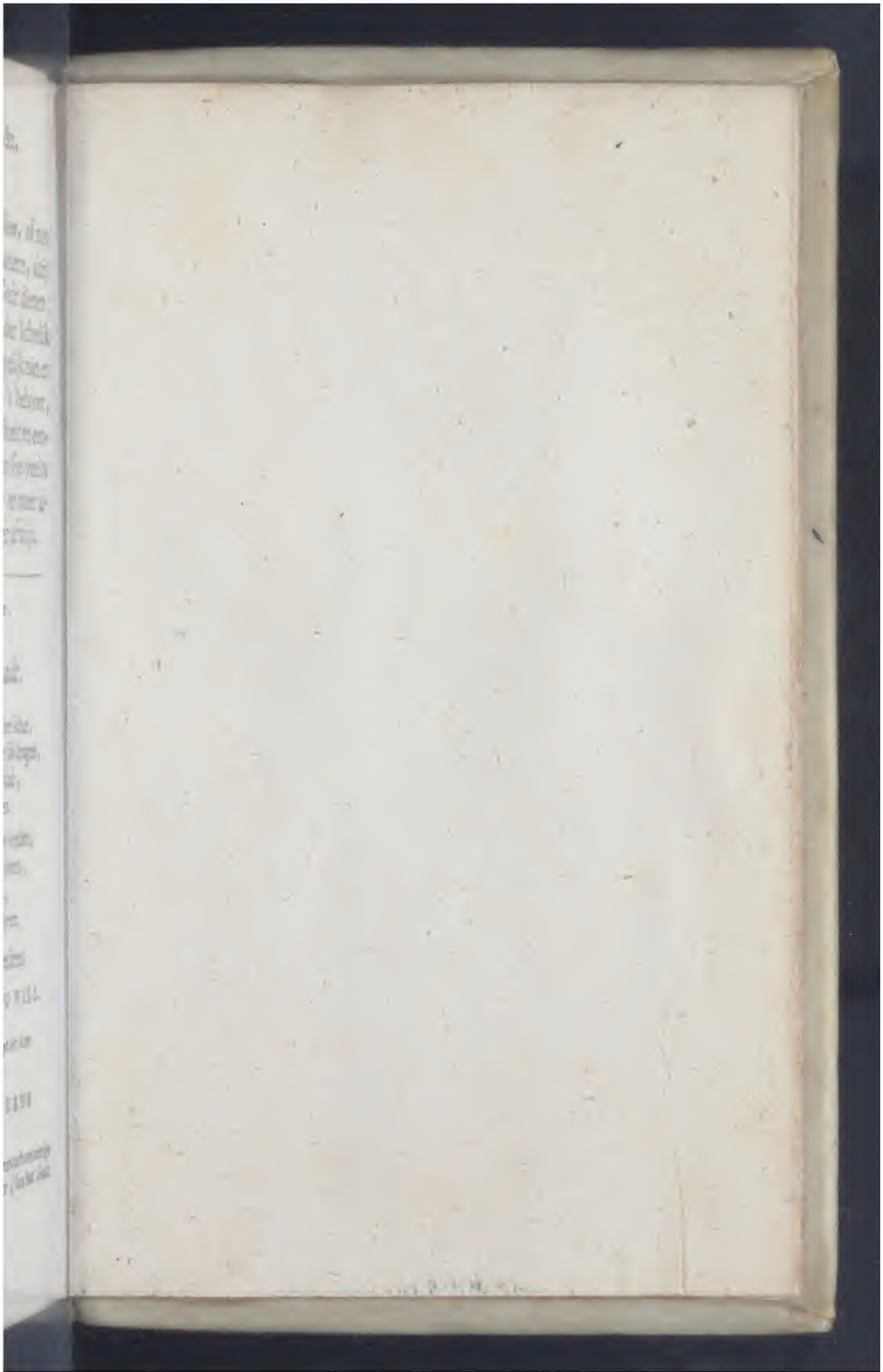

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

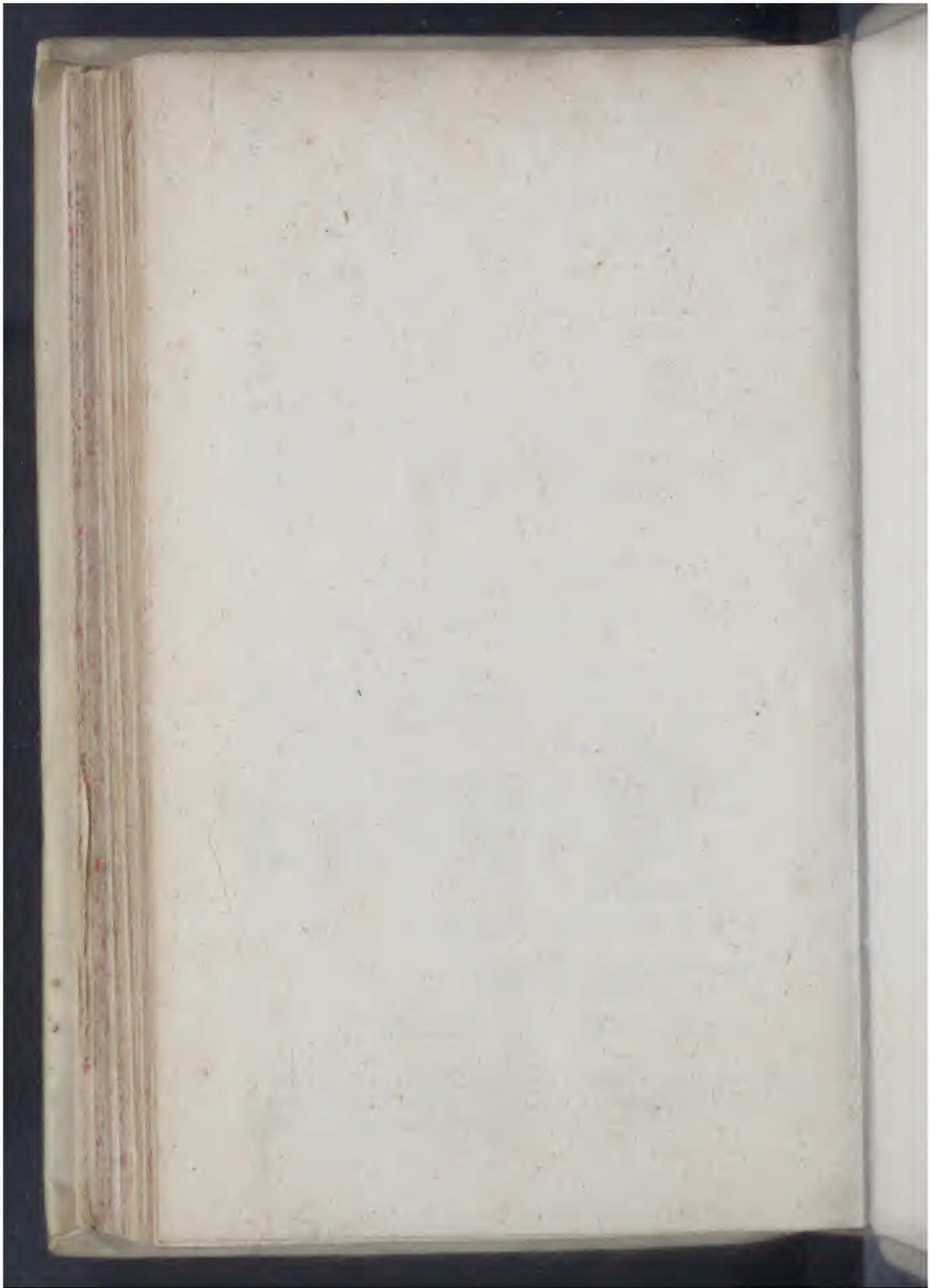

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

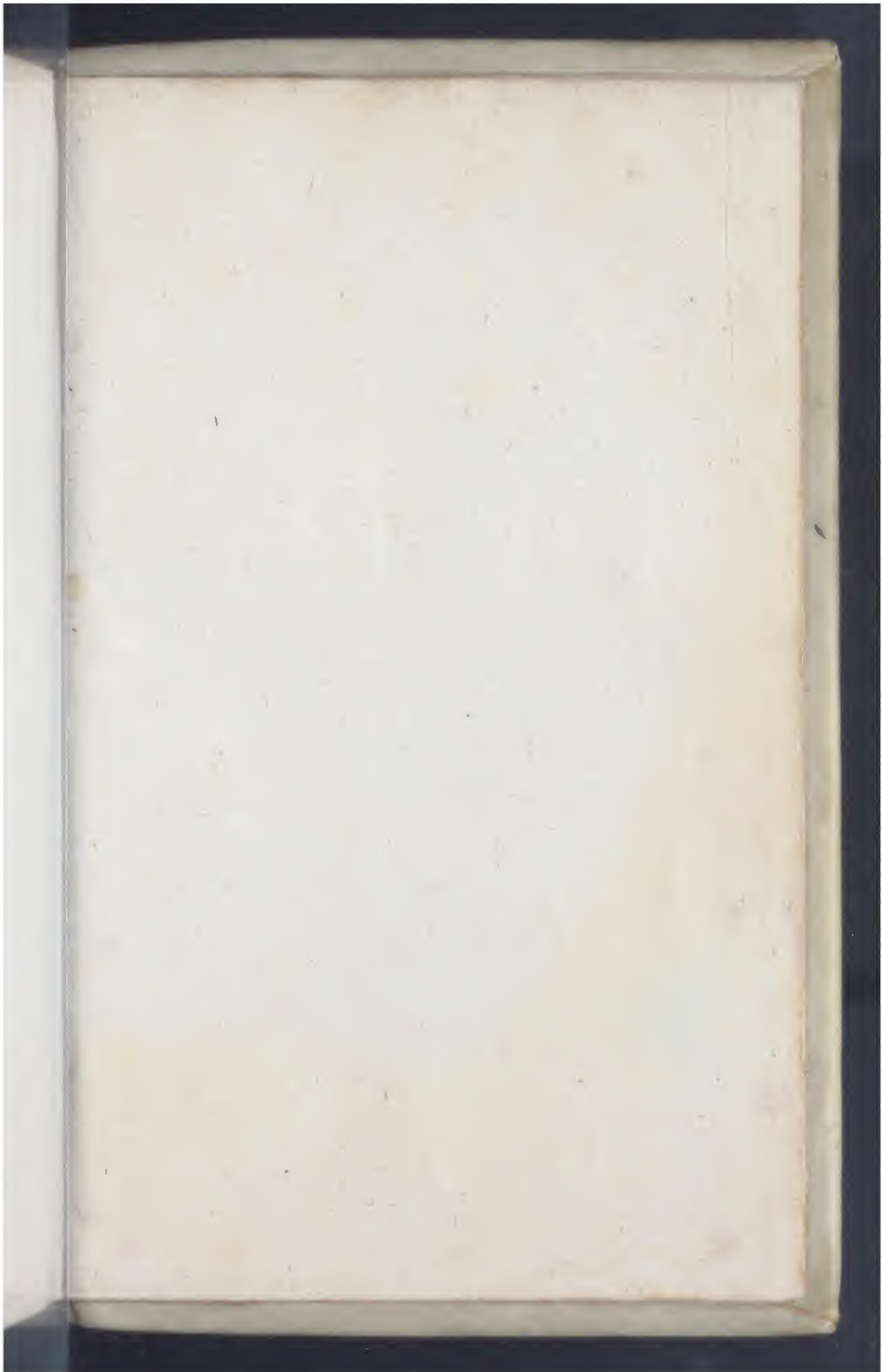

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [2]

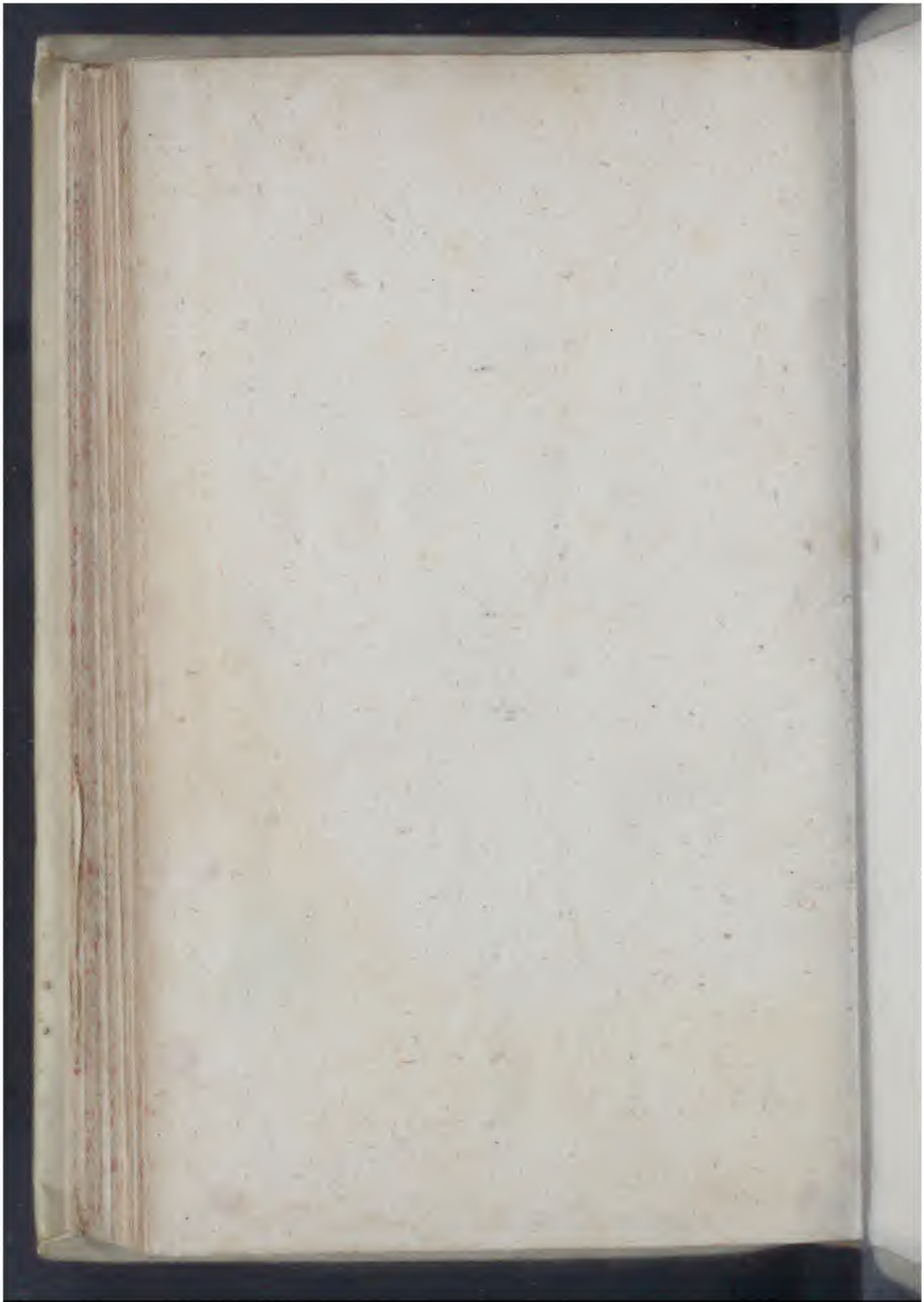

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [1]

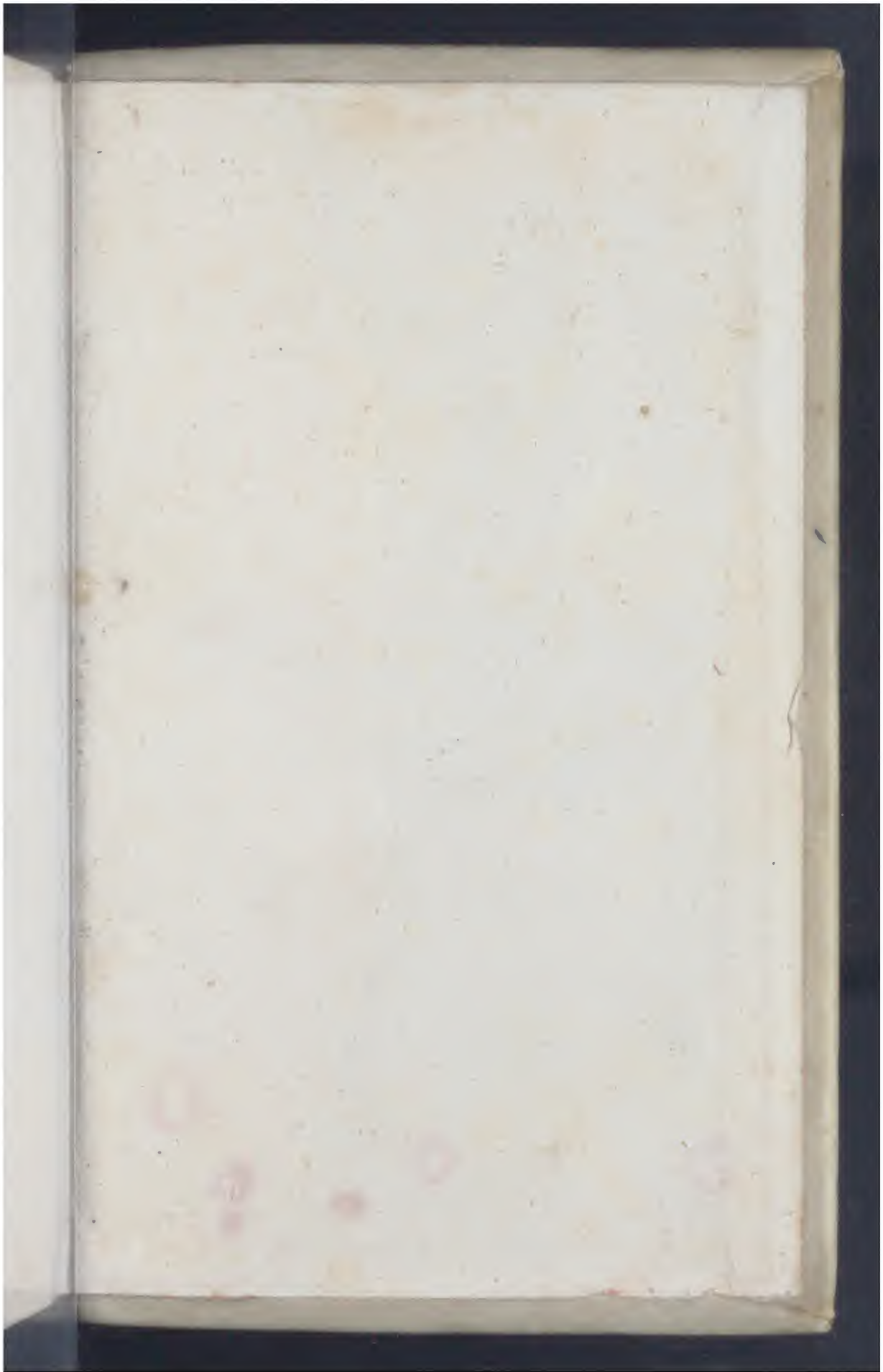

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
4 C 17 [1]